

การเมืองไทยในสังคมออนไลน์



การศึกษาอิสระ เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์
มีนาคม 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะ
สังคมศาสตร์ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระ (Independent Study) เรื่อง "การเมืองไทยใน
สังคมออนไลน์" แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตร
บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ชพ กช

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักษ์ พันธุ์เพชร)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ดาริน คงส์จิวัดมณี)

หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มีนาคม 2555

ประกาศคุณประการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักร์ พันธุ์ชูเพชร ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยนเรศวร คณะสังคมศาสตร์ และภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ อันเป็นสถาบันที่ให้ผู้ศึกษาได้เข้ามาหาความรู้และเก็บเกี่ยวประสบการณ์ อีกทั้งยังเป็นแหล่งความรู้ที่ผู้ศึกษาได้ค้นหาข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้ศึกษาอย่างเต็มเปี่ยมด้วยองค์ความรู้ที่หลากหลาย และเกิดประโยชน์ต่อตัวผู้ศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณบิดามารดา ญาติพี่น้อง ของผู้ศึกษาที่เป็นกำลังใจ และเป็นแรงผลักดันให้ผู้ศึกษามุ่งมั่นในการศึกษาและค้นคว้าให้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณรุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนๆในภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อนๆรัฐศาสตร์รุ่นที่ 6 เพื่อนร่วมรุ่นผู้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้ศึกษาโดยตลอด

ขอขอบคุณสังคมออนไลน์ สังคมซึ่งเป็นเสมือนโลกอีกใบหนึ่งที่เป็นกรณีศึกษาที่ดีเยี่ยมให้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าและเก็บข้อมูลประกอบการศึกษาในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และได้รับการพัฒนาต่อไปในอนาคต

นันทยา สัตยวาที

ชื่อเรื่อง	การเมืองไทยในสังคมออนไลน์
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นันทิยา สัตยวาที
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักร์ พันธุ์ชูเพชร
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.บ. สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 2554
คำสำคัญ	การเมืองไทย สังคมออนไลน์ พฤติกรรมทางการเมือง พื้นที่สาธารณะ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ครั้งนี้ เพื่อศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ และเพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ จากการศึกษาพบว่า การเมืองไทยในสังคมออนไลน์มีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ มีความชัดเจนทางการเมืองทั้งในแง่ของอุดมการณ์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย มีลักษณะเป็นเครือข่าย ขบวนการและกลุ่มทางการเมือง มีกฎระเบียบและการควบคุมดูแลที่ไม่เข้มงวด มีลักษณะเปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น และมีลักษณะของสื่อดั้งเดิม ในส่วนของพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์พบว่า มีพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองซึ่งส่วนใหญ่จะแสดงความคิดเห็นบนฐานของอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว ขาดเหตุผลและข้อเท็จจริง เป็นเพียงการพุดคุยทางการเมืองที่ต้องได้รับการกลั่นกรองเสียก่อน มีพฤติกรรมเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองหลายรูปแบบซึ่งเนื้อหาของข้อมูลเหล่านั้นจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และอุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละกลุ่ม ระดับภาษาที่ประชาชนใช้สื่อสารถึงกันภายในสังคมออนไลน์ขึ้นอยู่กับกฎระเบียบและการควบคุมของกลุ่ม ซึ่งพบว่ามีทั้งภาษาวิชาการ ภาษาสุภาพที่ใช้กันทั่วไป ภาษารุนแรง หยาดคาย ด่าทอ เสียดสี และการใช้ศัพท์เฉพาะกลุ่ม สุดท้ายคือพฤติกรรมการแสดงตัวตนของประชาชนในสังคมออนไลน์ มีทั้งที่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวและปิดบังตัวตนที่แท้จริง มีการใช้นามแฝงและปลอมแปลงข้อมูลเพื่อใช้กระทำความผิดในสังคมออนไลน์ ดังนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าการเมืองไทยในสังคมออนไลน์มีลักษณะเป็นพื้นที่สาธารณะที่เปิดกว้างให้เกิดการก่อตั้งกลุ่ม หรือขบวนการทางการเมือง เป็นพื้นที่สำหรับแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองรูปแบบต่างๆ และส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นภายใต้บทบาทของสื่อใหม่อย่างสังคมออนไลน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและสภาพปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	6
สมมุติฐานของการศึกษา.....	6
ข้อตกลงเกี่ยวกับการศึกษา.....	6
กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดการเมือง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่.....	20
แนวคิดพื้นที่สาธารณะ.....	27
แนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่.....	32
ทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษา.....	48
เพจที่ 1 ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม – Social Sanction : SS.....	48
เพจที่ 2 ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม – Social Sanction : SS.....	52
เพจที่ 3 ขบวนการเสรีไทยเฟสบูค.....	56
เพจที่ 4 ภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชั่น.....	60
เพจที่ 5 Voice TV.....	64
เพจที่ 6 [TPD] Thailand Political Database.....	68
5 บทสรุป.....	73
สรุปผลการศึกษา.....	73
อภิปรายผลการศึกษา.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	86
ประวัติผู้วิจัย.....	95

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม – Social Sanction : SS.....	48
1.1 พฤติกรรมทางการเมือง.....	49
1.2 พฤติกรรมทางการเมือง.....	50
1.3 พฤติกรรมทางการเมือง.....	51
2 ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม – Social Sanction: SS.....	52
2.1 พฤติกรรมทางการเมือง.....	54
2.2 พฤติกรรมทางการเมือง.....	55
2.3 พฤติกรรมทางการเมือง.....	55
3 ขบวนการเสรีไทยเฟสบูค.....	56
3.1 พฤติกรรมทางการเมือง.....	57
3.2 พฤติกรรมทางการเมือง.....	58
3.3 พฤติกรรมทางการเมือง.....	59
3.4 พฤติกรรมทางการเมือง.....	60
4 ภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชั่น.....	60
4.1 พฤติกรรมทางการเมือง.....	62
4.2 พฤติกรรมทางการเมือง.....	63
4.3 พฤติกรรมทางการเมือง.....	63
5 Voice TV.....	64
5.1 พฤติกรรมทางการเมือง.....	65
5.2 พฤติกรรมทางการเมือง.....	67
6 [TPD] Thailand Political Database.....	68
6.1 พฤติกรรมทางการเมือง.....	69
6.2 พฤติกรรมทางการเมือง.....	71

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและสภาพปัญหา

สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาอาจถือได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤต นับย้อนไปตั้งแต่การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ภายหลังจากเหตุการณ์นี้ประเทศไทยตกอยู่ในสถานการณ์ทางการเมืองที่ค่อนข้างอ่อนไหว ขาดเสถียรภาพและเกิดความวุ่นวายขึ้นเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง จนอาจถือได้ว่าเป็นสงครามกลางเมืองครั้งใหญ่ที่รุนแรงจนกลายเป็นเหตุการณ์การนองเลือดใน “โศกนาฏกรรม พฤษภา 53” มีผู้เสียชีวิต 91 ศพ ทั้งที่เป็นผู้ชุมนุม ทหาร ตำรวจและประชาชนได้รับบาดเจ็บอีกจำนวนมาก เหตุการณ์นี้นำมาซึ่งวาทกรรมทางการเมืองมากมาย ภายใต้อิทธิพลของความขัดแย้งเชิงสัญลักษณ์ระหว่างสีเสื้อ “เหลือง-แดง” และวาทกรรม “ไพร่-อำมาตย์” (ชัยฤทธิ์ ยนเปี่ยม, บรรณานิการ, 2553 : 2) หลังเหตุการณ์รุนแรงครั้งนี้จบลง รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้ประกาศยุบสภาและจัดให้มีการเลือกตั้งรัฐบาลใหม่เป็นผลให้ประเทศไทยมีนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกคือ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร น้องสาวของอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จนเกิดข้อครหาถึงการขึ้นดำรงตำแหน่งของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรออกมามากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการให้ความช่วยเหลือ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ในการกลับมายังประเทศไทยอีกครั้ง

จากสถานการณ์ที่เข้าขั้นวิกฤตมาสู่การเลือกตั้งนายกคนใหม่ การเมืองไทยก็ยังคงมีประเด็นให้นำจับตามองอยู่เสมอ แม้ว่าจะมีรัฐบาลใหม่เข้ามาบริหารประเทศด้วยกติกาเสียงข้างมากตามระบอบประชาธิปไตย แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าการเมืองไทยจะสงบ ประชาชนยังคงให้ความสนใจกับบทบาททางการเมืองทั้งที่ผ่านมาและที่กำลังจะดำเนินต่อไปในอนาคต มีหลายคนหลายฝ่าย หลายหน่วยงานที่ยังคงสงสัยในเหตุการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมา จนนำมาซึ่งคำถามที่กลายเป็นวาทกรรมทางการเมืองที่ว่า “ใครสั่งฆ่าประชาชน” ซึ่งหลายฝ่ายเชื่อว่าเป็นการกระทำของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ แต่ก็ยังคงมีหลายฝ่ายที่พยายามค้นหาความจริง และพยายามเปิดเผยความลับทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่ใช่เพียงแต่ในรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเท่านั้น รัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรในขณะนี้ก็ถูกจับตามองทั้งในกลุ่มผู้สนับสนุนต่อต้าน และประชาชนทั่วไป

จากความสนใจในทางการเมืองของประชาชนตั้งแต่ช่วงวิกฤตทางการเมืองจนกระทั่งถึงช่วงที่มีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้บทบาทของสื่อมีมากขึ้น สื่อไม่สามารถหยุดนิ่งและทำหน้าที่เพียงนำเสนอข่าวอย่างเดียวต่อไปได้ แต่สื่อจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้สามารถวิเคราะห์เจาะลึก สืบสวน และเปิดเผยความจริงเพื่อนำเสนอให้ประชาชนรับรู้ได้ด้วย ซึ่งในบางกรณีสื่อก็มีอิทธิพลและสามารถไขปริศนาทางการเมืองได้สำเร็จ สร้างความหวังวิตกให้แก่นักการเมือง จนกระทั่งนำมาสู่กระแสการปิดกั้นสื่อหรือการเข้าครอบงำสื่อในหลายๆสำนักตามมา

ในขณะที่การเมืองกำลังเป็นที่สนใจของประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ แต่สื่อกระแสหลักกลับถูกปิดกั้นและครอบงำโดยผู้มีอิทธิพล จนอาจถือได้ว่าเป็นวิกฤตของสื่อกระแสหลักที่ถูกตั้งคำถามเรื่องจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ ในประเด็นความอคติ ไม่เป็นธรรม และถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง (ธาม เชื้อสถาปนศิริ, 2553 : 3) การนำเสนอข่าวสารแสดงถึงความโน้มเอียงทางการเมืองจนขาดความน่าเชื่อถือ ด้วยสถานการณ์สื่อดังกล่าวนี้หลายฝ่ายจึงเปลี่ยนไปพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น ประกอบกับกระแสความนิยมของสื่อใหม่ (New Media) ที่ถือกำเนิดขึ้นในโลกออนไลน์ ซึ่งกลายเป็นทางเลือกใหม่สำหรับประชาชนผู้ติดตามการเมืองและเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสื่อกระแสหลักในด้านการนำเสนอข่าวสารอีกปัจจัยหนึ่ง

จากการที่สื่อใหม่เริ่มมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้นดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาจึงจะขอกล่าวย้อนไปยังจุดเริ่มต้นของการที่สื่อใหม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับทางการเมือง ซึ่งในช่วงที่อินเทอร์เน็ตเพิ่งเริ่มมีการแพร่หลายในประเทศไทย จุดศูนย์กลางของกลุ่มผู้ที่มีสนใจด้านการเมืองในประเทศไทยอยู่ที่ "โต๊ะข่าวราชดำเนิน" (Rajdumnern) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเว็บไซต์ Pantip.com (อิสริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์, 2554 : 11-16) ต่อมาในช่วงที่เริ่มมีการต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มีการจัดตั้งเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ (manager.co.th) ขึ้น โดยมีบทบาทเป็นเว็บไซต์สำหรับบรรณรงค์ทางการเมือง และเป็นช่องทางทางการสื่อสารหลักของกลุ่มต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หรือกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ควบคู่กับการนำเสนอข่าวสารของสื่อกระแสหลักอย่างสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV (ชาญชัย ชัยสุขโกศล อ่างใน อิสริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์, 2554 : 11-16) นอกจากนี้ยังมีเว็บไซต์อื่น ๆ ที่มีลักษณะการสนทนาทางการเมืองอีก เช่น เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน กลุ่มคนผ่านฟ้า กลุ่มวายุภักดี เป็นต้น (อิสริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์, 2554 : 11-16) ภายหลังเหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน 2549 เว็บไซต์ Pantip.com ได้ปิดให้บริการบริการโต๊ะราชดำเนินชั่วคราว ทำให้สมาชิกกระจายไปจัดตั้งเว็บไซต์เฉพาะกลุ่มหลายแห่ง เช่น เว็บบอร์ดประชาไท เว็บบอร์ดสำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน เว็บกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ เป็นต้น

(กานต์ ยืนยง อ่างโน อิศริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์, 2554 : 11-16) ในขณะเดียวกัน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรก็ได้ดำเนินการตอบโต้ทางการเมือง และติดต่อสื่อสารกับกลุ่มผู้ที่สนับสนุนตนเองด้วยการจัดตั้งเว็บไซต์ส่วนตัวขึ้น แต่ในท้ายที่สุดแล้วเว็บไซต์เหล่านี้ก็ถูกปิดกั้นด้วยมาตรการต่างๆ ของฝ่ายรัฐบาลส่งผลให้หลายเว็บไซต์ต้องปิดลง (และเปิดขึ้นใหม่โดยใช้เซิร์ฟเวอร์ของต่างประเทศ) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสื่อใหม่ถูกนำมาใช้ในทางการเมืองตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ช่วงวิกฤตทางการเมืองเลยทีเดียว และก็ยังคงดำเนินควบคู่กับสถานการณ์ทางการเมืองต่อไปในช่วงที่การเมืองเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้น

ช่วงหลังปี 2551 เป็นต้นมา สื่อใหม่ได้รับความนิยมมากขึ้นในรูปแบบของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) โดยเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยได้แก่ เฟซบุ๊ก (www.facebook.com) และ ทวิตเตอร์ (www.twitter.com) ซึ่งถูกนำมาใช้ในกิจกรรมทางการเมืองค่อนข้างมาก เช่น การติดตามความเคลื่อนไหวของบุคคลสำคัญทางการเมืองอย่าง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น (อิสริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์, 2554 : 11-16) ต่อมากระแสสังคมออนไลน์ก็ยังมีอิทธิพลเพิ่มมากขึ้นเมื่อถูกนำมาใช้ในการรายงานสถานการณ์การชุมนุมทางการเมืองในช่วงระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคมปี 2553 โดยนักข่าวภาคสนามและนักข่าวพลเมือง (Citizen Journalist) ซึ่งมีลักษณะพิเศษในการถ่ายโอนข้อมูลภาพและเสียงจากสถานการณ์จริงออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนในโลกออนไลน์ได้ทันที ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นหลักฐานแสดงความชอบธรรมของแต่ละฝ่าย (มีเดียมอนิเตอร์ อ่างโน อิศริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์, 2554 : 11-16) ภายหลังจากเหตุการณ์ปะทะกันอย่างรุนแรงกลางเมืองหลวงของประเทศไทยจบลง สังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กถูกนำมาใช้ในการรวมกลุ่มทางการเมืองทั้งในโลกออนไลน์และโลกแห่งความเป็นจริง (real world) เช่น กลุ่มคนเสื้อหลากสี กลุ่มวันอาทิตย์สีแดง แม้สถานการณ์ต่างๆ จะคลี่คลายและจบสิ้นลงไปแล้ว แต่สื่อใหม่อย่างสังคมออนไลน์ยังคงดำเนินต่อไปและทำหน้าที่ในการติดตามติดตามผลที่ตามมาภายหลังเหตุการณ์เหล่านั้น บางครั้งสังคมออนไลน์ก็เปรียบเหมือนห้องสมุดที่เก็บรวบรวมทั้ง ภาพ เสียง ข้อความ ฯลฯ ของเหตุการณ์สำคัญที่ผ่านมาไว้ และสามารถย้อนกลับไปดูบทเรียนที่เกิดขึ้นนั้นได้เสมอ

จากจุดเริ่มต้นของวิกฤตทางการเมืองและจุดเริ่มต้นของสื่อใหม่ในทางการเมืองไทย แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ทางการเมืองไทยตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ช่วงวิกฤตจนกระทั่งถึงช่วงที่ถือได้ว่าวิกฤตที่สุดได้ดำเนินควบคู่มากับการพัฒนาของสื่อใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงเวลาปัจจุบัน (พุทธศักราช 2554) เครือข่ายสังคมออนไลน์กลายเป็นปัจจัยหนึ่งในทางการเมือง พบว่ามีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการหาเสียงเลือกตั้งทั่วไป 3 กรกฎาคม 2554 แนวทางการหาเสียงของ

แต่ละพรรคการเมืองปรากฏอยู่บนโลกออนไลน์ ทั้งเฟซบุ๊กพรรคการเมือง เฟซบุ๊กผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทวิตเตอร์แสดงการหาเสียงและการดำเนินกิจกรรมทั้งของพรรคการเมืองและผู้สมัครเว็บไซต์ประจำพรรค รวมไปถึงนวัตกรรมใหม่อย่างการสร้างแอปพลิเคชัน (Application) สำหรับ iPhone นอกจากนี้ยังมีการจัดทำโฆษณาออนไลน์ และบันทึกวีดิโอคลิปเผยแพร่ลงในเว็บไซต์ Youtube.com ด้วย (siamintelligence, 2554 : เว็บไซต์) อย่างไรก็ตามเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดจากคนไทยในช่วงเวลานี้ก็คือเว็บไซต์ facebook.com เนื่องจากมีจำนวนผู้ใช้งานมากถึง 12,881,800 Users มากเป็นอันดับที่ 16 ของโลก (ตัวเลข ณ วันที่ 24 พฤศจิกายน 2554) (socialbakers, 2012 : website) ซึ่งเป็นตัวเลขที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการใช้งานเว็บไซต์นี้ในช่วงเวลาประมาณ 2-3 ปีที่ผ่านมา

จากสถานการณ์การเมืองไทยที่ผันตัวเองเข้ามาสู่โลกออนไลน์ ประกอบกับความนิยมของประชาชนในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความใคร่รู้ในกระบวนการต่างๆทางการเมืองที่ปรากฏในสังคมออนไลน์ ทั้งลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ และพฤติกรรมทางการเมืองต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมออนไลน์ นำมาซึ่งการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าไว้ 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตในการศึกษาเรื่องการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ ผู้ศึกษากำหนดไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการเมืองไทยในแง่ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ พื้นที่สาธารณะทางการเมือง และสื่อใหม่กับการเมืองไทย

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาเฉพาะในเครือข่ายสังคมออนไลน์ (social network) เจาะจงเฉพาะเพจ (page) ทางการเมืองที่ตั้งขึ้นในเว็บไซต์เฟซบุ๊ก (www.facebook.com) เท่านั้น ได้แก่

- เพจยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม Social Sanction : SS
www.facebook.com/SocialSanction
- เพจยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม Social Sanction : SS
www.facebook.com/SocialSanctions
- เพจขบวนการเสรีไทยในเฟซบุ๊ก
www.facebook.com/serithai.net
- เพจภาคีเครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน
www.facebook.com/ThaiAntiCorruption
- เพจ Voice TV
www.facebook.com/VoiceTVonline
- เพจ [TPD] Thailand Political Database
www.facebook.com/pages/TPD-Thailand-Political-Database/209754945719542

3. ขอบเขตด้านเวลา ใช้ระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่วันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ถึง วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 90 วัน

4. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากไม่สามารถทราบจำนวนประชากรที่แท้จริงได้ จึงไม่สามารถระบุจำนวนประชากรในการศึกษาได้ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย

- เพจยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม Social Sanction : SS
- เพจยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม Social Sanction : SS
- เพจขบวนการเสรีไทยเฟซบุ๊ก
- เพจภาคีเครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน
- เพจ Voice TV
- เพจ [TPD] Thailand Political Database

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ ผู้ศึกษาคาดว่าจะได้รับประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์
2. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์

สมมุติฐานของการศึกษา

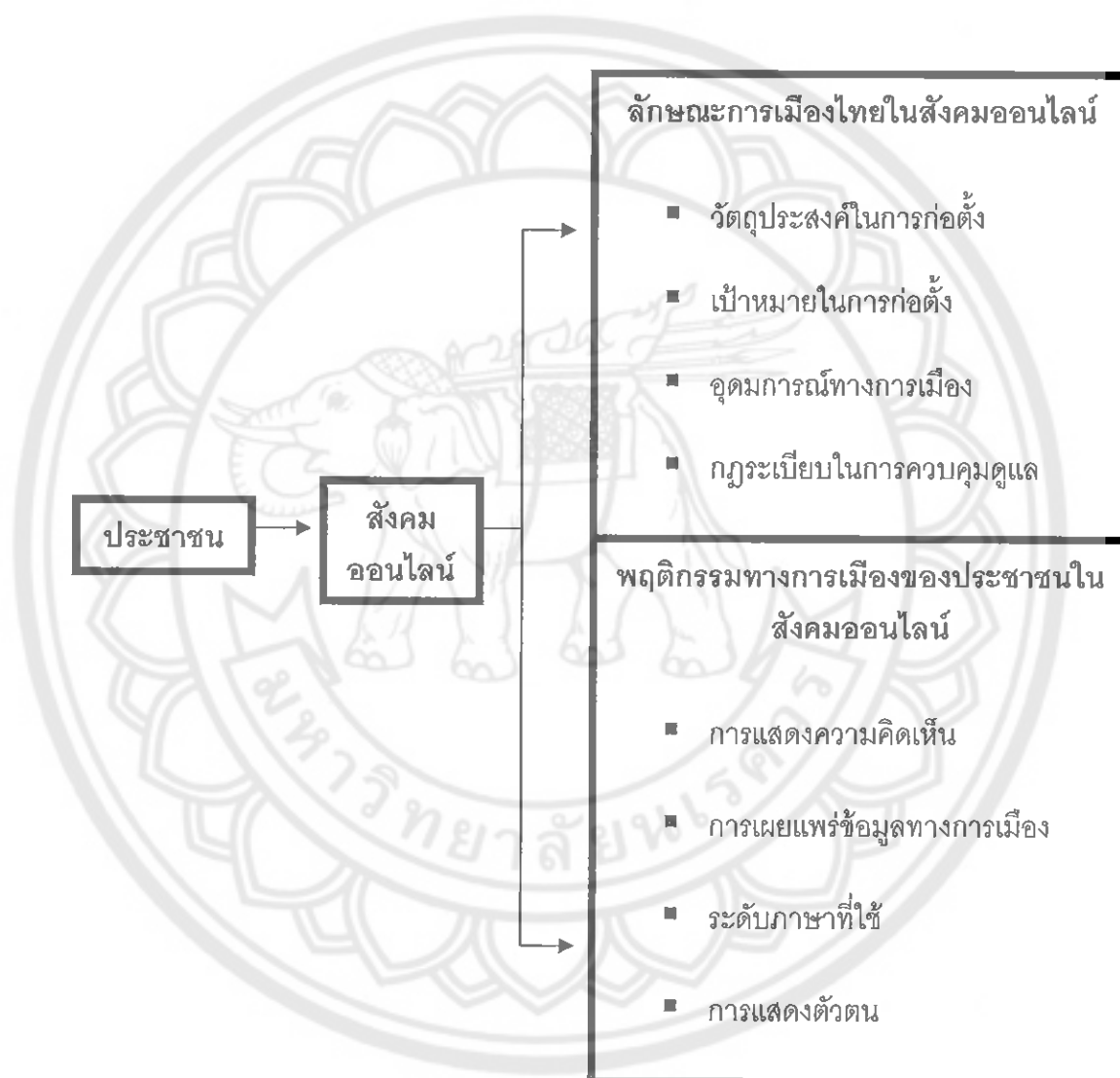
การเมืองไทยในสังคมออนไลน์มีลักษณะเป็นพื้นที่สาธารณะที่เปิดกว้างและส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมทางการเมือง

ข้อตกลงเกี่ยวกับการศึกษา

1. กลุ่มเป้าหมายที่เลือกมาทำการศึกษาไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายหรือเพจทั้งหมดในเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก (www.facebook.com) แต่เป็นเพจที่มีเนื้อหาทางการเมืองโดยพิจารณาจากลักษณะและพฤติกรรมทางการเมืองของเพจที่ตรงตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ และเพื่อการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์
2. ข้อความที่ปรากฏในเครือข่ายสังคมออนไลน์ (social network) เป็นข้อความจากการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์เอง มิได้มาจากความคิดเห็นของผู้ศึกษาแต่อย่างใด
3. การศึกษาข้อมูลในเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นลักษณะที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ข้อมูล ณ วัน-เวลาที่ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูล กับข้อมูล ณ วัน-เวลาปัจจุบันอาจจะไม่ตรงกัน เช่น จำนวนสมาชิก ณ วันที่ผู้ศึกษาเริ่มทำการศึกษา กับจำนวนสมาชิก ณ วันที่ทำการศึกษาเสร็จสิ้นอาจเพิ่มขึ้น เป็นต้น

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ ผู้ศึกษากำหนดกรอบแนวความคิดไว้
ดังนี้



นิยามศัพท์เฉพาะ

การเมือง หมายถึง ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับขบวนการทางสังคม ลักษณะเชิงโครงสร้างในการจัดตั้งกลุ่มทางการเมือง และพฤติกรรมทางการเมือง เช่น การเผยแพร่ข้อมูลทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง การรณรงค์ทางการเมือง การรวมกลุ่มทางการเมือง การต่อต้านหรือสนับสนุนทางการเมือง การเคลื่อนไหวภาคพลเมือง เป็นต้น

สังคมออนไลน์ (Social Network) หมายถึง ชุมชนเสมือนจริงที่เชื่อมโยงบุคคลทั่วทั้งโลกเข้าหากันในลักษณะของเครือข่าย มีการรวมกันในรูปแบบกลุ่ม องค์กร ขบวนการ สมาคม ตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์หรือความสนใจที่มีร่วมกัน เป็นชุมชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการปฏิสัมพันธ์

เพจ/เว็บเพจ (Page/Webpage) หมายถึง เอกสารที่แสดงข้อมูล ภาพ เสียง ข้อความ ฯลฯ ที่ต้องการนำเสนอในอินเทอร์เน็ต ในการศึกษาวิจัยคือเพจที่สร้างขึ้นบนเว็บไซต์ facebook.com ได้แก่ เพจยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม(เพจดั้งเดิม) เพจยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม(เพจลอกเลียนแบบ) เพจขบวนการเสรีไทยบนเฟซบุ๊ก เพจภาคีเครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน เพจ Voice TV และเพจ [TPD] Thailand Political Database

เว็บไซต์ (Website) หมายถึง หน้าเว็บเพจหลายๆหน้าที่เชื่อมโยงกัน ทำขึ้นเพื่อนำเสนอข้อมูลผ่านคอมพิวเตอร์ ในการศึกษาวิจัยคือเว็บไซต์ facebook.com ที่รวมเอาเพจต่างๆจำนวนมากไว้ด้วยกัน และเชื่อมโยงกันเป็นสังคมออนไลน์รูปแบบหนึ่ง

เฟซบุ๊ก (Facebook) หมายถึง เว็บไซต์ประเภทให้บริการบนอินเทอร์เน็ต ที่ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารและร่วมทำกิจกรรมกับผู้ใช้บริการคนอื่นๆ ได้ เช่น การตั้งประเด็นถามตอบในเรื่องที่สนใจ แบ่งปันรูปภาพหรือคลิปวิดีโอ เขียนบทความหรือบล็อก สนทนา(chat) คุยกัน เล่นเกมส์แบบเป็นกลุ่ม และยังสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ผ่านแอปพลิเคชันเสริม (Applications) ที่มีอยู่อย่างมากมาย

สื่อกระแสหลัก หมายถึง สื่อที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร แผ่นพับ ฯลฯ

การแสดงความคิดเห็น หมายถึง พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในสังคมออนไลน์ เช่น การแสดงความคิดเห็นด้วยหลักเหตุผล ด้วยอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว แสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์สังคมหรือสร้างความขัดแย้งให้กับสังคม เป็นต้น

การเผยแพร่ข้อมูลทางการเมือง หมายถึง การแพร่ข้อมูลทางการเมืองจำพวกบทความวิชาการ วรรณกรรม รูปภาพ คลิปวิดีโอ ข้อเท็จจริงต่างๆทางการเมือง เป็นต้น ลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างสาธารณะ

ระดับภาษาที่ใช้ หมายถึง ระดับภาษาที่ใช้ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ ภาษาวิชาการ ภาษาที่ใช้กันทั่วไป และภาษาเฉพาะกลุ่ม

การแสดงตัวตน หมายถึง พฤติกรรมการแสดงตัวตนของประชาชนในเครือข่ายสังคมออนไลน์ แบ่งเป็น 2 กรณี คือ กรณีแรกเป็นการเปิดเผยตัวตนที่แท้จริง ใช้ชื่อ-สกุลจริง กับการไม่เปิดเผยตัวตน ใช้นามแฝงในการแสดงตัวตน และในกรณีที่สองเป็นการแสดงตัวตนในทุกกิจกรรม กับการแฝงตัวเป็นนักอ่านเงาที่คอยติดตามความเคลื่อนไหวอย่างเดียวไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใดๆ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ ซึ่งในการนำเสนอประมวลเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษา ผู้ศึกษาจะนำเสนอในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการเมือง (Politics)
2. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ (Media)
 - 2.1 ความหมายของสื่อ
 - 2.2 ประเภทของสื่อ
3. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่ (New Media)
 - 3.1 ความหมายของสื่อใหม่
 - 3.2 ความเป็นมาของสื่อใหม่
 - 3.3 ลักษณะของสื่อใหม่
 - 3.4 ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (social network)
4. แนวคิดพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)
 - 4.1 ความหมายของพื้นที่สาธารณะ
 - 4.2 เนื้อหา/ทฤษฎีพื้นที่สาธารณะ
5. แนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ (New Social Movement)
 - 5.1 ความหมายของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่
 - 5.2 ลักษณะของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่
6. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation)
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดการเมือง (Politics)

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2523 : 21) กล่าวถึงการเมืองว่าเป็นวิธีการปกครองสังคมที่มีความแตกต่างมีการแบ่งแยกโดยการละเว้นที่จะใช้ความรุนแรง

Harold Lasswell (อ้างใน ฌัชชาภัทร อุ๋นตรงจิตร, 2552 : 4) กล่าวถึงความหมายของการเมืองว่าเป็นการได้มาซึ่งอำนาจ เพื่อที่จะตัดสินว่าใครจะได้อะไร เมื่อใด และอย่างไร การเมืองเกิดจากความจริงที่ว่าความจำเป็นต่างๆของมนุษย์มีจำกัด ทั้งสุขภาพ ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม ในขณะที่ความต้องการของมนุษย์มีอย่างไม่จำกัด การเมืองจึงเกิดขึ้นมาเพื่อเป็นกฎเกณฑ์ในการแบ่งสรรความจำเป็นต่างๆเหล่านี้ ซึ่งต้องเกี่ยวพันกับอำนาจอย่างเลี่ยงมิได้

J.Roland Pennock และ David G.Smith (อ้างใน ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, 2539 : 2) ได้ให้คำจำกัดความว่าการเมืองร่วมกันว่าหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับอำนาจ สถาบัน และองค์กรในสังคม ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจครอบคลุมเด็ดขาดในสังคมนั้น ในการสถาปนาและดูแลรักษาความเป็นระเบียบของสังคม มีอำนาจในการทำให้จุดประสงค์ร่วมของคนในสังคมได้บังเกิดผลขึ้นมา และมีอำนาจในการประณีประนอมความคิดเห็นที่แตกต่างกันของคนในสังคม

Max Weber (อ้างใน สุพจน์ บุญวิเศษ, 2549 : 21-21) กล่าวถึงนิยามการเมืองว่าเป็นกิจกรรมหรือแนวทางของรัฐ ไม่ใช่เป็นจุดหมายของรัฐ กิจกรรมของรัฐนั้นหมายถึงการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ เพื่อสามารถแบ่งสรรอำนาจหน้าที่ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือระหว่างส่วนย่อยๆภายในรัฐนั้น

David Easton (อ้างใน ชำนาญ จันทร์เรือง : www.pub-law.net สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2555) กล่าวไว้ว่า การเมืองเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆให้แก่สังคมอย่างชอบธรรม (the authoritative allocation of values to society)

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ (2539 : 3) ได้ให้คำจำกัดความว่าการเมืองว่าเป็น การต่อสู้ช่วงชิงการรักษานำ และการใช้อำนาจทางการเมือง

สุพจน์ บุญวิเศษ (2549 : 28) กล่าวถึงการเมืองว่ามีความสำคัญ 3 ประการ คือ *ประการแรก* การเมืองเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งของมนุษย์ภายในรัฐ *ประการที่สอง* มนุษย์ภายในรัฐไม่อาจหลีกเลี่ยงให้พ้นจากผลกระทบทางการเมืองได้เลย และ *ประการที่สาม* กิจกรรมทางการเมืองนำไปสู่การใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อกำหนดทิศทางในปัญหาของสังคม และการตัดสินใจนั้นมีผลบังคับใช้เหนือพลเมืองของรัฐ

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2549 : 1-5) กล่าวถึงการเมืองว่าการเมืองเป็นคำที่มาจากภาษากรีก มีรากศัพท์มาจากคำว่า "polis" ซึ่งหมายถึง "นครรัฐ" (city-state) ซึ่งในหนังสือ "politics" ของอริสโตเติล (Aristotle) เขียนเริ่มต้นว่า "คนตามธรรมชาติเป็นสัตว์การเมือง" ซึ่งมีความหมายว่า สาละสำคัญของการเมืองของสังคม ก็คือการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนนั้นหนีไม่พ้นการเมือง เหตุผล ก็คือ คนเราต้องการให้ตนเองมีตำแหน่งในสังคม พยายามปกป้องตัวเองเพื่อให้เกิดความมั่นคง ขณะเดียวกันก็พยายามมีอิทธิพลต่อความคิดของคนอื่น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมทางการเมือง ตามความหมายกว้างๆ แล้วทุกคนเป็นนักการเมือง อย่างไรก็ตาม อริสโตเติล ได้สรุปว่า วิธีที่คนจะได้ใช้ความสามารถและและบรรลुरुูปแบบของชีวิตทางสังคมสูงสุดได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองกับคนอื่น ดังนั้น "การเมือง" ตามสรุปของเรื่องวิทย์ เกษสุวรรณจึงเป็นคำที่หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจขององค์กรของรัฐ และเกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องอำนาจ (power) อำนาจหน้าที่ (authority) การปกครอง (ruling) การออกคำสั่ง (command) และการควบคุม (control) ครอบคลุมถึงกิจกรรมทุกอย่างของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่เกี่ยวกับอำนาจและอำนาจหน้าที่ การเมืองยังเลี่ยงไม่พ้นที่จะเกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง (conflict) เพราะความขัดแย้งเป็นลักษณะเด่นที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เมื่อความขัดแย้งเกิดขึ้นก็ต้องมีการแก้ปัญหาและยุติปัญหาโดยใช้อำนาจและอำนาจหน้าที่ การเมืองจึงเป็นกิจกรรมที่บุคคลหรือกลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามปกติมักคิดกันว่า การเมืองเป็นการแข่งขันหรือขัดแย้งกันระหว่างผู้นำ กลุ่มหรือพรรคการเมือง เพื่อเข้าไปครองตำแหน่งในอาณาบริเวณสาธารณะ เพื่อกำหนดนโยบาย แต่ก็พบว่าการเมืองมีอยู่ในที่อื่นๆ เช่น สมาคม วัด มหาวิทยาลัย การเมืองมีความซับซ้อนพอกันไม่ว่าจะเป็นสังคมประชาธิปไตย เผด็จการหรืออำนาจนิยม

วิทยากร เชียงกุล (2545 : 190-191) กล่าวถึงความหมายของการเมืองว่าเป็นศิลปะและศาสตร์ของการปกครอง สนใจเกี่ยวกับเรื่องรูปแบบของการบริหารรัฐ ระบบพรรคและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม ชาติและรัฐพวกมาร์กซิสต์เน้นลักษณะทางชนชั้นและธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงของการเมือง โดยมองว่าอำนาจปกครองทางการเมืองได้มาจากการควบคุมปัจจัยการผลิต ซึ่งเป็นแหล่งแห่งอำนาจพื้นฐานของชนชั้นผู้ปกครอง การเมืองจึงเป็นเวทีของการต่อสู้ทางชนชั้น แม้ว่าพวกมาร์กซิสต์จะมองว่าความคิด สถาบันและนโยบายทางการเมืองจะถูกกำหนดโดยฐานทางวัตถุ (เศรษฐกิจ) แต่สิ่งเหล่านี้ก็ไม่ได้เป็นฝ่ายอยู่หนึ่ง หากแต่สามารถมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจได้ในขณะเดียวกัน นั่นก็คือ แม้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจจะสร้างเงื่อนไขให้การเปลี่ยนแปลงในระบบการเมือง แต่การเมืองไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปโดยอัตโนมัติ หากแต่ขึ้นอยู่กับ

กับกลุ่มทางสังคมที่ก้าวหน้า โดยอาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (วิวัฒนาการ) หรือการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด ชั้นคุณภาพ (การปฏิบัติ) ก็ได้

จากนิยามความหมายของการเมืองที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเมืองเป็นเรื่องของวิธีการ กิจกรรม หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ อำนาจหน้าที่ อิทธิพล ต้องมีการต่อสู้แย่งชิงหรือแบ่งสรรกันในสังคมมนุษย์ และเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ (Media)

2.1 ความหมายของสื่อ

ปรมะ สตะเวทิน (2526 : 60) กว้าวถึงความหมายของสื่อว่า โดยทั่วไป หมายถึง สิ่งที่น่า หรือถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร เช่น เสียงพูด กิริยาท่าทาง สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ ผู้รับสารจะรับสารได้โดยระบบประสาทในการรู้สึก อันได้แก่ การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่น การได้รับรู้รส สื่อจึงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสื่อสาร สื่อแต่ละอย่างมีคุณสมบัติที่จะก่อให้เกิดการรับรู้แตกต่างกัน เช่น สิ่งพิมพ์ทำให้ได้รับสารโดยการเห็น วิทยุ ทำให้รับสารได้ด้วยการได้ยิน โทรทัศน์ทำให้ได้รับสารด้วยการเห็นและได้ยิน ผู้ส่งสารจึงต้องพิจารณาเลือกว่าจะใช้สื่อประเภทใดจึงจะเหมาะสม และมีประสิทธิภาพสูงสุด แม้จะเป็นสื่อประเภทเดียวกันก็อาจต้องพิจารณาในรายละเอียดลงไปอีก เช่น เมื่อเลือกสื่อสารผ่านทางหนังสือพิมพ์ก็ต้องพิจารณาว่าจะใช้หนังสือพิมพ์ฉบับใด หรือถ้าเป็นโทรทัศน์จะใช้ช่องใด เป็นต้น

David K. Berlo (1960) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าสื่อว่าหมายถึง พาหนะที่นำสารไปสู่ผู้รับสาร การที่สารจะเดินทางจากแหล่งสารไปยังจุดหมายปลายทางได้นั้น ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ ผู้เข้ารหัสและถอดรหัส ตัวนำสารหรือสื่อ และช่องทางการสื่อสาร

Michael O'Shaughnessy (อ้างในสมเกียรติ ตั้งนโม : www.midnightuniv.org สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2555) ได้ให้ทัศนะถึงคำจำกัดความของคำว่าสื่อไว้ดังนี้ "สื่อ" เป็นศัพท์ที่ถูกใช้โดยทั่วไป ครอบคลุมถึงเรื่องทั้งหมดของระบบการสื่อสารสมัยใหม่ ยกตัวอย่างเช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การโฆษณาและสื่อที่ใช้ในการโต้ตอบกันอย่างหลากหลาย เช่น Interactive Multimedia นอกจากนี้ เรายังสามารถรวมเอาเรื่องของวิดีโอเกมส์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เพจเจอร์ อินเทอร์เน็ต และ virtual reality หรือแม้กระทั่งตุ๊กตาสัตว์เลี้ยงตามากอซีเข้ามารวมไว้ได้ด้วย

อัตลักษณ์ของสื่อ (Media Characteristics) มีลักษณะดังนี้ สื่อ คือ ระบบสื่อสารของมนุษย์ โดยใช้กระบวนการต่างๆทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสารต่างๆ (Message) โดยทั่วไปสื่อมีเป้าหมายที่จะบรรลุถึงผู้รับจำนวนมาก และด้วยเหตุนี้บางครั้งจึงถูกอ้างในฐานะที่เป็นปฏิบัติการทางด้านสื่อสารมวลชน โดยผ่าน "การผลิตจำนวนมาก" ที่เรียกว่า Mass Production มีจุดมุ่งหมายที่จะยอมให้มีการสื่อสารข้ามระยะทาง(และข้ามเวลา) ระหว่างผู้คนหรือยินยอมให้มีการสื่อสาร ซึ่งผู้ส่งไม่ได้ต้องการให้เป็นปัจจุบัน ดังเช่นที่การสื่อสารจะมีการบันทึกรายการเอาไว้ล่วงหน้า และทำการถ่ายทอดสัญญาณที่หลัง สื่อได้รับการเรียกขานว่า "สื่อ" เพราะโดยแท้จริงแล้วสื่ออยู่ในระหว่างกลาง หรือเป็นกระบวนการตรงกลางของสายโซ่ของการสื่อสาร (Media หมายถึง Middle ในภาษาลาติน) คือลัทธิจักรกลนิยมที่เชื่อมต่อบetweenผู้ส่งและผู้รับสารทั้งหลายขึ้นมา

Naysor (นามแฝง, 2550 : www.bloggang.com สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2555) กล่าวถึงสื่อสื่อไว้ว่า มนุษย์ได้พยายามใช้ความสามารถเพื่อการสื่อสารในสังคม โดยการใช้เครื่องมือการสื่อสารอย่างง่าย ๆ จนถึงสลับซับซ้อน เพื่อสนองปัจเจกชน (Individuals) กลุ่มชน (Groups) และมวลชน (Mass) สิ่งเอื้ออำนวยในการสื่อสารได้พัฒนาจนมีระบบที่ซับซ้อน ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทั้งด้านวัสดุและอุปกรณ์เพื่อการแสวงหา รวบรวม ผลิตสาร ส่งสาร รับสาร เก็บข้อมูล และการสื่อสารกลับเพื่อให้แต่ละคนและสมาชิกภายในองค์กรได้ใช้ประโยชน์เพื่อการสื่อสารต่อไป การใช้อุปกรณ์เครื่องมือเพื่อการสื่อสารนี้ ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลปะเพื่อให้เครื่องมือเหล่านั้นได้ทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้มนุษย์ได้แลกเปลี่ยนสารกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเกิดผลตามที่ต้องการเครื่องมือสื่อสารดังกล่าวนี้ เรียกว่า สื่อ หรือช่องทางการสื่อสาร

ในกระบวนการสื่อสารมวลชน คำว่า "สื่อ" (Channel or Medium) คือ พาหนะนำข่าวสาร (Message Vehicles) หรือพาหนะของสารหรือสิ่งที่ขนส่งสาร (Carrier of Messages) จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารจะส่งสารไปได้ก็ต้องอาศัยสื่อที่จะถ่ายทอดข่าวสารออกไปและข่าวสารจะไปถึงผู้รับได้ก็ต้องอาศัยสื่อพาไป เช่น คลื่นวิทยุในอากาศนำเสียงพูดไปให้ผู้ฟัง กระจาดนำตัวอักษรและภาพที่ปรากฏไปให้ผู้รับสารได้อ่าน เป็นต้น ทางด้านผู้รับสารก็เช่นเดียวกัน ต้องอาศัยสื่อในการรับสารนั้น ๆ เช่น ผู้รับสารจะต้องมีเครื่องรับวิทยุ เป็นต้น ดังนั้นทั้งสองฝ่ายต่างอาศัยสื่อเพื่อการติดต่อให้ถึงกัน

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ (2552 : www.tja.or.th สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2555) กล่าวถึงความหมายของสื่อไว้ว่า สื่อมีหลายบทบาท ขึ้นอยู่กับว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ในทางใด คำที่ใช้เรียกสื่อสามารถสะท้อนถึงที่มาของการเกิดขึ้น คุณลักษณะของสื่อ การนำไปใช้ประโยชน์ในด้าน

ต่างๆ ของสื่อ คำที่ใช้เรียกสื่อหลายคำเป็นสากลที่ทั่วโลกก็รู้จัก แต่บางคำมีเรียกใช้เฉพาะในบริบทสังคมไทยเท่านั้น เช่น จากสถานการณ์การเมือง และสังคม คำที่ใช้เรียกสื่อหลายคำมาจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสาร (Communication Technology) แสดงสะท้อนให้เห็นว่า "ความเป็นเจ้าของสื่อ" (Media Ownership) ในสังคมไทย ยังไม่มีความสมดุล ความหมายของสื่อแยกกันไม่ออกจากเหตุการณ์ สถานการณ์บ้านเมือง ทั้งในเชิงการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม แต่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอยู่ด้วยกัน ดังที่ปรากฏในคำที่ใช้เรียกสื่อและความหมายดังต่อไปนี้

สื่อมวลชน (Mass Media) หมายถึง สื่อที่มีความเป็นวิชาชีพ เข้าถึงกว้างขวาง ใช้เทคโนโลยี มีบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมวิชาชีพ โดยที่ผู้ส่งสาร เป็นมืออาชีพ (Professional) ต้องตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพ (Ethic) เนื้อหาสารเป็น "สาธารณะ" (Public) ส่งผลกระทบต่อ ผู้รับสารจำนวนมาก หลากหลายคุณลักษณะ เลือกรับสารได้เอง

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) หมายถึง สื่อที่อาศัยไฟฟ้าเป็นตัวนำ ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง, วิทยุโทรทัศน์, ภาพยนตร์, เคเบิลทีวี, ทีวีดาวเทียม ตำราบางเล่มเรียกสื่อชนิดว่า "สื่อร้อน" (Hot Media)

สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) หมายถึง สื่อที่ผ่านกระบวนการพิมพ์ลงบนกระดาษ ได้แก่ หนังสือพิมพ์, นิตยสาร, หนังสือเล่ม, และวารสาร เป็นสื่อมวลชนที่มีความเก่าแก่ที่สุด ตำราบางเล่มเรียกสื่อชนิดว่า "สื่อเย็น" (Cool Media)

สื่อดั้งเดิม (Traditional Media) หมายถึง สื่อมวลชนที่มีมาดั้งเดิม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์, สื่อวิทยุกระจายเสียง, สื่อโทรทัศน์ และ สื่อภาพยนตร์ เป็นต้น

สื่อใหม่ (New Media) หมายถึง สื่อมวลชนที่เกิดขึ้นใหม่ เกิดจากการหลอมรวมเทคโนโลยีการสื่อสาร ภายใต้พัฒนาการของภาษาระบบตัวเลข (Digital Language) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ออนไลน์, โปรแกรม CHAT เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Hi5, Facebook, twitter, camfrog, Web Board, Website นักข่าวมือถือ "โมโจ" (Mobile Journalist) MMS SMS E – Magazine E – Book Blog นักข่าวพลเมือง (Citizen Reporter) เป็นต้น

สื่อกระแสหลัก (Mainstream Media) หมายถึง สื่อมวลชนที่พิจารณาจากความเป็นเจ้าของสื่อต่างๆ (Ownership) อันมีเป้าหมายทางธุรกิจ เน้นผลกำไร เป็นองค์กรเชิงพาณิชย์ วัดความสำเร็จจากเรตติ้ง

สื่อทางเลือก (Alternative Media) หมายถึง สื่อมวลชนที่เจ้าของสื่อมักเป็นภาคประชาสังคม (Civil Society), เป้าหมายเพื่อสังคม ไม่เน้นผลกำไร บางชนิดเป็นองค์กรสื่อสารสาธารณะ

สื่อแท้ หมายถึง สื่อมวลชนที่ทำบทบาทหน้าที่สื่อครบถ้วน กล่าวคือเป็นทั้งกระแจะสะท้อนเรื่องราว และตะเกียงส่องสว่างให้กับสังคม มีการยึดมั่นในอุดมการณ์และจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อ ไม่จำเป็นว่าเป็นสื่อกระแสหลัก หรือสื่อทางเลือก ก็เป็นสื่อแท้ได้ ส่วนใหญ่จะเรียกตัวเองว่าเป็นสื่อแท้

สื่อเทียม หมายถึง สื่อมวลชนที่ไม่ได้ทำหน้าที่สื่อครบ เป้าหมายเพื่ออุดมการณ์ทางการเมือง เช่น ทรนงค์ทางการเมือง (Political Media) สื่อกระแสหลักหรือสื่อทางเลือกก็เป็นสื่อเทียมได้ แต่ส่วนใหญ่ไม่มีสื่อโดยยอมรับว่าตัวเองเป็นสื่อเทียม มักถูกวิจารณ์ประเด็นความไม่เ็นกลาง

สื่อผสม (Multimedia) หมายถึง สื่อมวลชนที่ผสมผสานการนำเสนอทั้งภาพนิ่ง เสียง และภาพเคลื่อนไหว เกิดจากวิวัฒนาการเทคโนโลยีสื่อในการบรรจบกันของเทคโนโลยีสื่อ (Convergence) ที่สื่อเดินเข้ามาพบกัน จนจะกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน ซับซ้อนคล้ายกับทฤษฎี "ไร้ระเบียบ" (Chaos Theory)

สื่อเฉพาะกิจ (Specialization Media) หมายถึง สื่อที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์การใดเป็นเฉพาะ เช่น เพื่อการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ทรนงค์ เพื่อการเผยแพร่โดยองค์กรภาคธุรกิจ องค์กรภาคประชาชน หรือหน่วยงานของรัฐ

สื่อเชิงพาณิชย์ (Commercial Media) หมายถึง สื่อมวลชนที่ทำกำไร มีรายได้หลักจากโฆษณา วัดความสำเร็จจากเรตติ้ง มีทั้งระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับชุมชน

สื่อภาครัฐ (State Media) หมายถึง สื่อมวลชนที่ดำเนินการโดยหน่วยงานรัฐ เพื่อให้บริการข่าวสารต่อสังคม มักถูกวิจารณ์ประเด็นกระบอกเสียงของรัฐบาล

สื่อสาธารณะ (Public Media) หมายถึง สื่อมวลชนเพื่อประโยชน์สาธารณะของสังคม ไม่รับโฆษณาธุรกิจ เงินดำเนินการมาจากการสนับสนุนหรือบริจาค เป้าหมายเพื่อการพัฒนาสังคม

สื่อชุมชน (Community Media) หมายถึง สื่อที่มีหลักการดำเนินการ โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของ ดำเนินการโดยชุมชน เพื่อชุมชน

สื่อพื้นบ้าน (Folk Media) หมายถึง สื่อที่ชาวบ้านในหมู่บ้านใช้ภายในหมู่บ้าน อาจเป็นสื่อประเพณี สื่อกิจกรรม สื่อบุคคล ซึ่งสะท้อนถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน

สื่อท้องถิ่น (Local Media) หมายถึง สื่อมวลชนที่มีอยู่และเป็นไปเพื่อคนในท้องถิ่น อาจเป็นเพียงชุมชนเล็กๆ หรือระดับจังหวัดเดียว หรือหลายๆ จังหวัด มีทั้งวิทยุ หนังสือพิมพ์ และเคเบิลทีวี

สื่อพลเมือง (Citizen Media) หมายถึง สื่อที่ผู้ดำเนินการเป็นลักษณะอาสาสมัคร ไม่นับอย่างมืออาชีพ มุ่งเป้าหมายเพื่อการมีส่วนร่วมในการสื่อสารของภาคประชาชน

สื่อเลือกข้าง (Take side Media) หมายถึง สื่อเลือกข้างทางการเมืองชัดเจน มีมานานในบริบทการเมืองต่างประเทศ เช่น อเมริกา แต่ไม่เคยมาปรากฏชัดเจนในวงการสื่อไทย ในปี 2547 เกิดวิกฤติความขัดแย้งทางการเมืองและสังคมอย่างรุนแรง สื่อมวลชนไทยได้เริ่มเลือกข้าง สื่อถูกวิจารณ์อย่างหนักว่า "สื่อไม่เป็นกลาง" (มือคด) ข้อสังเกต สื่อเลือกประกาศอุดมการณ์การเมืองชัดเจน ย่อมดีกว่าสื่อถูกบงการ (นอมินี)

สื่อออนไลน์ (Online Media) หมายถึง สื่อที่เป็นสื่อทางเลือก สื่อเสริมหรือสื่อใหม่ เข้าถึงได้ตลอดเวลา โต้ตอบกับผู้รับสารได้ในทันที จัดเก็บสารสนเทศไว้ได้โดยง่าย เช่น เครือข่ายอินทราเน็ต (Intranet) เอ็กทราเน็ต (Extranet) บริการส่งข้อความสั้น (SMS) บริการส่งข้อความสื่อผสม (MMS) เน้นความสดใหม่ของข่าว, เน้นข่าวเชิงลึก (ข่าวเชิงสืบสวน), เน้นมีส่วนร่วมผู้อ่านผ่านกระดานข่าว (web board), เน้นมีส่วนร่วมโดยสร้างพื้นที่ส่วนตัวหรือ Blog, เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมในการรายงานข่าวเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์

สื่อดิจิทัล (Digital Media) หมายถึง สื่อที่อาศัยระบบคอมพิวเตอร์เป็นช่องทางการสื่อสาร คำว่า "ดิจิทัล" เป็นคำศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน แต่เกิดขึ้นภายหลังจากคำว่า "ดิจิทัล" ที่ใช้ในสื่อมวลชนอย่างแพร่หลายอยู่ก่อน โดยบริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือทำสื่อโฆษณาเผยแพร่ในสื่อ จนคนไทยคุ้นเคยมากกว่าคำว่า "ดิจิทัล"

และยังมีคำที่ใช้เรียกสื่ออีกมากมายเช่น สื่ออินเทอร์เน็ต (Internet Media) สื่อเสมือนจริง (Virtual Media) สื่อเครือข่าย (Network Media) สื่อชุมชนไซเบอร์ (Cyber Media) สื่อการเมือง (Political Media) สื่อเหลือง สื่อแดง เป็นต้น

2.2 ประเภทของสื่อ

Naysor (นามแฝง, 2550 : www.bloggang.com สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2555) กล่าวถึงประเภทของสื่อไว้ว่า การแบ่งประเภทของสื่อ นักวิชาการได้แบ่งไว้หลายรูปแบบ ได้แก่

- 1) แบ่งประเภทของสื่อออกเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้
 - สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ภาพถ่าย
 - สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์

- 2) แบ่งประเภทของสื่อออกเป็นสื่อที่รับรู้โดยการฟังหรือสื่อโสต การเห็นหรือสื่อทัศน์ และทั้งการฟังและการมองเห็นหรือสื่อโสตทัศน์ ดังนี้
 - สื่อโสต (Audio Media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง เทป
 - สื่อทัศน์ (Visual Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ภาพถ่าย
- 3) แบ่งประเภทของสื่อเป็นสื่อร้อนและสื่อเย็น ดังนี้
 - สื่อร้อน (Hot Media) สื่อที่นำสารส่งไปยังผู้รับสาร และผู้รับสารไม่ได้มีส่วนร่วมในการส่งสารเลย ผู้รับสารไม่ต้องใช้ความพยายามใด เพื่อให้ได้สารที่สมบูรณ์ เพราะมีคนจัดคอยดูแลให้ เช่น ภาพยนตร์ มีช่างเทคนิคของโรงภาพยนตร์ได้จัดการฉายให้ชม เป็นต้น
 - สื่อเย็น (Cool Media) คือ สื่อที่นำข่าวสารไปยังผู้รับ โดยบางครั้ง ผู้รับสารจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการพยายามให้ได้ข่าวสารที่สมบูรณ์ เช่น วิทยุโทรทัศน์ภาพลุ่ม ผู้ชมต้องปรับภาพ
- 4) การแบ่งประเภทของสื่อโดยธรรมชาติในการนำสาร ดังนี้
 - สื่อวัจนะ ได้แก่ สื่อที่นำสารในลักษณะที่เป็นภาษาพูด ภาษาเขียน เช่น การพูด การเขียน ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นต้น
 - สื่ออวัจนะ ได้แก่ สื่อที่นำสารซึ่งไม่เป็นภาษาพูด แต่เป็นสัญลักษณ์ เครื่องหมาย (Signs) และอากัปกริยา การเคลื่อนไหวของร่างกาย ริมฝีปาก การแสดงออกบนใบหน้า นัยน์ตา การขมวดคิ้ว การใช้สัญญาณมือ การสัมผัส การใช้สัญญาณไฟ การตีเกราะ กลอง การยิงพลุเพื่อขอความช่วยเหลือของผู้ที่รอดชีวิตจากเครื่องบินตก หรือเรืออัปปาง สัญญาณจราจร ป้ายทางเข้าออก ทางไปห้องน้ำชาย – หญิง ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมีสื่อวัฒนธรรมหรือสื่อพื้นบ้าน เช่น ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน ดนตรี การแต่งกาย และสื่อทัศนศิลป์
- 5) การแบ่งประเภทของสื่อ ตามรูปแบบและสถานการณ์การสื่อสาร สามารถแบ่งสื่อได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้
 - สื่อภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) เป็นการสื่อสารกับตนเอง หรือการส่งสารของบุคคลคนเดียว แต่ละบุคคลมีการสื่อสารภายในตนเองทุกคน เนื้อหาสาระในการสื่อสารมาจากประสบการณ์ ข่าวสาร และข้อมูลในแต่ละคนได้รับ ตัวบุคคลจึงนับได้ว่าเป็นสื่อหรือช่องทางในการสื่อสารกับตนเอง หรือการสื่อสารภายในบุคคล

- สื่อระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นรูปแบบของการสื่อสารตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป สื่อที่ใช้ในการสื่อสารประเภทนี้ คือ สื่อบุคคลบุคคลได้มีการพูดกันอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ได้ติดต่อสื่อสารกันทางจดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ โทรพิมพ์ เทเลคอมเฟอเรนซ์ การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น ผู้ส่งสารรู้แน่ชัดว่าเป็นกลุ่มใด ผลสะท้อนกลับจากผู้รับสารก็มีได้ง่ายกว่า สื่อหรือช่องทางทางการสื่อสารสามารถให้นำสารได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
 - การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการแบ่งประเภทสื่อโดยอาศัยการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสเป็นหลัก คือ สื่อที่รับได้ด้วยการมองเห็น หรือสื่อทัศน์ (Visual Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ (Newspaper) ภาพถ่าย (Photography) สื่อที่รับได้ด้วยการฟัง (Audio Media) หรือสื่อโสต ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง และสื่อที่รับได้ด้วยการฟังและการมองเห็น หรือสื่อโสตทัศน์ (Audio-Visual Media) ผู้รับสารรับสารโดยการมองเห็นและการได้ยินพร้อม ๆ กัน ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วีดิโอ (Video) วีดิโอดิส (Videodisc) การแสดงบนเวที (Theatre) เช่น ละคร ดนตรี อุปรากร การฟ้อนรำ เป็นต้น
- 6) การแบ่งประเภทของสื่อเป็นสื่อสนับสนุน (Supporting Channels) แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้
- สื่อสนับสนุนในการบันทึกข่าวสาร คือ โครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวกับการพิมพ์ การบันทึกเสียง การบันทึกภาพ ซึ่งต้องอาศัยเครื่องพิมพ์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง กล้องถ่ายรูป และวัสดุรองรับสาร ได้แก่ กระดาษ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ ฟิล์ม แผ่นเสียง เป็นต้น
 - สื่อสนับสนุนในการขนส่งข่าวสาร คือ โครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวกับระบบการคมนาคม (Transportation) และบริการไปรษณีย์ (Postal Services) ได้แก่ เครื่องข่ายของเส้นทางคมนาคมทางบก ทางอากาศ ทางเรือ ยานพาหนะ บริการส่งจดหมาย และไปรษณีย์ภัณฑ์
 - สื่อสนับสนุนในการถ่ายทอดข่าวสาร เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยให้การถ่ายทอดข่าวสาร (Transmission of messages) จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยอาศัยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ถ่ายทอดสัญญาณผ่านระบบสาย ระบบวิทยุ ระบบแสง และระบบสื่อสารดาวเทียม ซึ่งอาจเรียกรวมกันว่า "การสื่อสารโทรคมนาคม"

(Telecommunication) หรือสื่อส่งสัญญาณ (Transmission Media) ได้แก่ โทรเลข
โทรศัพท โทรพิมพ์ โทรภาพ โทรสาร โทรทัศน์ตามสาย วิทยุคมนาคม เป็นต้น
อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (2547 : 206-386) กล่าวถึงประเภทของสื่อไว้ 2 ประเภทด้วยกัน
ดังต่อไปนี้

1) สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) ลักษณะที่เด่นชัดที่สุดของสื่อประเภทนี้คือมี
ลักษณะทางกายภาพเป็นรูปเล่มที่บรรจุสารสนเทศด้วยตัวหนังสือและรูปภาพไว้ในตัวเล่ม สื่อ
สิ่งพิมพ์ถือว่าเป็นสื่อที่ค่อนข้างมีอายุมากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ กำเนิดมาจากช่างเรียงพิมพ์ชาว
เยอรมันชื่อ โจฮันเนส กูเตนเบิร์ก ได้ประดิษฐ์แท่นพิมพ์เพื่อช่วยในการผลิตหนังสือและสิ่งพิมพ์
ได้สำเร็จเป็นบุคคลแรกในโลก สื่อประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร
หนังสือ ฯลฯ

2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อใหม่ (Electronic Media) สื่อประเภทนี้เกิดขึ้นมาได้
ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีของมนุษย์ ได้รับความนิยมและการยอมรับจากผู้รับ
สารอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการนำเสนอสารสนเทศที่รวดเร็วจับใจ ทันต่อเหตุการณ์ ครอบคลุม
ผู้รับสารในเชิงปริมาณได้ในจำนวนมาก สามารถช่วยสร้างจินตนาการให้กับผู้รับสารได้ง่าย แต่สิ่ง
หนึ่งซึ่งแตกต่างอย่างชัดเจนจากสื่อสิ่งพิมพ์ คือ หากไม่มีการจัดเก็บหรือบันทึกสื่ออิเล็กทรอนิกส์
โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ผู้รับสารก็อาจจะไม่สามารถนำเอาสารสนเทศที่ได้รับนั้นมาใช้ให้เกิด
ประโยชน์ได้โดยสมบูรณ์แบบ ต่างกับสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผู้รับสารสามารถเอาสารสนเทศที่เคยผ่าน
สายตากลับมาใช้อีกครั้งได้ง่าย สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับสื่อประเภทนี้ คือ มีราคา
ค่อนข้างแพง ต้องมีการลงทุนในการจัดซื้อตัวกลาง (Medium) เพื่อรับสารสนเทศ และผู้รับสาร
เองต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้งานอุปกรณ์ที่เป็นตัวกลาง ทำให้การเผยแพร่สารสนเทศอยู่
ในวงที่จำกัดกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อใหม่ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์
อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์พกพา (Mobile Phone) เป็นต้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่ (New Media)

3.1 ความหมายของสื่อใหม่

นิรันดร์ ยอแสงรัตน์ (2554 : 63-74) กล่าวถึง สื่อใหม่ ว่า มีความหมายครอบคลุมทั้ง
การใช้คอมพิวเตอร์ การใช้สมาร์ทโฟน การสื่อสารออนไลน์ เกมคอมพิวเตอร์ ซีดี ดีวีดี
เทคโนโลยี 3D ฯลฯ ซึ่งเกิดขึ้นจากระบบดิจิทัล และยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้สื่อใหม่
ยังคงความเป็นสื่อใหม่อยู่

Dk_toM (นามแฝง, 2554 : www.prachatai.com สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554) ได้ นิยามความหมายของสื่อใหม่ว่า หมายถึง สื่อดิจิทัลที่มีบทบาทและอิทธิพลในการสื่อสารมากที่สุดในปัจจุบัน โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ ซึ่งเป็นสื่อที่เกิดขึ้นในเครือข่ายการเชื่อมต่อระหว่าง คอมพิวเตอร์แบบหนึ่งๆที่เรียกว่า "อินเทอร์เน็ต" เป็นสื่อหนึ่งที่เติบโตอย่างก้าวกระโดดและทรง อิทธิพลอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อมีการพัฒนาแนวคิด Web 2.0 ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เปลี่ยนแปลงเว็บไซต์ที่เป็นการสื่อสารทางเดียวมาเป็นเว็บไซต์ที่ผู้ใช้มีส่วนร่วมสามารถโต้ตอบกับ ผู้ให้บริการหรือระหว่างผู้ใช้ด้วยกันเองได้ และยังได้พัฒนาต่อยอดจนกลายเป็นบริการ Web Service หลายประเภท เช่น กระดานข่าว (Web board) ห้องสนทนา (Chatroom) บล็อก (Blog) รวมไปถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ทั้งหมด

มานะ ตีรยาภิวัฒน์ (2554 : 123-130) ให้นิยามความหมายของสื่อใหม่ว่า หมายถึง สื่อดิจิทัล ซึ่งเป็นเว็บไซต์แบบ 2.0 ที่ผู้รับสารสามารถเป็นผู้ผลิตเนื้อหาและเผยแพร่เองได้ สามารถ มีปฏิสัมพันธ์กันได้ระหว่างผู้บริโภคและผู้ผลิต

ชวีส ฤกษ์ศิริสุข (2554: 145-158) กล่าวถึงสื่อใหม่ว่าเป็นคำที่ยังไม่สามารถหา ความหมายที่แน่นอนได้ แต่อาจหาลักษณะเฉพาะร่วมกันของความหมาย "สื่อใหม่" ได้ 2 ประการ คือ 1. เป็นสื่อที่ใช้ช่องทางเทคโนโลยีการสื่อสาร หรืออินเทอร์เน็ต และ 2. เป็นสื่อที่มีการสื่อสารสองทาง

ธีรภัทร วรรณฤมล (2550 : www.oknation.net สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554) ให้ความหมายของสื่อใหม่ว่า คือรูปแบบของการติดต่อสื่อสาร (Communication) ทั้งของบุคคลและ สื่อ ที่ถูกแปลง (transform) โดยการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดระบบการสะท้อนกลับ (interactive) หรือการดำเนินการ(transact) เป็นความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสาร และการออกแบบ

3.2 ความเป็นมาของสื่อใหม่

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ (2554 : www.tcijthai.com สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554) กล่าวถึง ความเป็นมาของสื่อใหม่ว่า จากหนังสือเล่มหนึ่งของ แมคลูฮัน ชื่อ "The Global Village" (พ.ศ. 2532) ซึ่งปรากฏคำว่า "สังคมข่าวสาร" (Information Society) เป็นครั้งแรก กลายเป็นจุด ประกายแก่นักวิชาการสื่อสารมวลชนทั่วโลกให้หันมาสนใจทำความเข้าใจกับการสื่อสารไร้พรมแดน นับแต่บัดนั้น และมีอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา ขณะที่นักวิชาการคนไทยก็ได้เริ่ม นำอินเทอร์เน็ตเข้ามาในประเทศไทยในเวลาไล่เลี่ยกับการตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้ของแมคลูฮัน จุดเด่น

ของหนังสือเล่มนี้ของแมคลูฮันคือ การนำเสนอให้เห็นถึงสภาพของเทคโนโลยีสื่อในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหลังจากนั้น คำว่า สื่อใหม่ (New Media) ก็ค่อยๆ ปรากฏขึ้นในแวดวงเวทีนักวิชาการผู้สนใจศึกษาทำความเข้าใจสื่อมวลชนตามแนวคิดเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด

เทคโนโลยีการสื่อสารย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรม จากเดิมที่เน้นการสื่อสารด้วยภาษาคำพูด มาเป็นภาษาตัวอักษร จนปัจจุบันเป็นภาษาดิจิทัล (Digital Language) การเกิดขึ้นของคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ สื่อเครือข่ายสังคม (Social Network) เป็นต้น ทำให้พฤติกรรมและจิตวิทยาการสื่อสารในสังคมเปลี่ยนแปลงไป บทบาทของผู้รับสารส่วนใหญ่ในสังคมก็เปลี่ยนจากเดิมที่เคยเป็นเพียงผู้รับ (Passive Audience) มาเป็นผู้สืบค้นและรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้วยตัวเองแทน (The Active Audience) นอกจากนี้ การไหลของข่าวสารในสังคมจะมีความหลากหลายช่องทางมากขึ้น

จากยุคดั้งเดิมมนุษย์ที่การสื่อสารเป็นแบบตัวต่อตัว เป็นคำพูด เทคโนโลยีสื่อก็ได้วิวัฒนาการมาเป็นการสื่อสารกันผ่านสื่อมวลชน (Mass Media) เกิดสื่อมวลชนขึ้นมาหลายประเภท เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น และในปัจจุบันการสื่อสารในสังคมก็ได้วิวัฒนาการมาแบบเฉพาะเจาะจงตัวบุคคลมากขึ้น แต่ก็มีหลากหลายได้ในเวลาเดียวกัน ในรูปของสื่อใหม่อย่าง เครือข่ายสังคมออนไลน์ (social network/social media) เช่น twitter facebook hi5 youtube เป็นต้น ซึ่งเป็นการนำผู้คนกลับมาพบกันแบบตัวต่อตัวมากขึ้น แต่สิ่งที่ยอมรับกันว่าสื่อเก่าไม่มีมากนักก็คือความเป็น "พื้นที่สาธารณะ" ของการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (Political public sphere)

ธีรภัทร วรรณฤมล (2550 : www.oknation.net สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554) กล่าวว่า New Media เกิดขึ้นมานานหลายสิบปีแล้ว แต่ถูกจำกัดวงใช้ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert) เท่านั้น ต่อมาได้กระจายไปสู่ผู้ใช้ทั่วไปที่ไม่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญมากนัก สิ่งสำคัญที่ทำให้ New Media เข้าถึงกลุ่มคนได้มากขึ้นก็คือต้นทุนในการเข้าถึงที่มีราคาถูกลง ทั้งด้านราคาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลและการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีการแข่งขันกันมากขึ้นทำให้ราคาถูกลง อีกทั้งรูปแบบของโทรศัพท์มือถือที่อุดมไปด้วย Multi Media ทั้งการจัดเก็บไฟล์ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ไฟล์เสียง ด้วยสิ่งเหล่านี้จึงทำให้สื่อใหม่เข้าถึงประชาชนได้กว้างขวางขึ้น

มานะ ตริยาภิวัดณ์ (2554 : 123-130) กล่าวว่า เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าขึ้น ได้เพิ่มอำนาจให้กับผู้รับสารชนิดที่ในต่างประเทศถึงกับใช้คำว่า We're the media เพราะตัวเราสามารถเป็นสื่อได้ด้วยตัวเอง การทำเว็บไซต์ก็ไม่ยากเหมือนสมัยก่อนแล้ว หน้าทีของคนทำสื่อแบบเดิมๆ ที่เป็นผู้กำหนดว่าจะไรถูก อะไรผิด เหตุการณ์ไหนสำคัญพอที่จะเป็นข่าว หรือเรียกว่าการเป็น Gate

Keeper จึงถูกลดบทบาทลง อาจกล่าวได้ว่าสื่อใหม่เป็นสิ่งที่ทำให้ใครก็สามารถเป็นสื่อได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ทำงานหรือมีอาชีพอยู่ในวงการสื่อเท่านั้น เป็นพัฒนาการของสื่อที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งต่างไปจากสื่อแบบดั้งเดิมอย่างโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์

นิธินันท์ ยอแสงรัตน์ (2554 : 63-74) กล่าวว่า พัฒนาการของเครื่องมือสื่อสารในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 จนถึงยุคปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่า สื่อใหม่คือสื่อดิจิทัลที่ทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือสื่อสารสนองตอบความต้องการรับและส่งข้อมูลข่าวสารของตนได้ทันที สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ทันทีที่ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ในเวลาและสถานที่ใดก็ได้ ตามที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารต้องการ อีกทั้งยังสามารถสื่อสารไปมาพร้อมๆ กันระหว่างผู้คนจำนวนมาก ทั้งในแง่ปัจเจกต่อปัจเจก ปัจเจกต่อชุมชน และชุมชนต่อชุมชน หัวใจสำคัญของสื่อใหม่คือความเร็ว ความสดใหม่ และความเสมอภาคกันในการส่ง รับและเผยแพร่ข่าวสารของผู้คนร่วมชุมชนออนไลน์ ซึ่งนำความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างมาสู่สังคม โดยเฉพาะในด้านชีวิต วัฒนธรรม ทั้งการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมใหม่ และการเรียนรู้ใหม่จากวัฒนธรรมเก่า โลกออนไลน์นั้นด้านหนึ่งเหมือนโลกแคบ โลกเหมือนใกล้ ติดต่อกันได้รวดเร็ว แต่อีกด้านก็กว้างใหญ่ไพศาลมาก มีเรื่องราวและข้อมูลให้ติดตามค้นหามากมายไม่สิ้นสุด ซึ่งถ้าจัดระบบความคิดไม่ดีไม่เข้าใจธรรมชาติการทำงานของตนเองก็อาจเครียดกับการกรองข้อมูลข่าวสารที่มีขยะปะปนอยู่มากมาย

ชูวิธ ฤกษ์ศิริสุข (2554: 145-158) กล่าวว่า บทบาทของสื่อใหม่ที่มีต่อขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในประเทศไทยมีข้อสังเกตที่น่าสนใจ และเด่นชัดว่ามีแนวโน้มที่สื่อใหม่จะค่อยๆ เข้ามามีบทบาทมากขึ้นต่อวัฒนธรรมการสื่อสารซึ่งท้าทายต่อการเสถียรภาพของสื่อแบบดั้งเดิม และจากสถิติพบว่าแนวโน้มของผู้ใช้สื่อใหม่จะเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในทิศทางเดียวกันกับผู้ที่ใช้ถึงเทคโนโลยีสื่อสาร ซึ่งมีแนวโน้มที่เติบโตขึ้นเช่นกัน

3.3 ลักษณะของสื่อใหม่

ชูวิธ ฤกษ์ศิริสุข (2554: 145-158) ในการศึกษาเกี่ยวกับสื่อใหม่ในหนังสือชื่อ "สื่อออนไลน์ BORN TO BE DEMOCRACY" ได้ขยายความลักษณะเฉพาะของสื่อใหม่ที่ค้นพบในวิกฤตการเมืองไทย 7 ประเด็น คือ

1) เป็นการสื่อสารสองทาง กล่าวคือ เป็นจุดแตกต่างอย่างเด่นชัดของวัฒนธรรมการสื่อสารในยุคเว็บ 2.0 นั่นก็คือ อินเทอร์เน็ตเปิดพื้นที่ให้กับการสื่อสารโดยไม่จำกัดบทบาทผู้รับข้อมูลข่าวสารให้เป็นแต่เพียงผู้รับอีกต่อไป หากแต่สามารถสะท้อนความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ

จากสื่อกระแสหลักได้ รวมถึงสามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้วยตนเอง ซึ่งถือเป็นการพลิกบทบาทจากผู้รับมาเป็นผู้นำเสนอข่าว

2) ไม่จำกัดพื้นที่และเวลาในการสื่อสาร กล่าวคือ เป็นการไม่ถูกกำหนดอาณาบริเวณและเวลา สื่อใหม่นั้นเปลี่ยนภูมิทัศน์ทางการเมืองของไทยอย่างมีนัยสำคัญ เพราะการเคลื่อนไหวทางการเมืองกลายเป็นการเคลื่อนไหวผ่านจินตภาพ ไม่ผูกติดอยู่กับการรวมตัวทางกายภาพอย่างที่ผ่านๆมา ยกต่อการถูกปราบปรามหรือควบคุมโดยอำนาจอธิปไตยหรือกฎหมายภายในของรัฐใดรัฐหนึ่ง การเคลื่อนไหวผ่านสื่อใหม่มีลักษณะ ไม่มีเขตแดน สัญชาติ เชื้อชาติ อำนาจอธิปไตย สิ่งที่มาจากการที่อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือที่สามารถเชื่อมโยงการสื่อสารข้ามพรมแดนได้โดยไม่จำกัดเวลาก็คือ การเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สร้างเครือข่ายได้กว้างไกล รวดเร็ว ราคาถูก

3) เป็น *anonymous* กล่าวคือ ภายใต้กฎหมายที่เข้มงวดของประเทศไทย ซึ่งมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และกฎหมายอาญามาตรา 112 เป็นสิ่งสำคัญที่ใช้อ้างในการฟ้องร้องเอาผิดผู้แสดงความคิดเห็นที่มีความเห็นทางการเมืองแตกต่างจากอำนาจรัฐ การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อใหม่ก็มีจุดแข็งที่สามารถปกปิดตัวตนของผู้แสดงความคิดเห็นได้ในกรณีของรัฐใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อปิดกั้นการแสดงความคิดเห็น

4) มีต้นทุนในการเข้าถึงสูง กล่าวคือ ที่ผ่านมากการใช้งานอินเทอร์เน็ตต้องใช้ต้นทุนค่าใช้จ่ายสูง ทั้งค่าอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และค่าบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงดูเหมือนว่าอินเทอร์เน็ตจะเป็นสื่อสำหรับชนชั้นกลางเท่านั้น

5) ไม่สามารถปิดกั้นได้ กล่าวคือ การปิดกั้นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ต รัฐหรือผู้ให้บริการอาจทำได้เพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่โดยเทคโนโลยีแล้ว ข้อมูลที่ถูกปิดกั้นสามารถเล็ดลอดออกมาได้เสมอ

6) เป็นกระแสที่ไม่หยุดยั้ง สื่อหลัก รัฐและผู้มีอำนาจต้องปรับตัวให้ทัน

7) ไม่ได้รับการยอมรับในฐานะสื่อ กล่าวคือ ท่าทีขององค์กรสื่อในประเทศไทย เป็นท่าทีที่ไม่ส่งเสริมการเติบโตของสื่อใหม่ โดยประเด็นหลักคือเรื่องของจริยธรรมสื่อและความไม่รัดกุมของข้อมูลข่าวสาร ทำให้สื่อใหม่ไม่ได้รับการปกป้องจากองค์กรสื่อในประเทศไทย

Dk_toM (นามแฝง, 2554 : www.prachatai.com สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554) กล่าวว่า คุณสมบัติสำคัญของสื่อใหม่ในโลกออนไลน์นอกจากความรวดเร็วแล้ว ก็คือการทำให้ผู้ส่งสารสามารถทำการ "สื่อสารมวลชน" (Mass Communication) ได้ด้วยตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยตัวกลางอย่าง "สื่อมวลชน" (Mass Media) นอกจากนี้ อินเทอร์เน็ตยังทำให้ผู้ใช้เกิดความ "กล้า" ในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เพราะคิดว่าปลอดภัย ไม่มีผลต่อชีวิตจริง เนื่องจากไม่อาจทราบ

ถึงตัวตนที่แท้จริงว่าใครเป็นใคร หรือหากต้องการจะรู้จักก็ไม่่ง่ายนัก ลักษณะเช่นนี้เมื่อผนวกรวมกับการที่รัฐยังไม่สามารถเข้ามาควบคุมได้อย่างเต็มที่เหมือนสื่อประเภทอื่นๆ เนื่องจากยังก้าวไม่ทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของอินเทอร์เน็ต จึงทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นสื่อที่ทรงพลังและส่งผลถึงสังคมในแง่ต่างๆ อย่างไรก็ตาม ข้อดีของสื่อออนไลน์มีมากจนหลายฝ่ายกล่าวว่าสิ่งนี้อาจจะเป็นอีกแรงผลักดันหนึ่งในการพัฒนาสังคมและประชาธิปไตย แต่ขณะเดียวกัน ด้วยความรวดเร็วของสื่อชนิดนี้ ก็ทำให้ผู้ใช้งานแสดงออกอย่างรวดเร็ว จนขาดการพิจารณาไตร่ตรองสารอย่างรอบคอบ กลายเป็นปัญหาตามมาในหลายๆ กรณี นอกจากนี้ การที่สื่อมวลชนต้องนำเสนอสารแบบ "โดยรวม" เพื่อตอบสนองมวลชนที่หลากหลายให้มากที่สุด ทำให้ผู้ใช้รู้สึกว่ายังตอบสนองความต้องการเฉพาะของพวกเขาได้ไม่เพียงพอ จึงเกิดการรวมกลุ่มในสังคมออนไลน์มากขึ้น ซึ่งก็ทำได้โดยสะดวก เพราะอินเทอร์เน็ตไม่มีข้อจำกัดด้านระยะทาง แต่จะเกิดการมุ่งฝั่งตัวเองอยู่กับเฉพาะกลุ่ม และไม่รับข้อมูลข่าวสารจากนอกกลุ่มอีกเลย จนสุดท้ายอาจลุกลามกลายเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม และหลายครั้งที่ความขัดแย้งนี้หลุดออกมาในโลกแห่งความเป็นจริงด้วย

3.4 ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (social network)

อิทธิพล ปริติประสงค์ (2552 : www.gotoknow.org สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554) อธิบายถึงความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ว่า เป็นปรากฏการณ์ของการเชื่อมต่อระหว่างบุคคลในโลกอินเทอร์เน็ต และ ยังหมายรวมถึงการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ เข้าด้วยกัน และยังมีการอธิบายปรากฏการณ์สังคมออนไลน์ผ่านคำว่า Social network service หรือ SNS เป็นการเน้นไปที่การสร้างชุมชนออนไลน์ซึ่งผู้คนที่สามารถที่จะแลกเปลี่ยนแบ่งปันตามผลประโยชน์ กิจกรรม หรือความสนใจเฉพาะเรื่อง ซึ่งอาศัยระบบพื้นฐานของเว็บไซต์ที่ทำให้มีการโต้ตอบกันระหว่างผู้คนโดยแต่ละเว็บนั้นอาจมีการให้บริการที่ต่างกัน เช่น email กระดานข่าว และในยุคหลังๆมานี้ เป็นการแบ่งปันพื้นที่ให้สมาชิกเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมกันและแบ่งปันข้อมูลระหว่างโดยผู้คนที่สามารถสร้างเว็บเพจของตนเองโดยอาศัยระบบซอฟต์แวร์ที่เจ้าของเว็บให้บริการ เช่น บริการของเว็บไซต์ facebook.com ที่ให้บริการพื้นที่บนเว็บให้สมาชิกสามารถสร้างเว็บเพจของตนเองและเชื่อมโยงกับสมาชิกคนอื่นได้ เป็นต้น

กติกาสายเสณีย์ (2551 : www.keng.com สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554) ให้ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ว่า คือการที่ผู้คนที่สามารถทำความรู้จัก และเชื่อมโยงกันในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง หากเป็นเว็บไซต์ที่เรียกว่าเป็น เว็บ Social Network ก็คือเว็บไซต์ที่เชื่อมโยงผู้คนไว้ด้วยกันนั่นเอง

อิสระยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์ (อ้างใน อิทธิพล บริติประสงค์, 2552 : อ้างแล้ว) ได้จำแนกหมวดหมู่หรือ ประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ไว้ โดยพิจารณาจากเป้าหมายของการเข้าเป็นสมาชิกในเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เป็น ๕ กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่

- 1) Identity Network คือ การแสดงตัวตนและภาพลักษณ์ของตน เช่น Hi5 facebook
- 2) Interested Network เป็นการรวมตัวกันโดยอาศัย "ความสนใจ" ตรงกัน เช่น Digg.com
- 3) Collaboration Network เป็นกลุ่มเครือข่ายที่ร่วมกัน "ทำงาน" เช่น wikipedia
- 4) Gaming/Virtual Reality หรือโลกเสมือน ในบางครั้งเราเจอคำว่า second life ซึ่งเป็นลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีลักษณะเป็นการสวมบทบาทของผู้เล่นในชีวิตจริงกับตัวละครในเกม
- 5) Professional Network ใช้งานในอาชีพ

จะเห็นว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) จัดเป็นสื่อใหม่ประเภทหนึ่ง ซึ่งได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน ด้วยคุณลักษณะพิเศษหลายประการที่เอื้อต่อการสื่อสารในทุกมิติ ดังนั้นเครือข่ายสังคมออนไลน์จึงเปรียบเสมือนเป็นโลกอีกโลกหนึ่งที่มีผู้คนเข้าไปแสดงตัวตน รวมตัวกัน รวมกลุ่มกัน สร้างเครือข่ายเฉพาะหรือข่ายงานร่วมกัน หรือแม้แต่สร้างโลกเสมือนจริงจากเกมส์และความบันเทิงต่างๆได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดอย่างที่ในโลกจริงกำหนดขึ้น

จากความหมาย ความเป็นมา ลักษณะของสื่อใหม่ และความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สื่อใหม่ หมายถึง การสื่อสารผ่านเทคโนโลยีแบบดิจิทัล ที่มีลักษณะเฉพาะในการสื่อสารสองทาง สามารถโต้ตอบกันได้ระหว่างผู้รับและผู้ส่ง ผู้ผลิตและผู้บริโภค สามารถสร้างข้อมูลข่าวสารและทำการเผยแพร่ได้เอง เป็นช่องทางการสื่อสารที่กว้างไกลครอบคลุมทั่วทั้งโลก รวดเร็วจนในบางครั้งก็ขาดการกลั่นกรองข้อเท็จจริง แต่ยากต่อการถูกปิดกั้นหรือครอบงำจากอำนาจใดๆ สื่อใหม่ที่มีอิทธิพลอย่างมากในปัจจุบันคือเครือข่ายสังคมออนไลน์ (social network) ที่มีลักษณะเป็นชุมชนเสมือนจริง รวบรวมทุกอย่างไว้ในแหล่งเดียว ซึ่งปัจจุบันสื่อกระแสหลักเองก็ใช้สื่อใหม่นี้ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารสู่ผู้บริโภคอีกช่องทางหนึ่งเช่นกัน

4. แนวคิดพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)

4.1 ความหมายของพื้นที่สาธารณะ

Jurgen Habermas (อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2543 : 173) ได้ให้คำนิยามพื้นที่สาธารณะไว้ว่า เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับ "ความรู้สึกเป็นส่วนรวม" (sense of public) แนวคิดนี้มีได้มีลักษณะเลื่อนลอยเป็นนามธรรม หากถือว่าเป็นการปฏิบัติการทางสังคมที่ฝังตัวอยู่ในวัฒนธรรมของแต่ละยุคสมัย (cultural embedded social practice)

กาญจนา แก้วเทพ (2543 : 171-173) ได้ให้ความหมายของพื้นที่สาธารณะว่า ประกอบด้วยคำ 2 คำ คือคำว่า "พื้นที่" และคำว่า "สาธารณะ" ซึ่งคำว่า "พื้นที่" นั้นประกอบด้วยลักษณะทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ในทางรูปธรรม "พื้นที่" หมายถึงอาณาบริเวณแห่งใดแห่งหนึ่ง (area) ที่มีการแบ่งกันเขตไว้อย่างแน่นอน (boundary) เช่น พื้นที่ในบริเวณวัด และในทางนามธรรมที่มีความหมายในทางสังคม การเมืองและวัฒนธรรม "พื้นที่" จะหมายถึง เวที(ทางนามธรรม) ทางสังคมที่มีการช่วงชิงอำนาจ เช่น พื้นที่ทางวัฒนธรรม ส่วนคำว่า "สาธารณะ" หมายถึง "ส่วนรวม" (public) ซึ่งสามารถขยายความออกไปถึงเรื่องผลประโยชน์ของส่วนรวมสำหรับคนหมู่มากหลากหลายกลุ่มที่อาจจะสอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลประโยชน์ส่วนตัว(ปัจเจกหรือเฉพาะกลุ่ม) ทั้งนี้ คำว่า "สาธารณะ" ก็มี 2 นัยยะ คือ ในทางรูปธรรม เช่น สวนสาธารณะ และในทางนามธรรม เช่น ผู้นำชุมชนทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่คำนึงถึงความสุขส่วนตัวเลย

Jurgen Habermas (อ้างใน พิงรอรจ รามสูตร, 2550) กล่าวถึงพื้นที่สาธารณะหรือที่พิงรอรจใช้คำว่า "มณฑลสาธารณะ" ว่าหมายถึงพื้นที่ที่ประชาชนสามารถเข้ามาใช้และอภิปรายกันในเรื่องต่างๆได้อย่างเสรีและเป็นประชาธิปไตย เพื่อสังคมประชาธิปไตยเป็นเวทีเสรีภาพทางความคิดที่เน้นการใช้เหตุผล

Jurgen Habermas (ในบทความของสภาองค์การวิชาชีพวิทยุโทรทัศน์ภาคประชาชน, 2554 : www.samakhomwittayu.com สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2555) กล่าวถึงพื้นที่สาธารณะว่า หมายถึง เวทีของพลเมืองที่จะมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะต่าง ๆ บนเส้นทางการเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองและเศรษฐกิจสังคมของยุคที่ต่อจากยุคแห่งแสงสว่างทางปัญญา (Enlightenment) ซึ่งฮาเบอร์มาสได้วิเคราะห์ให้เห็นว่าชนชั้นกลาง และนายทุนของสังคมยุโรปเติบโตขึ้นมากับการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยม พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม การเรียกร้องแสวงหาอำนาจทางการเมืองจึงเกิดขึ้นควบคู่กับความเข้มแข็งของพลังอำนาจในทางเศรษฐกิจของชนชั้นใหม่ พวกเขาต้องการมีพื้นที่สาธารณะที่เปิดกว้างสำหรับชนชั้นของตนในสังคม การก่อตัวของพื้นที่สาธารณะในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจการเมืองดังกล่าวจึงมีนัยสำคัญต่อการก่อตัวของชน

ชั้นใหม่เพื่อที่จะเรียกร่องความชอบธรรม และการแบ่งสรรอำนาจจากชนชั้นปกครองเดิม พื้นที่สาธารณะสามารถแยกได้เป็นพื้นที่สาธารณะในทางกายภาพและในทางสัญลักษณ์ ตัวอย่างของพื้นที่สาธารณะทางกายภาพ เช่น สวนสาธารณะ เวทีสำหรับพักผ่อนหย่อนใจและการจัดการแสดงต่าง ๆ ซึ่งเปิดให้ประชาชนได้สังสรรค์กันอย่างมีอิสระ ตัวอย่างในทางสัญลักษณ์ เช่น การอภิปรายประเด็นทางสังคม หรือการหาเสียงทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเป็นส่วนรวม ต้องการความเห็นและมติจากการมีส่วนร่วมสาธารณะ โดยไม่เลือกที่จะเป็นการแสดงความคิดเห็นในเชิงเห็นด้วยหรือคัดค้าน เพราะฮาเบอร์มาสมองว่าพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ซึ่งเปิดกว้างเต็มที่ต่อรับการเข้ามาของคนทุกกลุ่มอย่างไม่มีอคติ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

Jurgen Habermas (อ้างใน สมเกียรติ ตั้งนโม, 2549 : www.midnight.org สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2555) กล่าวถึงพื้นที่สาธารณะไว้ว่า เป็นพื้นที่ส่วนกลางระหว่างความผูกพันส่วนตัวของปัจเจกชนทั้งหลายในครอบครัวของพวกเขา เศรษฐกิจ และชีวิตทางสังคม ซึ่งตรงข้ามหรือขัดแย้งกับการเรียกร่องต้องการต่างๆ และความผูกพันของชีวิตทางสังคมและชีวิตสาธารณะ พื้นที่สาธารณะประกอบด้วยปากเสียง/เครื่องมือต่างๆ ของข้อมูลข่าวสาร และข้อถกเถียงทางการเมือง อย่างเช่น หนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆ เช่นเดียวกับสถาบันทั้งหลายของการพูดคุยกันทางการเมือง อย่างเช่น รัฐสภา, คลับต่างๆทางการเมือง, ที่ประชุมพบปะกันของนักเขียน, ที่ประชุมสาธารณะต่างๆ, ร้านเหล้าและร้านกาแฟ, ห้องประชุม, และพื้นที่สาธารณะที่เป็นลานโล่งต่างๆ ซึ่งการสนทนากันทางสังคมการเมืองสามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นอิสระ สำหรับช่วงแรกๆ ในประวัติศาสตร์ ปัจเจกชนทั้งหลายและคนกลุ่มต่างๆ สามารถที่จะก่อรูปก่อร่างความคิดเห็นสาธารณะขึ้นมาได้ มีการแสดงออกถึงความต้องการและผลประโยชน์ทั้งหลายของพวกเขาอย่างตรงไปตรงมา(ในลักษณะ active) ขณะเดียวกันก็ไปมีอิทธิพลโน้มน้าวปฏิบัติการทางการเมืองต่างๆ พื้นที่สาธารณะชนชั้นกลางทำให้มันมีความเป็นไปได้ ที่จะสร้างอาณาเขตอันหนึ่งของความคิดเห็นสาธารณะขึ้นมา ซึ่งคัดค้าน/ต่อต้านอำนาจรัฐและผลประโยชน์อันทรงพลังต่างๆ ที่กำลังก่อรูปร่างสังคมชนชั้นกลางขึ้น แนวคิดของฮาเบอร์มาสเกี่ยวกับ"พื้นที่สาธารณะ" ได้อธิบายถึงพื้นที่หนึ่งของสถาบันต่างๆและปฏิบัติการทั้งหลาย ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวในชีวิตประจำวันของสังคมพลเมือง กับอาณาเขตของอำนาจรัฐ ดังนั้น พื้นที่สาธารณะจึงเป็นแดนกลางระหว่างอาณาเขตต่างๆ ของครอบครัวกับที่ทำงาน ที่ซึ่งผลประโยชน์ส่วนตัวครอบคลุมอยู่ และบ่อยครั้ง รัฐพยายามที่จะใช้อำนาจตามอำเภอใจและเข้ามาครอบงำ

สิ่งที่ฮาเบอร์มาสเรียกว่า"พื้นที่สาธารณะของชนชั้นกลาง"(bourgeois public sphere) ประกอบด้วยพื้นที่ต่างๆ ทางสังคม ซึ่งปัจเจกชนทั้งหลายมารวมตัวกันเพื่อพูดคุยถึงเรื่องราว

สาธารณะร่วมกัน และรวมตัวกันต่อต้านอำนาจตามอำเภอใจและการกดขี่ต่างๆ ที่มีต่อพลังสาธารณะและพลังทางสังคมโดยรัฐ หลักการทั้งหลายเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ เกี่ยวพันกับการสนทนาที่เปิดกว้างในทุกๆ ประเด็นปัญหาที่ได้รับความเอาใจใส่โดยทั่วไป ซึ่งข้อถกเถียงเชิงเหตุผลทางอ้อมถูกนำมาใช้เพื่อสืบค้นเกี่ยวกับผลประโยชน์ต่างๆ และสิ่งที่ดีสำหรับสาธารณะ ด้วยเหตุดังนั้น พื้นที่สาธารณะจึงได้รับการสมมุติล่วงหน้าในฐานะที่เป็นพื้นที่ซึ่ง "สามารถพูดคุยกันได้อย่างอิสระ" และ "ชุมนุมกันได้อย่างเสรี", หรือเป็นพื้นที่บนสิ่งพิมพ์ที่มีเสรีภาพ, และมีสิทธิ์ที่จะมีส่วนร่วมอย่างอิสระในการถกเถียงกันทางการเมืองและทำการตัดสินใจ หลังจากการปฏิวัติประชาธิปไตยต่างๆ, ฮาเบอร์มาสเสนอว่า พื้นที่สาธารณะของชนชั้นกลาง ได้ถูกทำให้เป็นสถาบันขึ้นมาในระบอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้ประกันและให้การรับรองเกี่ยวกับสิทธิต่างๆ ทางการเมืองอย่างกว้างขวางโดยลำดับ และได้สถาปนาระบบเกี่ยวกับการศาลขึ้นมาซึ่งทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยหรือเป็นตัวกลางระหว่างข้ออ้างและสิทธิเรียกร้องต่างๆ ท่ามกลางปัจเจกชนที่หลากหลายหรือกลุ่ม, หรือ "ระหว่างปัจเจกชนและกลุ่มคนต่างๆ" กับ "รัฐ"

Jurgen Habermas (ใน วราภรณ์ วนาพิทักษ์, 2554 : www.oknation.net สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2555) กล่าวถึงพื้นที่สาธารณะว่า เป็นพื้นที่ของชีวิตสังคมที่เปิดกว้างให้แก่ทุกคนเพื่อเข้ามาร่วมกันสร้าง "ความคิดเห็นสาธารณะ" เป็นพื้นที่ที่เชื่อมโยงสังคมเข้ากับรัฐ เป็นพื้นที่ที่ผู้คนในสังคมมาร่วมกันทำหน้าที่วิพากษ์ วิจารณ์ และควบคุมการทำงานของอำนาจรัฐ ลักษณะเด่นของพื้นที่สาธารณะ คือการสนทนา/ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมเกิดขึ้นโดยไม่มีการบังคับข่มขู่ ชักจูง คุกคาม หรือออกคำสั่ง พื้นที่สาธารณะ มีความสำคัญมากในการเมืองแบบ deliberative politics โดยทำหน้าที่เป็นสื่อเชื่อมโยงระหว่าง "รัฐ" และ "สังคม"

พื้นที่สาธารณะมีหลายแบบหลายประเภท เช่น พื้นที่สาธารณะทางศิลปวัฒนธรรม พื้นที่สาธารณะทางวรรณกรรมโดยเฉพาะ เป็นต้น แต่สิ่งที่ฮาเบอร์มาสให้ความสำคัญที่สุดคือพื้นที่สาธารณะทางการเมือง หรือ political public sphere ซึ่งมีความหมายอย่างมากต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย แบบ deliberative democracy อำนาจรัฐ จะเป็นพื้นที่สาธารณะก็ต่อเมื่ออำนาจรัฐวางนโยบายสาธารณะ และดำเนินมาตรการสาธารณะ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม และอยู่ภายใต้การควบคุม/ การตรวจสอบของประชาชนที่อยู่ภายในพื้นที่สาธารณะทางการเมือง เดิมที "public sphere" (หรือ พื้นที่สาธารณะ) เป็นพื้นที่ที่บุคคลเอกชน (private persons) มารวมตัวพบปะกันเพื่ออภิปรายหรือถกเถียงกันอย่างอิสระเสรี เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่เป็นปัญหาสาธารณะ หรือผลประโยชน์สาธารณะ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อส่วนรวม แต่การ

ขยายตัวของทุนนิยม รัฐสวัสดิการ และหนังสือพิมพ์/ วิทยูมีส่วนสำคัญทำให้พื้นที่สาธารณะขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่คุณภาพของการแสดงความคิดเห็นตกต่ำลง พื้นที่สาธารณะกลายเป็นเวทีของมวลชนผู้บริโภควิชาการ เป็นเวทีของการโฆษณาทุนนิยม เป็นเวทีของการประชาสัมพันธ์ของรัฐ และสิ่งที่หายไปคือ การวิพากษ์แบบ rational-critical debate

4.2 เนื้อหา/ทฤษฎีพื้นที่สาธารณะ

Jurgen Habermas (อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2543) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของพื้นที่สาธารณะไว้ว่า ได้ค้นพบพัฒนาการของพื้นที่สาธารณะ โดยเริ่มตั้งแต่ยุคสมัยศตวรรษที่ 17 ในยุคศักดินา มีแต่สถาบันกษัตริย์และสถาบันศาสนาเท่านั้นที่มีอิทธิพลในการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะในทางการเมือง (public sphere in political society) มีอำนาจในการตัดสินใจกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ และเพื่อที่จะรักษาอิทธิพลในพื้นที่สาธารณะทางการเมืองของตน ยังมีอำนาจที่จะใช้ความรุนแรงปราบปรามคนกลุ่มอื่นที่รุกร้าเข้ามาในพื้นที่สาธารณะดังกล่าว ในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ต่อกับศตวรรษที่ 18 เริ่มปรากฏการสร้าง "พื้นที่สาธารณะ" ของคนกลุ่มใหม่ในสังคม ซึ่งกลุ่มคนที่เข้าร่วมในพื้นที่สาธารณะได้แก่พวกชนชั้นกลาง ชุนนาง ปัญญาชน ที่มานัดพบปะกันตามร้านกาแฟ โรงเหล้า ซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นเขตที่ค่อนข้างปลอดภัยจากอำนาจของกษัตริย์และศาสนาเนื่องจากสังกัดอยู่ในภาคประชาสังคม (civil society) กิจกรรมที่กลุ่มบุคคลดังกล่าวจะกระทำคือ นัดพบปะกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพูดคุยถกเถียงกันอย่างอิสระและให้เหตุผลในเรื่องกฎหมาย การเมือง การปกครองต่างๆของรัฐ การโต้แย้งนี้เป็นไปบนหลักของความเสมอภาคเท่าเทียม โดยมีบทบาทของสื่อมวลชนเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ เรื่องที่พูดคุยกันจะเป็นประเด็นของผลประโยชน์ร่วมกันที่สมาชิกแต่ละคนได้รับข่าวสารมาจากหนังสือพิมพ์ หรือเป็นการมาอ่านหนังสือพิมพ์ด้วยกัน (เทียบได้กับบรรยากาศสภาในในประเทศไทย) อย่างไรก็ตาม การมาพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนกันในประเด็นสาธารณะดังกล่าว ก็มีใช้การพูดคุยเพื่อลับสมอง ประลองปัญญา ก็เกิดขึ้นไป หากทว่าพื้นที่สาธารณะดังกล่าวได้ทำหน้าที่เป็นพื้นที่ต่อสู้ทางการเมืองของชนชั้นกลางด้วย เพราะยังเป็นช่องทางในการเปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตสาธารณะ (public life) และยังสามารถตรวจสอบรัฐบาลที่กำลังปกครองอยู่ขณะนั้นด้วย ผลที่เกิดจากการพูดคุยดังกล่าวก็จะมี การนำเอาข้อสรุปหรือข้อเสนอไปต่อรองกับชนชั้นกษัตริย์และชุนนาง ดังนั้นพื้นที่สาธารณะดังกล่าวจึงเท่ากับเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ชนชั้นกลางได้แสดงตัวในฐานะ "พลเมือง" (citizen)

ในศตวรรษที่ 17-18 เป็นช่วงเฟื่องฟูของ "พื้นที่สาธารณะ" ซึ่งทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทางชนชั้น แต่หลังจากที่ชนชั้นกรรมาชีพได้ชัยชนะแล้ว ก็ได้เปลี่ยนแปลงความหมายของพื้นที่สาธารณะไปจากมิติทางด้านการเมืองเป็นมิติทางด้านเศรษฐกิจสังคม ซึ่งเมื่อกล่าวถึงพื้นที่สาธารณะจึงหมายถึง การกำหนดพื้นที่ให้โดดเด่นออกมาจากส่วนอื่นๆ มีองค์ประกอบทางกายภาพที่แน่นอน เป็นพื้นที่ที่ใครๆก็สามารถเข้าออกได้โดยไม่ต้องแจ้งวัตถุประสงค์ เพียงแต่อาจต้องมีกฎกติกาบางอย่าง กิจกรรมที่กระทำในพื้นที่สาธารณะนั้นเป็นเรื่องของการพักผ่อนหย่อนใจ โดยไม่มีการโต้เถียงอภิปรายประเด็นทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งในความหมายใหม่นี้ไม่ได้หลงเหลือหน้าที่ของการเป็นเวทีของการต่อสู้ทางการเมืองอยู่เลย

Habermas ได้กล่าวถึงสังคมที่ Habermas เรียกว่า "สังคมแห่งคนดู" (Society of spectacle) พื้นที่สาธารณะมิใช่เป็นสถานที่ที่ประชาชนจะได้ร่วมโต้แย้งกันด้วยเหตุผลดังที่มีจุดเริ่มต้นมา แต่กลับกลายเป็นเวทีแสดงละครของนักแสดงทางการเมืองทั้งหลายโดยมีประชาชนคอยดูและปรบมืออยู่ข้างเวที

จุดยืนของ Habermas สำหรับสังคมประชาธิปไตยในอนาคตที่จะต้องก้าวไปข้างหน้าจากระบบประชาธิปไตยในปัจจุบันก็คือ ต้องแสวงหารูปแบบสมานฉันท์ทางสังคมรูปแบบใหม่ๆ (New Solidarity) ที่วางอยู่บนพื้นฐาน "ความเป็นพลเมือง" (มิใช่ผู้บริโภค) ของประชาชน โดยอาศัยรูปแบบการสื่อสารที่มีอยู่ การกอบกู้แนวคิดและแนวปฏิบัติเรื่อง "พื้นที่สาธารณะ" ในความหมายดั้งเดิมเป็นโครงการทางการเมือง (political project) ภาคประชาชนที่ต้องดำเนินการโดยยึดหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- พื้นที่สาธารณะไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม (ร้านกาแฟ รายการโทรทัศน์ กลุ่มสมาคม ชมรม ฯลฯ) ต้องเป็นสถาบันที่อิสระทั้งจากรัฐและระบบตลาด
- มีพื้นที่สาธารณะของกลุ่มสังคมที่หลากหลายที่ล้วนสนใจผลประโยชน์ร่วมกันของสังคมมากกว่าจะมุ่งหน้าแต่ปกป้องผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม และกลุ่มเหล่านี้ควรมีเครือข่ายการติดต่อสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ
- เป็นพื้นที่ที่พิจารณาสมาชิกผู้เข้าร่วมในฐานะ "พลเมือง" ผู้สนใจและเข้าร่วมในความ เป็นไปของสังคมส่วนรวมมากกว่าเป็น "ผู้บริโภค" ที่มีหน้าที่เพียงแต่เกาะเวทีดูชมความ เป็นไปของบ้านเมือง

นอกจากนี้ Habermas ยืนยันว่า บรรยากาศในพื้นที่สาธารณะนั้นน่าจะต้องเป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้า คือ face-to-face communication

Habermas & Arendt (อ้างใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2545) กล่าวถึงพื้นที่สาธารณะว่า "public sphere/public realm" หรือ "อาณาบริเวณสาธารณะ" เป็นส่วนที่รัฐกับประชาสังคม หรือเรื่องส่วนตัวกับเรื่องสาธารณะ ไม่ได้แยกออกจากกันอย่างชัดเจน เช่น รสนิยมทางเพศของคนในสังคมจะถือเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ การเรียกร้องสิทธิที่จะฆ่าตัวตาย (euthanasia) เป็นอีกปริมณฑลที่ไม่สามารถแยกออกได้ชัดเจนว่าเป็นเรื่องส่วนตัวหรือสาธารณะ การเรียกร้องสิทธิในการคุมกำเนิด (abortion) มิใช่เรื่องส่วนตัวหรือเป็นเรื่องของศีลธรรมแต่เพียงอย่างเดียว แต่มีเรื่องของสาธารณะรวมอยู่ด้วย ในความหมายของการใช้สิทธิในการดูแลปกครองตนเองแบบหนึ่งของสตรี (self-determination) นอกจากนี้ การสื่อสารในพื้นที่สาธารณะยังมีในรูปแบบที่ Habermas เรียกว่า "public discourse" ซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารพูดคุยอย่างเสรี ไม่ปิดกั้น เพื่อความเห็นพ้องต้องกัน

กาญจนา แก้วเทพ (2543 : 171-173) กล่าวว่า พื้นที่สาธารณะเป็นปริมณฑลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและมุ่งเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวม พื้นที่สาธารณะนี้จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้ "ความเป็นพลเมือง" ได้อย่างเต็มที่ ประชาชนจะได้มีสิทธิที่จะออกเสียงเลือกตั้ง มีสิทธิอภิปราย มีสิทธิเดินขบวน มีสิทธิประท้วง มีสิทธิยื่นจดหมายเปิดผนึก ฯลฯ เพื่อแสดงความเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน/ประชาคมที่ต้องการพิทักษ์ปกป้องผลประโยชน์ร่วมกันของชุมชน ในขณะเดียวกัน ในพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ก็เป็นพื้นที่ที่ป้องกันการถูกควบคุมจากอำนาจการเมืองภายนอก ทั้งนี้ การที่ต้องมี "พื้นที่สาธารณะ" ก็เพื่อให้มีเวทีสำหรับนำเสนอข้อมูล (Speech act แบบ constatives) การอภิปรายโต้แย้งกัน

จากความหมายและเนื้อหา/ทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า พื้นที่สาธารณะ หมายถึง พื้นที่ที่ไม่ใช่รัฐและระบบเศรษฐกิจ แต่เป็นพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างชีวิตสาธารณะกับความเป็นส่วนตัว หรือรัฐกับประชาสังคม เป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้สำหรับพลเมืองในการดำเนินกิจกรรมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมได้อย่างเสรี

5. แนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ (New Social Movement)

ก่อนที่จะกล่าวถึงขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ (New Social Movement) ผู้ศึกษาจะขอกกล่าวถึงขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบเก่า (Social Movement) พอสังเขป เพื่อให้เป็นที่เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่าง "เก่า" และ "ใหม่" ในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเหล่านี้

ประกาศ ปี้นตบแต่ง (2552) กล่าวถึงขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมว่า ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบเก่าเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากสังคมอุตสาหกรรม มาจากความขัดแย้งที่เกิดจากความสัมพันธ์ทางการผลิต เช่น ปัญหาค่าจ้าง แรงงาน ฯลฯ มีฐานความขัดแย้งในมิติทางเศรษฐกิจหรือการเมือง เช่น ขบวนการแรงงาน ฯลฯ เป็นหลัก ปรากฏการณ์ของขบวนการเคลื่อนไหวของประชาชนในรูปแบบลักษณะต่างๆ เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและเด่นชัดในประเทศไทยช่วงหลังการปฏิวัติ 2475 เป็นต้นมา คนทุกชนชั้นในสังคมออกมาทำการกระทำรวมหมู่ (collective action) ในรูปแบบการเมืองบนท้องถนน เช่น การเดินขบวน ชุมนุม ประท้วง และการรวมกันเพื่อสร้างพลังทางการเมือง เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้ได้กลายเป็นปรากฏการณ์ปกติในสังคมไทย ซึ่งยังคงปรากฏอยู่ในปัจจุบัน จนบางครั้งก็ไม่สามารถแยกอย่างสิ้นเชิงระหว่างขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่และขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเก่า หรืออาจเป็นแค่เพียง "ขบวนการทางสังคมร่วมสมัย" (contemporary social movement) ที่มีความสืบเนื่องกันมากก็เป็นได้

5.1 ความหมายของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (อ้างใน อนุชาติ พวงสำลี และ กฤตยา อาชวนิจกุล, 2542 : 63-92) ได้นิยามความหมายของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ไว้ว่า ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ไม่ได้เป็นขบวนการที่เคลื่อนไหวบนฐานของชนชั้นใดเพียงชนชั้นเดียว เรื่องที่เคลื่อนไหวเรียกร้องเป็นเรื่องกว้างๆทั่วไปที่ไม่ได้เกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม ขบวนการเคลื่อนไหวเหล่านี้ไม่ได้เคลื่อนไหวผ่านกลไกทางการเมืองที่ดำรงอยู่ อย่างเช่นพรรคการเมืองหรือนักการเมือง และก็ไม่ได้หวังพึ่งกลไกของรัฐ แต่เคลื่อนไหวเรียกร้องด้วยตนเอง เนื่องจากไม่เชื่อในความเป็นตัวแทนของระบบพรรคการเมือง และไม่เชื่อมั่นศรัทธาในความสามารถและความจริงใจของรัฐ เป้าหมายของการเคลื่อนไหวเรียกร้องไม่ใช่เพื่อต้องการช่วงชิงอำนาจรัฐ แต่ต้องการสิ่งที่เรียกว่า "กติกาหรือกฎเกณฑ์ชุดใหม่ในการดำรงชีวิต" (the grammar of forms of life) หรือ การช่วงชิงการนำในการสร้างค่านิยม/ความหมายชุดใหม่ให้กับสิ่งที่ต่อสู้เรียกร้อง

ทฤษฎีหรือชุดคำอธิบายที่ได้รับการยอมรับในแวดวงวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ที่ใช้อธิบายการเกิดขึ้นของขบวนการทางสังคมใหม่เหล่านี้ เรียกรวมๆว่า "การเมืองแบบใหม่และขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่" (the new politics and the new social movements) มีสาระสำคัญอยู่ที่การมองขบวนการเคลื่อนไหวเรียกร้องของประชาชนธรรมดาว่าเป็นการตอบโต้กับปัญหาและความขัดแย้งชนิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นความขัดแย้งที่วางอยู่

บนฐานที่หลากหลายนอกจากเรื่องของชนชั้นหรืออุดมการณ์ทางการเมือง แต่รวมเอาเรื่องของเพศ (gender ไม่ใช่ sex) เชื้อชาติ (race ไม่ใช่ ethnic) ศาสนา (religion) และวัฒนธรรมเข้าไปด้วย มีความยุ่งยากซับซ้อนเกินกว่าที่สถาบันหลักทางการเมืองและสังคมที่ดำรงอยู่จะสามารถแก้ปัญหา ความขัดแย้งเหล่านี้ได้ อีกนัยหนึ่ง ก็อธิบายได้ว่า โลกและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปมาก แต่ระบบ การเมืองที่ดำรงอยู่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทัน แก่ปัญหาใหม่ๆที่เผชิญอยู่ไม่ได้ ทำให้ประชาชน เลื่อมศรัทธาในรัฐ รัฐบาล ฝ่ายค้าน รัฐสภา ฯลฯ เมื่อเลื่อมศรัทธาในระบบที่ดำรงอยู่ จึงไม่มี เหตุผลใดที่จะไปชงชิงอำนาจรัฐไว้ นอกจากหาทางสร้างแหล่งอำนาจใหม่ขึ้นมา เพื่อเป็น ทางเลือกให้กับระบบ นั่นคือการหันกลับไปสร้างสิ่งที่เรียกว่า "ประชาสังคม" (civil society) ให้ เข้มแข็ง ไม่ต้องการชิงอำนาจรัฐ แต่ต้องการสร้างความหมาย กฎเกณฑ์ กติกา หรือค่านิยมชุด ใหม่ให้กับสิ่งที่เคลื่อนไหวเรียกกรอง ด้วยการลงมือเคลื่อนไหวเรียกกรองด้วยตนเองมากกว่าเรียกกรอง ผ่านระบบตัวแทนต่างๆ นอกจากนี้ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมนิยม/ขบวนการ เคลื่อนไหวประชาสังคม ยังจัดได้ว่าเป็นความพยายามหนึ่งของกระบวนการปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์ ของระบอบประชาธิปไตยด้วย

ประกาส ปิ่นตบแต่ง (2552 : 131) กล่าวถึงขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ว่า ใน มุมมองของกรอบการวิเคราะห์แบบขบวนการทางสังคมใหม่ ข้อถกเถียงในเรื่องชนชั้นเริ่มตกต่ำลง หลังจากมีขบวนการทางสังคมแบบใหม่ๆ เช่น ขบวนการเคลื่อนไหวสิทธิเพื่อสิทธิพลเมืองของชาว อเมริกัน ขบวนการสิ่งแวดล้อมในยุโรป ขบวนการศาสนาแบบยึดมั่นในคัมภีร์ศาสนาอิสลาม (fundamentalist movement) ในตะวันออกกลาง ขบวนการเฟมินิสต์ ฯลฯ โดยวิเคราะห์แบบ ขบวนการทางสังคมใหม่ เห็นว่า ขบวนการเหล่านี้เกิดขึ้นโดยเชื่อมโยงกับกระบวนการพัฒนา ประชาธิปไตย และได้เปลี่ยนจากความขัดแย้งเดิมคือระหว่างชนชั้นนายทุนกับชนชั้นกรรมมาชีพ มาเป็นการต่อสู้บนความต้องการผลประโยชน์และการจัดหาสวัสดิการ การต่อสู้เพื่อให้รับรอง ความแตกต่างหลากหลาย เพื่อให้รับรองสิทธิทางการเมือง สิทธิในการปกป้องรูปแบบและวิถีการ ดำเนินชีวิต สิทธิในอัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล สิทธิในการดำรงอยู่ของชุมชน ฯลฯ โดยใช้วิธีการ ต่อสู้ผ่านเรื่องสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ความขัดแย้งและปรากฏการณ์ทางสังคมใหม่ๆ ที่ เกิดขึ้นนี้เองได้นำมาสู่การขยายกรอบการวิเคราะห์แบบ "ขบวนการทางสังคมใหม่" การเกิดขึ้นของ ขบวนการทางสังคมเหล่านี้จึงใหม่ในแง่ที่ว่า ไม่ได้ใช้ "อาชีพ" หรือ "ชนชั้น" เป็นตัวเชื่อมประสาน

Offe (อ้างใน ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2552 : 133-134) กล่าวถึงขบวนการเคลื่อนไหวทาง สังคมใหม่ว่า มีการใช้คำจำนวนมากในการอธิบายขบวนการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในช่วงยุคหลัง สงครามโลกครั้งที่สอง นักเคลื่อนไหวทางสังคมในขบวนการทางสังคมใหม่มักใช้คำว่า "การเมือง

แบบใหม่” โดยอธิบายว่า เป็นขบวนการเพื่อค้นหาทางเลือก ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่า เป็นขบวนการที่ต้องการต่อต้านระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและต่อต้านความเป็นสถาบันเดิม (counter-institutions) ซึ่ง Offe พยายามที่จะชี้ให้เห็นว่า การเมืองแบบใหม่ของขบวนการทางสังคมแบบใหม่ก็คือ การท้าทายต่อเขตแดนของการเมืองแบบเดิมที่แบ่งชีวิตโลก (life world) ของผู้คนออกเป็น (1) ด้าน “การเมือง” หรือ “ชีวิตสาธารณะ” (public life) ซึ่งถูกให้ความหมายว่าเป็น “พื้นที่ทางการเมือง” ที่สถาบันทางการเมือง ตัวแสดงทางการเมือง และช่องทางทางการเมืองให้การรับรองความชอบธรรม กับ (2) ด้านที่เป็นเรื่อง “ส่วนตัว” (private) ซึ่งถูกให้ความหมายว่าเป็นเรื่องราวที่จะไม่ได้รับความชอบธรรมในการนำมาเกี่ยวข้องกับผู้อื่น และจะก้าวล้ำเข้ามาสู่เขตแดนของด้าน “การเมือง” มิได้ ดังนั้น พื้นที่กระทำการของขบวนการทางสังคมใหม่จึงไม่ใช่ “รัฐ” หรือ “เศรษฐกิจ” แต่อยู่ใน “สังคม” หรือวัฒนธรรม อีกทั้งยังมีลักษณะที่กว้างขวางกว่าขอบเขตของประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ

5.2 ลักษณะของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่

พททิสถาน ชุมพล (อ้างใน ประภาส ปันตบแต่ง, 2552 : 136-137) ได้สรุปลักษณะของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ไว้ 3 ประการ คือ

1) ขบวนการทางสังคมใหม่มีความเป็นขบวนการทางสังคมมากกว่าการเมือง เนื่องจากให้ความสนใจในเรื่องค่านิยมและวิถีชีวิต ซึ่งก็คือเรื่องเชิงวัฒนธรรม จุดหมายของขบวนการเหล่านี้อยู่ที่การระดมสังคมประชาซึ่งมีส่วนสำคัญสำหรับการทำกิจกรรมในอาณาบริเวณสาธารณะ (public sphere) เพื่อสังคมโดยรวม และไม่ได้มุ่งที่จะเข้าไปมีส่วนในอำนาจรัฐหรือครองอำนาจรัฐ

2) ขบวนการทางสังคมใหม่มีฐานที่มั่นอยู่ใน “สังคมประชา” ไม่สนใจที่จะติดต่อหรือท้าทายอำนาจรัฐโดยตรง หากแต่ต้องการที่จะปกป้องสังคมประชาจากการก้าวท้าวโดยรัฐ ขบวนการทางสังคมใหม่จึงมีลักษณะการทำกิจกรรมและอุดมการณ์เชิงสัญลักษณ์ (symbolic) เป็นหลัก

3) ขบวนการทางสังคมใหม่พยายามที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงสังคมทั้งโดยการเปลี่ยนแปลงค่านิยม และโดยการพัฒนาวิถีชีวิตใหม่ๆ มุ่งความสนใจไปที่นวัตกรรมเชิงวัฒนธรรม (cultural innovation) สร้างสรรค์วิถีชีวิตใหม่โดยการท้าทายค่านิยมเดิมๆ การเน้นสัญลักษณ์และความมีตัวตน โดยไม่กระทำผ่านระบบการเมือง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ หมายถึง ขบวนการที่ทำการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อเรียกร้องสิทธิ ความชอบธรรม

หรือการแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม โดยมีประเด็นทางด้านสังคม วัฒนธรรม สวัสดิการ ความเป็นอยู่ ฯลฯ มากกว่าเรื่องทางเศรษฐกิจและการเมืองในความหมายของ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเก่า ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องชนชั้นและการชิงอำนาจรัฐ เป็นการเคลื่อนไหวด้วยตนเองโดยไม่พึ่งกลไกทางการเมือง ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างกติกากฎเกณฑ์ใหม่กับสังคม และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาสังคม

6. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation)

Nie และ Verba (อ้างใน นันทวิช เหล่าวิชา, 2554: 202) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าหมายถึง กิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคล เป็นเรื่องของการทำกิจกรรมทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อุทธรณ์ต่อรัฐบาล การพูด การชุมนุม และการพิมพ์อย่างอิสระ รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่มุ่งหวังจะมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีทั้งเห็นด้วยและต่อต้าน

เสถียร เชนประทับ (อ้างใน นันทวิช เหล่าวิชา, 2554: 202) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสังคมไทยในปัจจุบันว่า สามารถกระทำได้หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การลงนามแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การฟังถ่ายทอดสดการอภิปรายต่างๆ รวมถึงการชุมนุมของกลุ่มการเมืองหลากหลายกลุ่มซึ่งมีแนวร่วมเป็นจำนวนมาก การเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง เป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สุจิต บุญบงการ (2537 : 35-39) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลมีจุดประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล เป็นเรื่องของกิจกรรมไม่ใช่ทัศนคติ ไม่ใช่เป็นเรื่องของความคิด ความรู้สึก หรือความเชื่อทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองใช้สำหรับบุคคลธรรมดา ส่วนนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองนั้นการเกี่ยวข้องกับการเมืองเป็นงานหรืออาชีพที่ต้องทำ เป็นเรื่องของการมีบทบาททางการเมือง (political role) ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นบทบาทของบุคคลซึ่งไม่ได้ทำงานหรือมีอาชีพทางการเมือง การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของการแสดงออกเพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงควรเป็นเรื่องของความพยายามกระทำในสิ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล สนับสนุนรัฐบาล เปลี่ยนแปลงผู้นำรัฐบาล ปกป้องหรือเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำและสถาบันทางการเมืองต่างๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นได้ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย สันติหรือรุนแรง ความประสงค์ที่จะผลักดันรัฐบาลนี้ไม่จำเป็นต้องเป็น

สิ่งที่สร้างหรือริเริ่มขึ้นจากตัวผู้มีส่วนร่วมเอง แต่อาจจะมาจากผู้อื่นรวมทั้งจากผู้นำทางการเมืองเองก็ได้ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจไม่มีผลเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้นำหรือรัฐบาลแต่อย่าง การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับอำนาจทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมซึ่งมักมีอำนาจทางการเมืองไม่มากนัก และไม่สามารถผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลได้ตลอดเวลาหรือในทุกๆเรื่อง

ในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายรูปแบบ แต่ทุกรูปแบบเป็นเรื่องของความสมัครใจ ปราศจากการบังคับ รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจมีตั้งแต่รูปแบบเล็กๆแคบ เช่น การแสดงความคิดเห็น การอภิปรายทางการเมือง การเขียนจดหมายแสดงความคิดเห็นถึงนักการเมือง ไปจนถึงรูปแบบที่มีน้ำหนักกว้างขวางขึ้น เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การช่วยผู้สมัครรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การชุมนุมประท้วง การเดินขบวน การวิ่งเต้น เพื่อให้ผู้นำทางการเมืองออกกฎหมายหรือยอมรับในนโยบายที่ตนเรียกร้อง (lobbying) ตลอดจนเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง กลุ่มหรือองค์กรทางการเมืองทั้งหลาย

การมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจเป็นได้ทั้งจุดมุ่งหมาย (goals) และวิธีการของการพัฒนา กล่าวคือ ที่เป็นจุดมุ่งหมายนั้นเป็นเพราะความเชื่อที่ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นลักษณะสำคัญของสังคมที่พัฒนาแล้ว ส่วนที่ถือว่าเป็นวิธีการอย่างหนึ่งนั้นหมายถึงวิธีการของผู้นำเพื่อนำไปสู่จุดประสงค์อีกอย่างหนึ่ง ทั้งนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นผลพลอยได้ของการพัฒนาด้วย

อลงกรณ์ อรรถแสง (2554 : 103-125) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า เป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดประชาธิปไตย เป็นการกระทำในการสนับสนุนหรือเรียกร้องต่อผู้นำของรัฐบาลในระบบการปกครองนั้นๆ ซึ่งไม่ใช่เพียงการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ในระบบเผด็จการก็เกิดขึ้นได้ เช่น การออกเสียงประชามติ การร่วมชุมนุมเป็นการกระทำที่อาจส่งผลกระทบต่อกระตือรือร้นของรัฐบาลหรือในการเลือกผู้นำรัฐบาล เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ มีลักษณะเป็นการกระทำของพลเมืองของรัฐตามที่กำหนดไว้ในตัวบทกฎหมาย เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การยื่นข้อเรียกร้อง ใช้วิธีการมีตัวแทน (Representation) ซึ่งความหมายนี้ผู้ที่เห็นด้วยคือพวกที่เชื่อในระบบประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน พวกที่ไม่เห็นด้วยคือพวกที่นิยมประชาธิปไตยโดยตรง การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นไม่ได้หมายถึงพวกที่ตื่นตัวทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังหมายถึงพวกที่มีความตื่นตัวทางการเมืองน้อยด้วย เช่น พวกที่ไม่ไปลงคะแนนเสียง การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่อง แต่อาจหมายรวมถึงการกระทำทางการเมืองที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวและมีความรุนแรงด้วย เช่น การจลาจล ว่างวาย หรือ

การพิชิตทางการเมือง ทั้งนี้ต้องมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อผู้นำทางการเมืองนั้น และการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ได้เกิดขึ้นในการเมืองระดับชาติเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อการเมืองระดับท้องถิ่นด้วย

ต่อมาการมีส่วนร่วมก็กลายเป็นรูปแบบหนึ่งของประชาธิปไตย เรียกว่า "ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม" โดยมีการให้ความหมายว่า เป็นระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองและการตัดสินใจระดับต่างๆมากขึ้น ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมีหลักสำคัญคือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรต่างๆในระหว่างประชาชนให้เท่าเทียมกัน อำนาจในการตัดสินใจและจัดสรรทรัพยากรต่างๆนั้น จะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน มีการเพิ่มการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เกิดขึ้นทั้งระดับชาติและท้องถิ่น

การสร้างควมหมายการมีส่วนร่วมในด้านการสื่อสาร ปรับเปลี่ยนจากการสื่อสารในแนวคิดที่ผู้ส่งสารคือประเทศที่พัฒนาแล้วและผู้รับสารคือประเทศกำลังพัฒนา มาสู่การมองว่าการสื่อสารควรเป็นแนวระนาบมากขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารมากขึ้นไม่เป็นเพียงแต่ผู้รับสารแต่ฝ่ายเดียว กรอบการมองดังกล่าวพัฒนามาสู่แนวคิดที่เรียกว่า "การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม" คือ ได้มีการนำเอาคำว่ามีส่วนร่วมเข้ามาผูกโยงกับการสื่อสารและได้สร้างควมหมายของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมขึ้นมา

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับการจัดการข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน บนพื้นฐานของการร่วมมือกันพัฒนากระบวนการสื่อสารแบบสองทางในลักษณะของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยที่ทุกฝ่ายสามารถสลับบทบาทเป็นผู้ให้และผู้รับข้อมูล ผ่านเวทีการสื่อสารในหลากหลายรูปแบบ โดยดำเนินการบนพื้นฐานของการเคารพความคิดเห็นของกันและกัน และร่วมกันซึ่งน้ำหนักเกี่ยวกับผลได้ผลเสียต่างๆที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจดำเนินการด้านหนึ่งๆอย่างรอบคอบ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

- 1) การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสาร/ผู้ใช้ (Audience/User)
- 2) การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่ง/ผู้ผลิต/ผู้ร่วมผลิต/ผู้ร่วมแสดง (Sender/Producer/Co-producer/Performance)
- 3) การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย (Policy Maker/Planner)

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2548 : 371-420) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า เป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมือง กล่าวคือ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย สังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำพิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในส่วนของกระบวนการทางการเมืองนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองแท้จริงคือ การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคม การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้คือ กระบวนการทางการเมืองซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยความหมายที่เป็นรูปธรรมจึงหมายถึง การแสดงออกซึ่งการกระทำทางการเมือง ซึ่งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่สำคัญได้แก่ การกำหนดตัวผู้นำ การผลักดันการตัดสินใจของผู้นำ การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถกล่าวสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง กิจกรรมของพลเมืองที่มุ่งหวังเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล หรือกระบวนการทางการเมือง เป็นสิทธิที่ถูกกำหนดได้ตามกฎหมายว่าสามารถกระทำได้ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง และสิ่งที่มีผิดกฎหมายอย่างการใช้ความรุนแรง การก่อจลาจล เป็นต้น เกิดขึ้นได้ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น

จากแนวความคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด เป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้อธิบายเชื่อมโยงในปรากฏการณ์ต่างๆร่วมกันได้ กล่าวคือ ในแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเราสามารถนำแนวคิดสื่อใหม่และแนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่มาเป็นวิถีทางในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ แนวคิดสื่อใหม่มีลักษณะที่เปิดกว้างและเสรีมากพอที่จะเป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมอย่างเช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ การรวมกลุ่มทางการเมืองผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือการตรวจสอบรัฐบาลผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ เป็นต้น ในแนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่มีลักษณะที่สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การชุมนุม การเรียกร้องต่างๆเพื่อคัดค้านการตัดสินใจของรัฐบาล เป็นต้น ซึ่งขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่เหล่านี้ได้ขยายการเคลื่อนไหวเข้าไปสู่พื้นที่สังคมออนไลน์ โดยใช้เทคโนโลยีสื่อใหม่ในการก่อตั้งขบวนการ และดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ในความเชื่อมโยงของแนวคิดเหล่านี้กระทำขึ้นโดยอาศัยพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ที่ปราศจากอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง การ

มีส่วนร่วมทางการเมือง การเคลื่อนไหวของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม และการใช้งานสื่อใหม่ เป็นไปได้อย่างอิสระ อยากรต่อการถูกปิดกั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรรษาสิริ กุหลาบ และ นิดา หมอชาติ (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการผลิตสื่อพลเมืองบนอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการศึกษาวิจัย คือ เพื่อศึกษาความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการผลิตสื่อพลเมืองบนอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย เพื่อศึกษากระบวนการผลิตและการดำเนินงานของสื่อพลเมืองบนอินเทอร์เน็ต เพื่อศึกษาว่าสื่อพลเมืองบนอินเทอร์เน็ตมีโครงสร้างความเป็นเจ้าของที่ต่างกัน มีการบริหารจัดการในเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหาต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นข้อจำกัดของการผลิตสื่อพลเมืองบนอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ผลการศึกษพบว่า ความต้องการสื่อที่พลเมืองผลิตเองได้ง่ายและมีพื้นที่ที่เข้าถึงได้ง่ายเพื่อนำเสนอเนื้อหาที่จะกระจายสู่สาธารณะ เกิดขึ้นจากการที่สื่อกระแสหลักไม่มีเนื้อหาที่หลากหลาย และไม่มีพื้นที่ให้กับคนกลุ่มต่างๆ ได้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับเนื้อหาของคนในชุมชน ผลกระทบของการพัฒนาเนื้อหาเชิงวิพากษ์วิจารณ์สถาบันต่างๆ ในสังคม รวมทั้งความสนใจเฉพาะทางหรือแนวคิดที่สื่อกระแสหลักไม่นำเสนอ หรือนำเสนอคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง การสร้างสื่อพลเมืองบนอินเทอร์เน็ตมุ่งส่งเสริมสิทธิในการสื่อสารและทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้พลเมือง เสริมความเข้าใจในการรับสื่อ ทำให้ผู้รับสารมีความอิสระในการตีความหมายสื่อได้หลายมิติและโต้ตอบกลับได้ มีช่องทางในการแสดงความเห็นหรือตอบโต้กับผู้ผลิตและสื่อสารถึงสาธารณะ ได้ใช้วิจารณญาณในการรับข่าวสารที่มีอยู่อย่างหลากหลายบนสื่อพลเมืองอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังพบว่า สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของไทยทำให้ผู้ผลิตเนื้อหาและผู้ใช้อินเทอร์เน็ตไม่สามารถนำเสนอหรืออภิปรายกันอย่างกว้างขวางในบางเรื่องได้ เช่น ประเด็นที่วิพากษ์วิจารณ์สถาบันกษัตริย์ สถาบันศาสนา เป็นต้น

นันวิช เหล่าวิชา (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สื่อออนไลน์กับอำนาจทางการเมือง ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ในปัจจุบันมีกลุ่มการเมืองต่างๆ เน้นการใช้สื่อออนไลน์เพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านต้นทุนในการดำเนินงานต่ำ ความสามารถในการควบคุมเนื้อหาที่กลุ่มการเมืองมักจะให้ข้อมูลเพียงด้านเดียวเป็นหลัก โดยจะสามารถพิจารณาได้จากเนื้อหาในสื่อออนไลน์ส่วนมากจะเน้นที่การสร้างความขัดแย้งมากกว่าสมานฉันท์ การเปิดรับข้อมูลดังกล่าวทำให้สื่อออนไลน์มีส่วนในการก่อให้เกิดทัศนคติทางการเมืองเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ความขัดแย้งของ

สังคมไทยที่มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ จากทัศนคติดังกล่าวจะนำไปสู่พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพราะข้อดีของสื่อออนไลน์ที่เน้นเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสารทำให้เกิดการพบปะ รวมตัว แลกเปลี่ยนความเห็นกันได้ง่ายมากขึ้น ปัจจุบันสื่อออนไลน์เป็นสื่อหนึ่งที่นักการเมืองใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของตน โจมตีคู่แข่ง หาเสียงให้ตนเอง ฯลฯ และสงครามทางการเมืองที่จะใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือหลักของฝ่ายตนก็คงไม่ใช่เรื่องที่เป็นไปไม่ได้ในอนาคต หากผู้รับสารบริโภคสื่ออย่างไม่รู้เท่าทัน ก็จะตกเป็นเครื่องมือของนักการเมือง และกลุ่มการเมืองในที่สุด

วรารัตน์ ทักซิณวรรณาจารย์ (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นทางเฟซบุ๊ก (facebook) หรือเว็บไซต์อื่นๆ ที่มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองซึ่งมีทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายต่อต้าน ได้มีการรวมกลุ่มกันเป็นชุมชนเสมือนจริงทางการเมือง ตลอดจนการนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการสนับสนุนอุดมการณ์ ความเชื่อและต่อต้านความน่าเชื่อถือข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นเสมือนสงครามข้อมูลข่าวสาร ทำให้เห็นถึงพัฒนาการของการสื่อสารทางการเมืองของประเทศไทย ซึ่งเริ่มจากการสื่อสารแบบทางเดียวมาเป็นการสื่อสารแบบสองทาง และมีการโต้ตอบทางการเมืองสื่อสารมากขึ้น ทำให้เกิดการสร้างการเมืองแบบเสมือนจริง (virtual politics) มากขึ้นตามลำดับ และการสื่อสารทางการเมืองจากรัฐเป็นผู้ กุมอำนาจเพียงผู้เดียวมาสู่ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การเมืองไทยในสังคมออนไลน์ เป็นรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ และเพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ ซึ่งมีวิธีดำเนินงานวิจัย ดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การเมืองไทยในสังคมออนไลน์ ผู้ศึกษาได้ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive or Judgment Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการเลือกตัวอย่างโดยให้พิจารณาคุณภาพของผู้ศึกษาในการตัดสินใจเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ทั้งนี้จะพิจารณาเลือกโดยยึดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้คัดเลือกเฟสบุ๊คที่เกี่ยวข้องทางการเมืองตามวิธีดังกล่าว จำนวน 6 เฟจ ดังต่อไปนี้

เฟจที่ 1 ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม Social Sanction : SS

เข้าถึงได้จาก : www.facebook.com/SocialSanction

เป็นเฟจที่มีเนื้อหาทางการเมืองที่ค่อนข้างรุนแรง เน้นการลงโทษบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากอุดมการณ์ของเฟจด้วยวิธีการทางสังคม มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ชัดเจน เป็นเฟจทางการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และก่อตั้งมาเป็นเวลานานพอสมควร มีการแสดงความคิดเห็น และการเคลื่อนไหวทางการเมืองตลอดเวลา สาเหตุสำคัญที่ผู้ศึกษาเลือกศึกษาเฟจนี้เพราะต้องการศึกษาวิธีการลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางสังคมภายในเฟจนี้เป็นหลัก

เฟจที่ 2 ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม Social Sanction : SS

เข้าถึงได้จาก : www.facebook.com/SocialSanctions

เป็นเฟจที่ตั้งขึ้นเพื่อสอกลเลียนแบบเฟจคู่แข่งทางอุดมการณ์อย่างยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม (เฟจที่ 1) มีเนื้อหาทางการเมือง และมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่รุนแรง เน้นเนื้อหาที่เป็น การล้มล้างสถาบันกษัตริย์ เดิมทีเฟจนี้ไม่ได้อยู่ในความสนใจของประชากรในสังคมออนไลน์มาก

นัก แต่เมื่อมีกระแสการ Report เพจหมิ่นสถาบันกษัตริย์มากขึ้น เป็นผลทำให้เพจ ยุทธการลง
 ทัณฑ์นักล่าแม่มด-Sanction Witch Doctors :SWD ซึ่งเป็นเพจหลักของอุดมการณ์ล้มล้างสถาบัน
 กษัตริย์ถูกปิดลงจากต้นสังกัดผู้ดูแลเว็บไซต์ facebook เพจนี้ซึ่งตั้งขึ้นไว้สำรองและไว้
 ลอกเลียนแบบหรือใส่ร้ายเพจอื่นๆจึงมีสมาชิกเพิ่มขึ้น และเกิดการเคลื่อนไหวมากขึ้นด้วย สาเหตุ
 สำคัญที่ผู้ศึกษาเลือกศึกษาเพจนี้เพราะเนื่องมาจากว่าเป็นเพจที่มีอุดมการณ์ และมีพฤติกรรมแบบ
 เดียวกันกับเพจยุทธการลงทัณฑ์นักล่าแม่มด-Sanction Witch Doctors :SWD ที่ถูกปิดลงไป ซึ่งผู้
 ศึกษาได้เลือกไว้เป็นหนึ่งในกรณีศึกษาในการศึกษาครั้งนี้

เพจที่ 3 ขบวนการเสรีไทยเฟซบุ๊ก

เข้าถึงได้จาก : <https://www.facebook.com/serithai.net>

เป็นเพจที่มีประวัติทางการเมืองยาวนาน มีต้นกำเนิดมาจากการเป็นกระดานสนทนาห้อง
 ราชดำเนิน ในเว็บไซต์ Pantip.com หลังจากนั้นกระแสการเมืองทำให้สมาชิกรู้สึกถูกปิดกั้นทาง
 การเมืองและการแสดงความคิดเห็น พวกเขาต้องการแสดงจุดยืนที่ชัดเจนว่าการพูดคุยทาง
 การเมืองบนกระดานภายใต้กระทู้ทางการเมืองต่างๆเหล่านี้ สมาชิกจำนวนหนึ่งที่มีความคิดเห็น
 และอุดมการณ์ตรงกันจึงได้รวมตัวกันก่อตั้งเป็นเว็บบอร์ดขึ้นภายใต้ชื่อ "ขบวนการเสรีไทยเว็บ
 บอร์ด" ต่อมาเมื่อกระแสการใช้งานเว็บไซต์ facebook มีมากขึ้นจึงขยายช่องทางสื่อสาร
 ทางการเมืองเข้ามาในเว็บไซต์ facebook.com โดยการตั้งเพจภายใต้ชื่อ "ขบวนการเสรีไทย
 เฟซบุ๊ก" มีการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง และนำเสนอประเด็นทางการเมืองที่น่าสนใจ
 มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับเพจทางการเมืองอื่นอีกมากมาย มีจำนวนสมาชิกจำนวนมาก ซึ่งเป็นทั้ง
 นักวิชาการ อาจารย์ และบุคคลธรรมดาทั่วไป

เพจที่ 4 ภาคีเครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน

เข้าถึงได้จาก : <https://www.facebook.com/ThaiAntiCorruption>

เป็นเพจทางการเมืองที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันโดยเฉพาะ
 เป็นลักษณะของการสร้างเครือข่ายให้สมาชิกภายในเพจช่วยกันแจ้งเบาะแส หรือพูดคุยสนทนากัน
 ในประเด็นการคอร์รัปชัน สาเหตุสำคัญที่ผู้ศึกษาเลือกศึกษาเพจภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน
 เพราะว่าเพจดังกล่าวมีความชัดเจนทางการเมือง มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและ
 นำเสนอเนื้อหาทางการเมืองในทุกระดับ ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ประกอบกับจำนวน
 สมาชิกที่มีจำนวนมากพอสมควร และความน่าสนใจในข้อมูลต่างๆที่ถูกนำเสนอในหน้าเพจนี้ จึง
 สมควรแก่การนำมาเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้

เพจที่ 5 Voice TV

เข้าถึงได้จาก : <https://www.facebook.com/VoiceTVonline>

Voice TV เป็นเพจของสถานีโทรทัศน์ที่มีช่องทางการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูลที่หลากหลาย ทั้ง Internet TV การออกอากาศผ่านดาวเทียม และสามารถเข้าถึงได้ง่ายหลายช่องทางเช่น ดาวเทียม เคเบิลทีวี ผ่านทางอุปกรณ์มือถือคือ facebook twitter และ website ไม่ได้มีเพียง การรายงานข่าวหรือสถานการณ์ทางการเมือง แต่ยังมีสาระวิเคราะห์เจาะลึก พูดคุย สัมภาษณ์ บุคคลทางการเมือง และเสนอประเด็นความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายมุมมอง ทั้งนี้ยังเป็น สถานีโทรทัศน์ที่มีประวัติการก่อตั้งที่น่าสนใจและถูกมองว่าเป็นสถานีที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ อดีตนายกทักษิณ ชินวัตร ซึ่ง Voice TV เป็นสถานีโทรทัศน์ที่จัดตั้งขึ้นในนามของบริษัทวอยซ์ ทีวี จำกัด ใช้ทุนในการจดทะเบียน 300,000,000.00 บาท มีรายนามผู้บริหารดังต่อไปนี้

คุณทรงศักดิ์ เปรมสุข อดีตกรรมการผู้จัดการ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เป็น กรรมการผู้อำนวยการบริษัท

คุณพานทองแท้ ชินวัตร อดีตกรรมการผู้จัดการ บริษัท ฮาวคัม เอนเตอร์เทนเมนท์ จำกัด เป็นผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการ

คุณพินทองทา ชินวัตร เป็นกรรมการบริษัท

คุณประทีป คงสิบ อดีตบรรณาธิการข่าวสังคม และโปรแกรมไดเรกเตอร์ สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี เป็นผู้ช่วยการฝ่าย Content & Program

คุณพยุงค์ศักดิ์ ชาญด้วยวิทย์ อดีตผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดบริษัท เอเซียซอฟต์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ช่วยการฝ่ายการตลาดและการขาย

คุณเฉลิม แผลงสร อดีตผู้ช่วยประธานเจ้าหน้าที่บริหารทางการเงิน บริษัท ฮาวคัม เอนเตอร์เทนเมนท์ จำกัด เป็นผู้ช่วยการฝ่ายบัญชีและการเงิน

คุณสมชาย รัตนคำชูวงศ์ อดีตผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) เป็นผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล และธุรการ

ความน่าสนใจอีกประการของเพจนี้อยู่ที่การเป็นรูปแบบของสถานีข่าว ซึ่งผู้ศึกษามองว่า นอกจากการศึกษาการเมืองในสังคมออนไลน์ที่เป็นรูปแบบของกลุ่มขบวนการที่มีอุดมการณ์หรือ เป้าหมายทางการเมืองชัดเจนแล้ว ควรจะศึกษาเพจที่เป็นสถานีข่าวด้วย ในฐานะที่เป็นสื่อกระแสหลักที่ใช้สื่อใหม่เป็นช่องทางในการนำเสนอ อีกทั้งเนื้อหาทางการเมืองที่ศึกษาจะมีประเด็นที่กว้าง ขึ้น และครอบคลุมคำว่าการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ยิ่งขึ้น

เพจที่ 6 [TPD] Thailand Political Database

เข้าถึงได้จาก : <https://www.facebook.com/pages/TPD-Thailand-Political-Database/209754945719542>

เพจ [TPD] Thailand Political Database เป็นอีกช่องทางหนึ่งของเครือข่ายข้อมูลการเมืองไทยที่มีเว็บไซต์หลักสำหรับรวบรวมและนำเสนอข้อมูลทางการเมืองของประเทศไทย เป็นเครือข่ายใหม่ที่เพิ่งมีการจัดตั้งขึ้นเพียงไม่นาน แต่จำนวนสมาชิกที่สนใจเนื้อหาของเพจมีจำนวนไม่น้อย มีความเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง สาเหตุสำคัญที่ผู้ศึกษาเลือกทำการศึกษาเพจนี้เพราะเป็นเพจที่มีเนื้อหาทางการเมืองทั่วไป ไม่ได้เจาะจงที่ประเด็นใดเป็นพิเศษ และไม่ได้มีลักษณะเป็นขบวนการหรือกลุ่มการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชัดเจน ทำให้ผู้ศึกษาสามารถศึกษาการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ได้ครอบคลุมทุกรูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง การเมืองไทยในสังคมออนไลน์ เนื่องจากเป็นการศึกษาในเครือข่ายสังคมออนไลน์เท่านั้น โดยการเชื่อมต่อผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต ผู้ศึกษาจึงใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาใช้คอมพิวเตอร์ในการเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าดำเนินการเก็บข้อมูลในเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเข้าทำการศึกษาทุกวัน ใน 2 ช่วงเวลาคือ 15.00-19.00 น. และ 23.00-02.00 น. โดยประมาณ ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่มีการเคลื่อนไหวบนหน้าเพจค่อนข้างมาก ช่วงเวลาแรกจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมการเผยแพร่ การโพสต์ การตั้งกระทู้ เพราะช่วงนี้จะมีการนำเสนอข้อมูลในหน้าเพจจำนวนมาก หลังจากนั้นจะเว้นระยะเวลาไว้ช่วงหนึ่งแล้วจึงกลับมาเก็บข้อมูลและทำการศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นหรือปฏิกิริยาหลังจากที่เกิดพฤติกรรมในช่วงเวลาแรก และในช่วงเวลาที่สองนี้เราสามารถย้อนดูภาพรวมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในเพจตลอดทั้งวันได้ ทั้งนี้ ในบางเพจมักมีการเคลื่อนไหวในช่วงเวลาหลัง 00.00 น. เป็นประจำ โดยเฉพาะเพจที่มีเนื้อหารุนแรง

2. บันทึกข้อมูลเป็นแบบข้อความ เช่น ข้อความการแสดงความคิดเห็นในเพจ

3. บันทึกข้อมูลเป็นแบบรูปภาพ หรือการ Capture หน้าเพจให้เป็นภาพนิ่ง เช่น ภาพรวมเพจ ภาพรวมพฤติกรรมบนเพจ การเก็บข้อมูลโดยวิธีการดังกล่าวจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นภาพนิ่ง

ซึ่งสามารถนำมาใช้อธิบายประกอบผลการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ละเอียด ชัดเจน และเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาจะดำเนินการโดย 2 วิธี คือ

1. การค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยผู้ศึกษาจะสืบค้นข้อมูลที่เป็นเอกสารทั้งที่เป็นข้อมูลย้อนหลังและข้อมูลในปัจจุบัน ซึ่งเอกสารดังกล่าว ได้แก่ หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ เอกสารต่างประเทศ จุลสาร และเอกสารออนไลน์

2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้ศึกษาจะทำการเก็บข้อมูลด้วยการเข้าไปเป็นสมาชิกในกลุ่มเป้าหมาย และทำการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มเป้าหมาย มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 การสมัครเป็นสมาชิกเว็บไซต์ www.facebook.com

ในการสมัครเป็นสมาชิกเว็บไซต์ดังกล่าว จำเป็นต้องใช้ e-mail ในการสมัครและกรอกข้อมูล เมื่อมีหน้าเพจส่วนตัวของตนเองแล้วจึงจะสามารถเข้าไปเป็นสมาชิกเพจทางการเมืองที่ทำการศึกษได้ ซึ่งในการศึกษครั้งนี้ผู้ศึกษามีเพจส่วนตัวอยู่แล้ว จึงใช้เพจส่วนตัวที่มีชื่อเพจว่า Jub Jib Pol Sci (www.facebook.com/JUBJIBpolsci) ในการเข้าเป็นสมาชิกเพจทางการเมืองที่ทำการศึกษาทั้ง 6 เพจ (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก)

2.2 การเข้าเป็นสมาชิกเพจทางการเมือง

ในการเข้าเป็นสมาชิกเพจทางการเมืองทำได้โดยการพิมพ์ชื่อเพจทางการเมืองที่ต้องการเข้าเป็นสมาชิกในช่องค้นหาแล้วคลิกเข้าไปยังหน้าเพจนั้น หรือพิมพ์ที่อยู่เว็บเพจในช่อง Address ก็จะขึ้นหน้าเพจ ให้ทำการคลิก "ถูกใจ" (Like) หน้าเพจเหล่านั้นก็จะถือเป็นการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ สามารถทำกิจกรรมบนเพจได้ และจะปรากฏความเคลื่อนไหวของเพจดังกล่าวในหน้าแรกของเพจส่วนตัวด้วย (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก)

2.3 การสังเกตและเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนแรก เมื่อเข้าเป็นสมาชิกเพจทางการเมืองเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาจะดำเนินการเก็บข้อมูลในส่วนของข้อมูลเบื้องต้นที่แต่ละเพจได้แสดงไว้ในหน้าของ "ข้อมูล" ได้แก่ ชื่อเพจ จำนวนสมาชิก(ณ วันที่ทำการเก็บข้อมูล) ข้อมูลเบื้องต้นที่แต่ละเพจแสดง เช่น วันที่ก่อตั้ง รายละเอียด

เกี่ยวกับเพจ ข้อมูลติดต่อ สถานที่ วันก่อตั้ง กฎระเบียบ เป็นต้น โดยผู้ศึกษาจะทำการ Capture หน้าเพจข้อมูลไว้เป็นภาพนิ่ง แล้วนำมาประกอบการศึกษาต่อไป

ส่วนที่สอง ผู้ศึกษาจะดำเนินการเก็บข้อมูลในส่วนของพฤติกรรมทางการเมืองในหน้าของ "กระดานข้อความ" ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น(Comment) การโพสต์(Post)ข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอ ลิงค์(Link) ฯลฯ ด้วยการสังเกตพฤติกรรมของผู้ดูแลเพจ(Admin) และสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น การเผยแพร่ข้อมูลทางการเมือง ระดับการใช้ภาษา และการแสดงตัวตน แล้วจึงบันทึกข้อมูลที่สังเกตได้เป็นภาพนิ่ง (Capture) เพื่อประกอบการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาจะใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และวิธีการวิเคราะห์จากสิ่ง que ผู้ศึกษาสังเกตได้ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ผู้ศึกษาจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดในการศึกษาดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง เป้าหมายในการก่อตั้ง อุดมการณ์ทางการเมือง และกฎระเบียบในการควบคุมดูแล โดยผู้ศึกษาจะใช้ข้อมูลในส่วนแรกของการสังเกต ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นของแต่ละเพจมาทำการวิเคราะห์ในประเด็นดังกล่าว

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น การเผยแพร่ข้อมูลทางการเมือง ระดับภาษาที่ใช้ และการแสดงตัวตน โดยผู้ศึกษาจะใช้ข้อมูลในส่วนที่สองของการสังเกต ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองในแต่ละเพจมาทำการวิเคราะห์ในประเด็นดังกล่าว

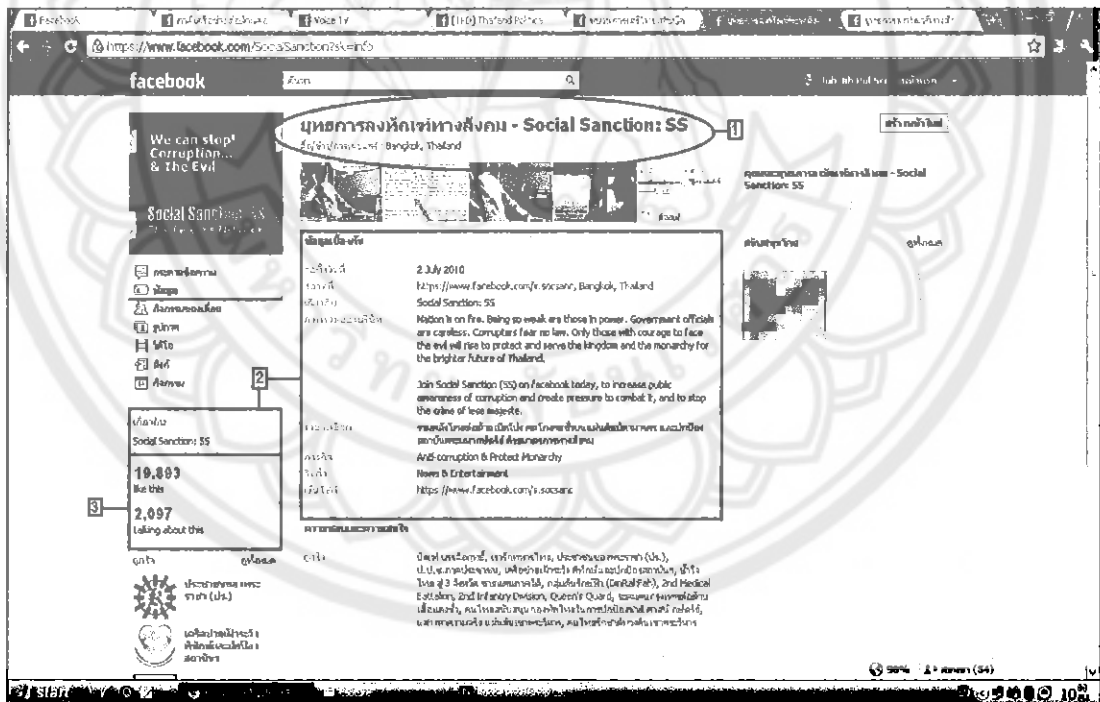
บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การเมืองไทยในสังคมออนไลน์ ตามวัตถุประสงค์เพื่อ การศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ และเพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของ ประชาชนในสังคมออนไลน์ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

เพจที่ 1 ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม – Social Sanction : SS

แหล่งข้อมูล : www.facebook.com/SocialSanction

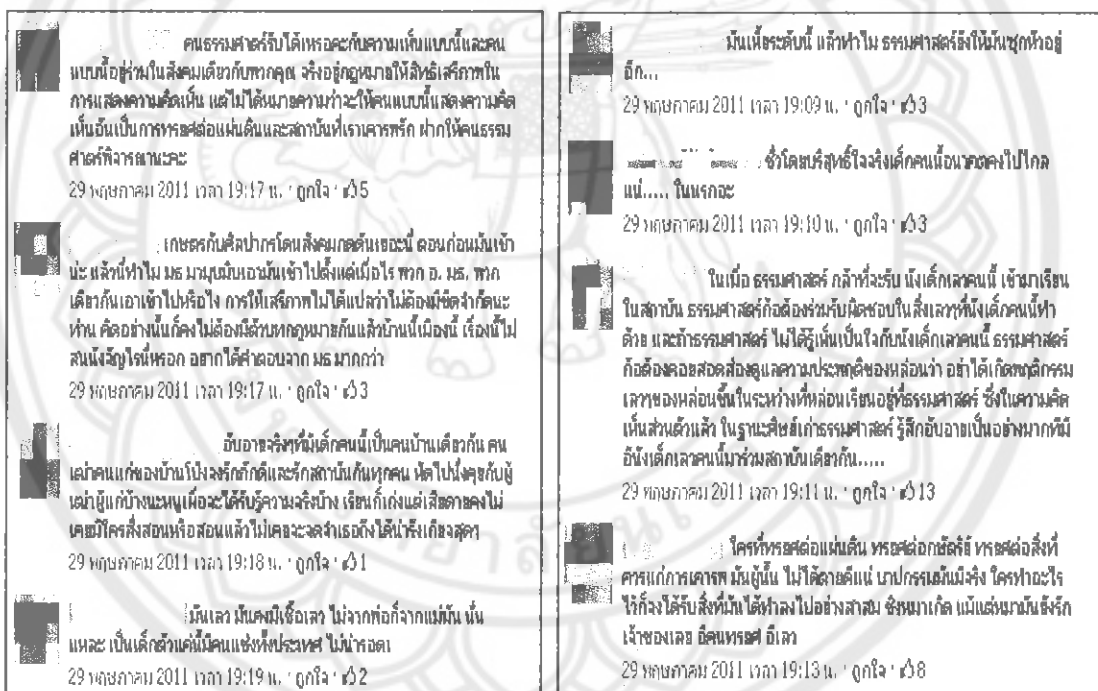


ภาพที่ 1 ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม – Social Sanction : SS

(ข้อมูล ณ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2555 เวลา 22.00 น.)

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์

ผลการศึกษาพบว่า “ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม – Social Sanction : SS” เป็นเพจที่จัดตั้งขึ้นในประเภทของ “สื่อ/ข่าว/การเผยแพร่” (ดูหมายเลข 1) เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการต่อต้านบุคคลที่คดโกงและกระทำความชั่วแล้วเปิดโปงบุคคลเหล่านั้นด้วยมาตรการทางสังคม นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อการปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วย (ดูหมายเลข 2) มีจำนวนสมาชิก 19,893 คน (ดูหมายเลข 3) นอกเหนือจากข้อมูลดังกล่าวแล้ว เพจนี้ยังมีแนวคิดทางการเมืองที่มีลักษณะต่อต้านกลุ่มคนเสื้อแดง และขบวนการล้มเจ้า กฎระเบียบที่ใช้ควบคุมสมาชิกไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่มีผู้ดูแลเพจ (Admin) มากกว่า 1 คน ในการผลัดเปลี่ยนกันมาดำเนินกิจกรรมทางการเมืองบนเพจนี้



ภาพที่ 1.1 พฤติกรรมทางการเมือง

2. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ แบ่งการออกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกภายในเพจมีทั้งการแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล ข้อเท็จจริง และการแสดงความคิดเห็นด้วยอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวที่ตั้งอยู่บนฐานของอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าการใช้เหตุผล แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของแต่ละกระทู้ ถ้าในกรณีที่มีการตั้งกระทู้เปิดโปงความผิดของ

บุคคล รัฐบาล ฝ่ายตรงข้ามของเพจ ฯลฯ ก็จะมีการแสดงความคิดเห็นที่ค่อนข้างรุนแรงบนฐานของอารมณ์ เป็นต้น แต่ถ้าเป็นการแสดงความคิดเห็นในประเด็นการเมืองที่ค่อนข้างเป็นเรื่องทั่วไปอย่างเช่น เรื่องนโยบายของรัฐบาล การปรับคณะรัฐมนตรี การแก้ไขรัฐธรรมนูญ หรือการนัดรวมพลทางการเมือง เป็นต้น ก็จะมีรูปแบบการแสดงความคิดเห็นที่ค่อนข้างมีเหตุมีผล นอกจากนี้ สิ่งที่สังเกตได้จากเพจนี้ที่เด่นชัดที่สุดคือการแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการหมิ่นสถาบันกษัตริย์ รูปแบบการแสดงความคิดเห็นจะรุนแรงถึงที่สุด ด้วยอารมณ์เกลียดชังผู้ที่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ และด้วยความรู้สึกจงรักภักดีต่อสถาบันกษัตริย์

ประเด็นที่สอง พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองภายในเพจ กระทำโดยผู้ดูแลเพจ(admin) และสมาชิกร่วมกันแบ่งปันข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่มีการเผยแพร่บนเพจมีทั้งในรูปแบบของบทความที่ลิงค์มาจากเว็บไซต์หรือเพจอื่นๆ คลิปวิดีโอที่ลิงค์มาจากเว็บไซต์ youtube ภาพถ่ายประกอบคำบรรยาย ภาพที่โพสต์โดยผู้ดูแลเพจและสมาชิกเอง การเผยแพร่ข้อมูลบนเพจนี้ส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงของบุคคล กลุ่มบุคคล รัฐบาล เป็นลักษณะของการเปิดโปงการกระทำของผู้ที่ดูหมิ่นสถาบันกษัตริย์หรือเพจฝ่ายตรงข้ามที่มีพฤติกรรมหมิ่นสถาบันกษัตริย์ โดยเฉพาะเพจยุทธการลงทัณฑ์นักล่าแม่มด sanction witch doctors ซึ่งปัจจุบันถูกปิดไปแล้วเมื่อประมาณปลายปี 2554 ที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ หรือเชิญชวนให้มีการรวมตัวหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น ประชาสัมพันธ์กิจกรรมรวมพลังปกป้อง ม.112 ของเครือข่ายเสื้อหลากสี ที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เป็นต้น

ประกาศ **สงวนลิขสิทธิ์**

Social Sanction: SS
 ส.ค.สมรภูมิ (((no wo))) - Ru
 ถูกใจ 152 คนถูกใจ 41 คน

ในวาระดิถีสังข์บายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ๒๕๕๕
 ขอความอภัยปรีภัยใดๆและความอับอายสุดๆ
 ของมีแต่บนบทการนับเจ้าและทวงแดงทุกตัว
 ดิถีคืนขอให้ได้หนึ่ง ปวดท้องขี้ออกให้รางวัล
 เฉพาะหูสุดฟัง และอย่าได้พบความทุกข์สมหวัง
 จนกว่าจะกลับตัวกลับใจเป็นคนดี รักนะ คู่บ่าว

เขียนโดย: ผู้ดูแลเพจยุทธการลงทัณฑ์นักล่าแม่มด • Social Sanction: SS ที่เพจเฟซบุ๊กเฟสบุ๊ค
 แก้ไขโดย: Public

ดัดแปลงรูปภาพ
 ลานทิพย์
 รามกฤษณ์

ขอแชร์นะ: [คอมเมนต์](#)
 20 ธันวาคม 2011 เวลา 12:23 น. • ถูกใจ 152

ภาพที่ 1.2 พฤติกรรมทางการเมือง

ประเด็นที่สาม ระดับภาษาที่ใช้ในเพจมีหลายรูปแบบ ทั้งการใช้ถ้อยคำหยาบคาย ภาษาที่ใช้กันโดยทั่วไปหรือภาษาสุภาพ และการใช้ศัพท์เฉพาะ คำผวน ฉายาหรือชื่อเล่น เช่น ทางแดง(ใช้เรียกกลุ่มคนเสื้อแดง) นิตินวยหัวคาคด(เป็นคำผวนใช้เรียกคณะนิตินายกรัฐมนตรี) มติโจร(มติชน) เป็นต้น [https://www.facebook.com/media/albums/?id=126146367427506]

ประเด็นที่สี่ การแสดงตัวตนภายในเพจนี้พบว่ามีจำนวนไม่น้อยที่เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น โพสต์ข้อความ รูปภาพหรือข้อมูลต่างๆเป็นประจำ ในกรณีที่ถูกโพสต์โดยผู้ดูแลเพจจะมีจำนวนผู้กดถูกใจกระทู้ที่นั้นๆไม่ต่ำกว่า 40 คน มีคนแสดงความคิดเห็นและกดแบ่งปันข้อมูลเกือบทุกกระทู้ แต่ถ้าเทียบกับจำนวนสมาชิกทั้งหมดของเพจแล้วยังถือว่าสมาชิกที่ไม่แสดงตัวหรือที่เรียกว่าเป็นนักอ่านเงาอยู่มาก นอกจากนี้ ในกรณีสมาชิกที่เคลื่อนไหวแสดงตัวตนอยู่บนหน้าเพจบ่อยๆก็มีทั้งประเภทที่ใช้นามแฝง ใช้ภาพอื่นแทนตัว และประเภทที่ใช้ชื่อ-สกุลจริง และภาพของตนเองในการแสดงความคิดเห็นบนเพจ



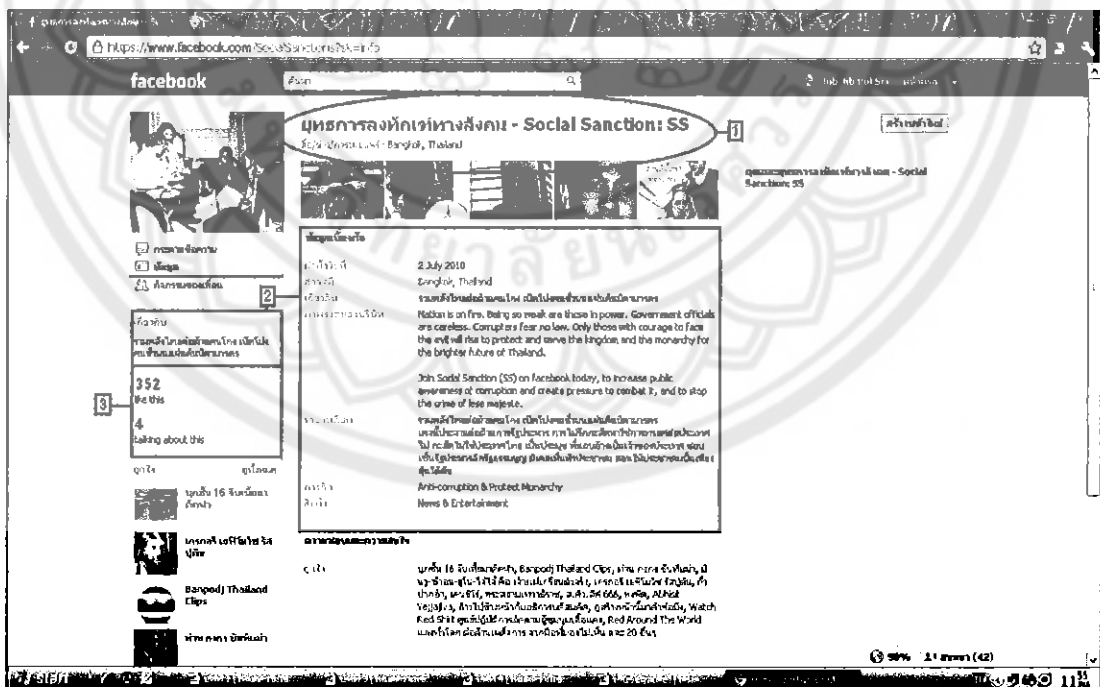
ภาพที่ 1.3 พฤติกรรมทางการเมือง

นอกจากผลการศึกษาในประเด็นดังกล่าวแล้ว ผู้ศึกษายังพบพฤติกรรมที่น่าสนใจและเป็นจุดเด่นของเพจนี้ คือ มีการกระทำที่เรียกว่า "การลงทัณฑ์ทางสังคม" หรือ "การเสียบประจาน" ซึ่งเป็นการนำข้อมูลส่วนตัวและรูปภาพของบุคคลที่กระทำผิดหรือมีความคิดเห็นที่ต่างจากเพจใน

ลักษณะที่เป็นฝ่ายตรงข้าม หรือบุคคลที่มีพฤติกรรมหมิ่นสถาบันกษัตริย์มาทำการเผยแพร่แล้วให้สมาชิกร่วมแสดงความคิดเห็น ด่าทอด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย หรือแชร์ภาพและข้อมูลดังกล่าวออกไปสู่สาธารณะ ซึ่งการลงทัณฑ์ทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายกันกับ "ขบวนการล่าแมมดไซเบอร์" ที่เกิดขึ้นเมื่อหลายปีที่ผ่านมา มีกรณีศึกษาเกี่ยวกับขบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นมากมายในประเทศไทย เช่น กรณีมาร์ค V11 กรณีน้องก้านรูป เป็นต้น ซึ่งทั้งสองกรณีเป็นการแสดงความคิดเห็นบนเว็บไซต์ facebook ในลักษณะที่เป็นการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพจนไม่เป็นที่พอใจของหลายๆคน นำมาซึ่งการแชร์หรือส่งต่อข้อความและพฤติกรรมดังกล่าวสู่สาธารณะชนในวงกว้าง ซึ่งขบวนการล่าแมมดไซเบอร์เกิดขึ้นชัดเจนในกรณีน้องก้านรูปที่มีการประจานข้อมูลส่วนตัว รูปภาพของน้องก้านรูปไปยังเพจต่างๆ ส่งผลกระทบต่อการมีตัวตนอยู่ในสังคมออนไลน์ และยังส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของน้องก้านรูปในโลกจริงด้วย

เพจที่ 2 ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม – Social Sanction: SS

แหล่งข้อมูล : www.facebook.com/SocialSanctions



ภาพที่ 2 ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม – Social Sanction: SS

(ข้อมูล ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2555 เวลา 23.55 น.)

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์

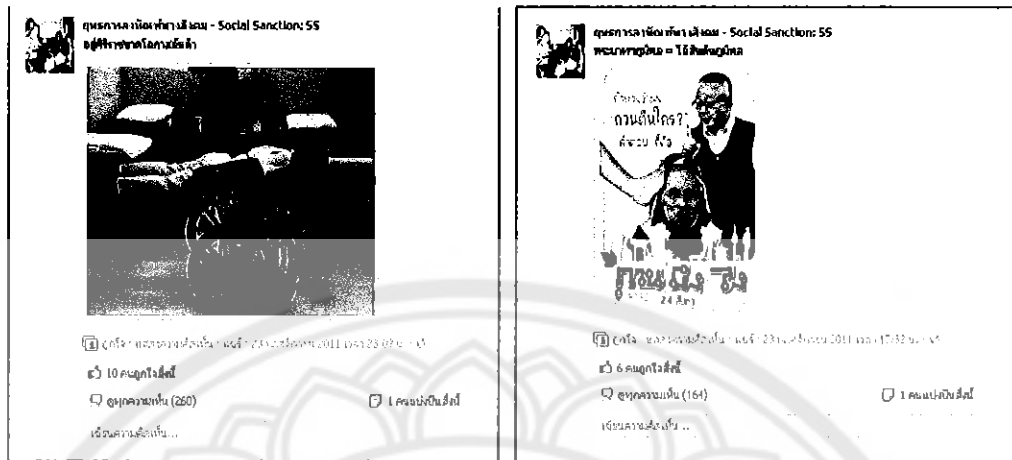
ผลการศึกษาพบว่า "ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม – Social Sanction: SS" จัดตั้งเพจในประเภทของ "สื่อ/ข่าว/การเผยแพร่ (ดูหมายเลข 1) เพจนี้เป็นเพจที่ตั้งขึ้นเลียนแบบเพจ "ยุทธการลงทัณฑ์ทางสังคม – Social Sanction: SS" ดั้งเดิม (เพจที่ 1 ที่ได้กล่าวถึงไปแล้วข้างต้น) ใช้ชื่อเพจและรายละเอียดข้อมูลต่างๆ เหมือนกันกับเพจดั้งเดิมทุกอย่าง แต่ถ้าสังเกตที่อยู่เพจ(Address)จะต่างกัน กล่าวคือ เพจดั้งเดิมจะเป็น www.facebook.com/SocialSanction แต่เพจที่ลอกเลียนแบบจะเป็น www.facebook.com/SocialSanctions นอกจากนี้ ยังสามารถสังเกตได้อีกหลายจุด เช่น วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งแม้ว่าส่วนหนึ่งจะคัดลอกข้อความมาจากเพจดั้งเดิม แต่ก็มี การต่อเติมวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของเพจลงไปด้วย ซึ่งวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของเพจนี้คือ การต่อต้านการรัฐประหารและสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมีแนวคิดว่าการไม่จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ไม่ใช่การทรยศต่อประเทศชาติ พระมหากษัตริย์ไม่ใช่เจ้าของประเทศแต่เป็นประมุขผู้แอบอ้างเป็นเจ้าของประเทศ เป็นผู้เห็นชอบและเซ็นยินยอมต่อการรัฐประหารและการฉีกรัฐธรรมนูญ มิเคยเห็นหัวประชาชน สอนให้ประชาชนเป็นเพียงฝุ่นใต้ตีน (ดูหมายเลข 2) เพจนี้มีจำนวนสมาชิก 352 คน (ดูหมายเลข 3) ในเรื่องของกฎระเบียบที่ใช้ควบคุมดูแลเพจไม่ได้มีการระบุไว้ในเพจ แต่มีการปิดกั้นการโพสต์ข้อความ รูปภาพ ฯลฯ จากสมาชิก ซึ่งผู้ดูแลเพจเท่านั้นที่สามารถโพสต์ได้ สมาชิกจะสามารถร่วมแสดงความคิดเห็น กดถูกใจหรือแบ่งปันเนื้อหาได้เท่านั้น การปิดกั้นการโพสต์เช่นนี้จะสามารถป้องกันการถูกก่อกวนจากสมาชิกที่ไม่ชื่นชอบเพจได้ และถือเป็นวิธีการจัดระเบียบเพจทางหนึ่งด้วย



ภาพที่ 2.1 พฤติกรรมทางการเมือง

2. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นของทั้งสมาชิกและผู้ดูแลเพจ เป็นการแสดงความคิดเห็นด้วยอารมณ์และความรู้สึกส่วนตัวทั้งหมด ไม่มีการใช้เหตุผลหรืออ้างอิงข้อมูลวิชาการ ส่วนใหญ่เป็นความคิดเห็นที่ขัดแย้งต่อสิ่งที่เพจพยายามนำเสนอ กล่าวคือ เพจนี้พยายามนำเสนอข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอ ที่เป็นการดูหมิ่นสถาบันกษัตริย์ แต่สมาชิกของเพจจะแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งเหล่านั้นด้วยการตำหนิ ต่อต้านการกระทำเหล่านั้น หรือสาปแช่งบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของเพจนี้ ผู้ดูแลเพจ หรือสมาชิกอื่นที่กระทำการดูหมิ่นสถาบันกษัตริย์ร่วมกับเพจนี้



ภาพที่ 2.2 พฤติกรรมการเมือง

ประเด็นที่สอง พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองส่วนใหญ่เป็นการเผยแพร่คลิปวิดีโอและรูปภาพที่มีการตัดต่อให้เป็นการหมิ่นสถาบันกษัตริย์ เช่น การนำภาพพระพักตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาตัดต่อเข้ากับภาพโฆษณาภาพยนตร์ ภาพการ์ตูน ภาพอนาจาร ฯลฯ นอกเหนือจากนี้ก็จะเป็นการเผยแพร่บทความเกี่ยวกับขบวนการล้มเจ้า หนังสือต้องห้าม กระชู้ข่าว และการโพสต์ข้อความเสียดสีสถาบันกษัตริย์ กลุ่มพันธมิตร และรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เป็นต้น



ภาพที่ 2.3 พฤติกรรมการเมือง

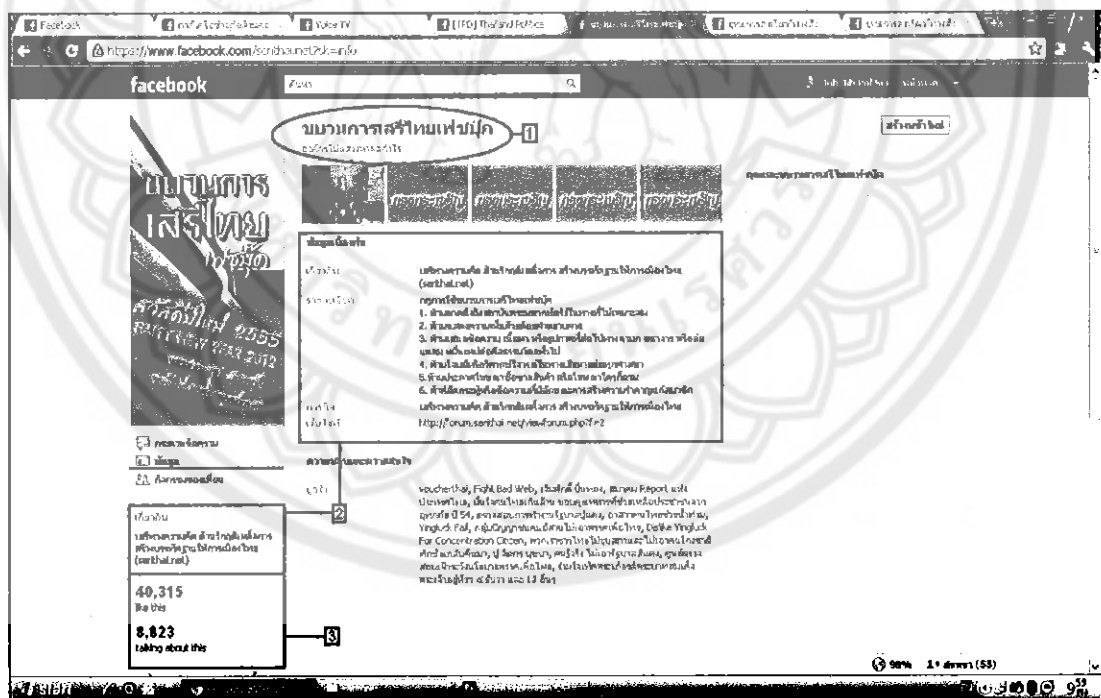
ประเด็นที่สาม ระดับภาษาที่ใช้อยู่ในชั้นรุนแรง มีทั้งคำหยาบ ศัพท์เฉพาะกลุ่ม ฉายา และคำวิบัติ เช่น สลิม การเขียนคำว่ากษัตริย์จะเขียนเป็น "กะสัด" เป็นต้น

[<https://www.facebook.com/SocialSanctions?sk=info>]

ประเด็นที่สี่ การแสดงตัวตนภายในเพจมีทั้งการใช้ชื่อ-สกุลจริง และการใช้นามแฝง ผู้ที่เห็นด้วยกับการกระทำของเพจนี้จะใช้นามแฝงหรือปลอมชื่อบุคคลอื่น รวมทั้งปลอมข้อมูลในหน้าเพจส่วนตัวขึ้น เพื่อมาร่วมกระทำการหมิ่นสถาบันกษัตริย์ในเพจ ส่วนสมาชิกซึ่งไม่เห็นด้วยกับการกระทำของเพจนี้ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้ามาดูพฤติกรรมของเพจ และร่วมต่อว่า ประณาม ต่ำทอการกระทำเหล่านั้น จะใช้ชื่อ-สกุลจริง ข้อมูลจริงในการแสดงตัวตนบนเพจ นอกจากนี้ ถ้าเทียบจำนวนสมาชิกทั้งหมดกับจำนวนผู้ที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆภายในเพจแล้วจะพบว่า มีผู้ที่เป็นสมาชิกแต่ไม่ร่วมกิจกรรมกับเพจจำนวนมาก ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการรณรงค์ไม่กดถูกใจ ไม่แชร์ ไม่แสดงความคิดเห็นเพจหมิ่นพระบรมเดชานุภาพมีมากขึ้น ประชาชนผู้ใช้บริการ facebook จึงกดถูกใจเพื่อเข้ามาดูพฤติกรรมแต่ไม่แสดงความคิดเห็นบนหน้าเพจ

เพจที่ 3 ขบวนการเสรีไทยเพชฌฆาต

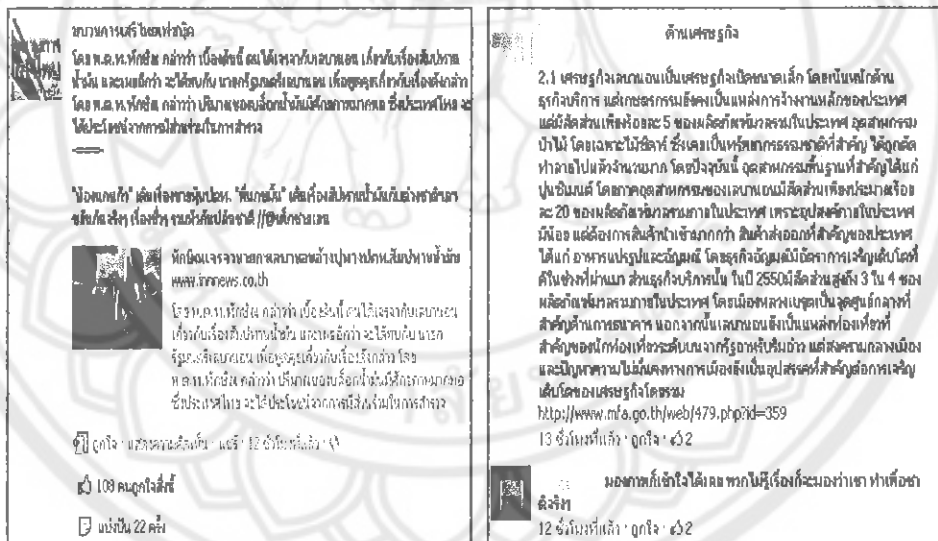
แหล่งข้อมูล : <https://www.facebook.com/serithai.net>



ภาพที่ 3 ขบวนการเสรีไทยเพชฌฆาต

(ข้อมูล ณ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2555 เวลา 21.59 น.)

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ "ขบวนการเสรีไทยเพชบุรี" จัดตั้งขึ้นในประเภทของ "องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร" (ดูหมายเลข 1) เป็นเพจทางการเมืองที่มีต้นกำเนิดจากการเป็นเว็บบอร์ดที่มีชื่อว่า "ขบวนการเสรีไทยเว็บบอร์ด" <http://webboard.serithai.net/> แต่เมื่อกระแสการให้บริการเว็บไซต์ facebook.com มีมากขึ้น จึงขยายขบวนการเข้ามาจัดตั้งบนเพชบุรีโดยใช้ชื่อขบวนการเสรีไทยเพชบุรีดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเพื่อเปิดเสรีทางความคิด ต่อต้านเผด็จการ และสร้างบรรทัดฐานให้การเมืองไทย มีกฎระเบียบในการควบคุมดูแลการใช้งานชัดเจน คือ ห้ามพาดพิงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ในทางที่ไม่เหมาะสม ห้ามแสดงความคิดเห็นด้วยถ้อยคำหยาบคาย ห้ามเสนอข้อความ เนื้อหา หรือรูปภาพที่สื่อไปทางลามก อนาจาร หรือสื่อแหลม หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมโดยทั่วไป ห้ามโจมตีหรือวิพากษ์วิจารณ์ในทางเสียหายต่อทุกศาสนา ห้ามประกาศโฆษณาซื้อขายสินค้า หรือโฆษณาใดๆก็ตาม ห้ามสร้างกระทู้หรือข้อความที่มีลักษณะการสร้างความรำคาญแก่สมาชิก (ดูหมายเลข 2) มีสมาชิกจำนวน 40,315 คน (ดูหมายเลข 3)



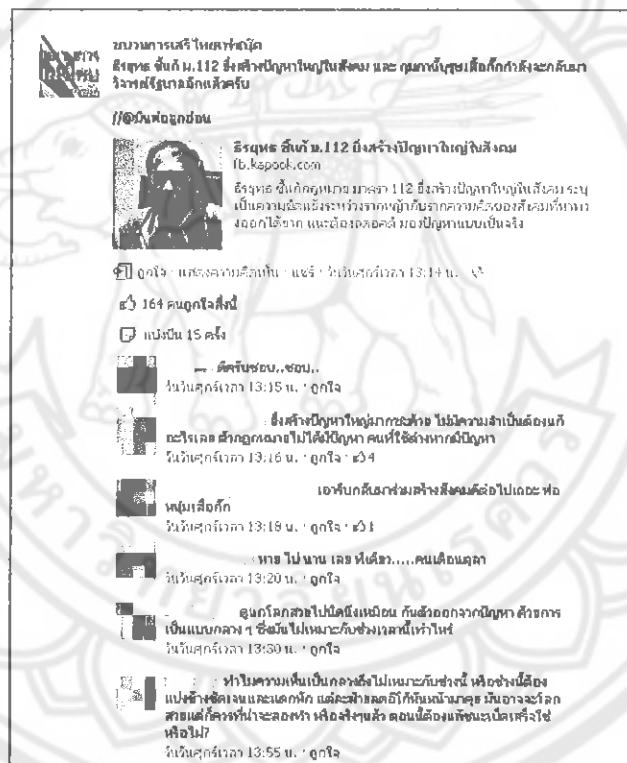
เพิ่งเจอข่าวในเขตเศรษฐกิจพิเศษครับ แต่ตั้งเป็นปัญหาเกี่ยวกับศาลาเอลูเพราะยังไม่ชัดเจนทางทะเล และสินแร่เชอร์ที่ใช้ในปัจจุบันก็เป็นสินที่ลากต่อออกมาจาก Bino คือ ซึ่งสหประชาชาติใช้เป็นเส้นกำหนดเขตอกระหว่างอิสลาเอลและดินแดนอนันต์ตั้งแต่สงครามปี 2006 ปัญหาของดินแดนอนันต์อิสลาเอลลากสินสมมติที่เรียกทำ the of buoys ก็ชัดเจนเข้าไปในดินแดนอนันต์แล้วสินที่พบในปัจจุบันอิสลาเอลประกาศจะถอนแต่ก็ไม่รู้ท่าเลบานอนจะเอาแรงให้ไปโต้ข้อกับอิสลาเอลได้ ตอนนั้นก็กำลังฟ้องสหประชาชาติให้เร่งแบ่งเขตแดนทางทะเล สรุปว่าห้ามแค่สภาพไม่ประกาศอะไรภาคอื่น 12 ชั่วโมงแล้ว • ถูกใจ • ๘1

ไม่ใช่คนไทยและสิ่งเลือกเรื่องของประเทศอ อีกกตจากเลือกเรื่องคนไทยกับกับโทษก่อนแล้วคือคุณผู้ใช้พรพ 10 ชั่วโมงแล้ว • ถูกใจ

ภาพที่ 3.1 พฤติกรรมทางการเมือง

2. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

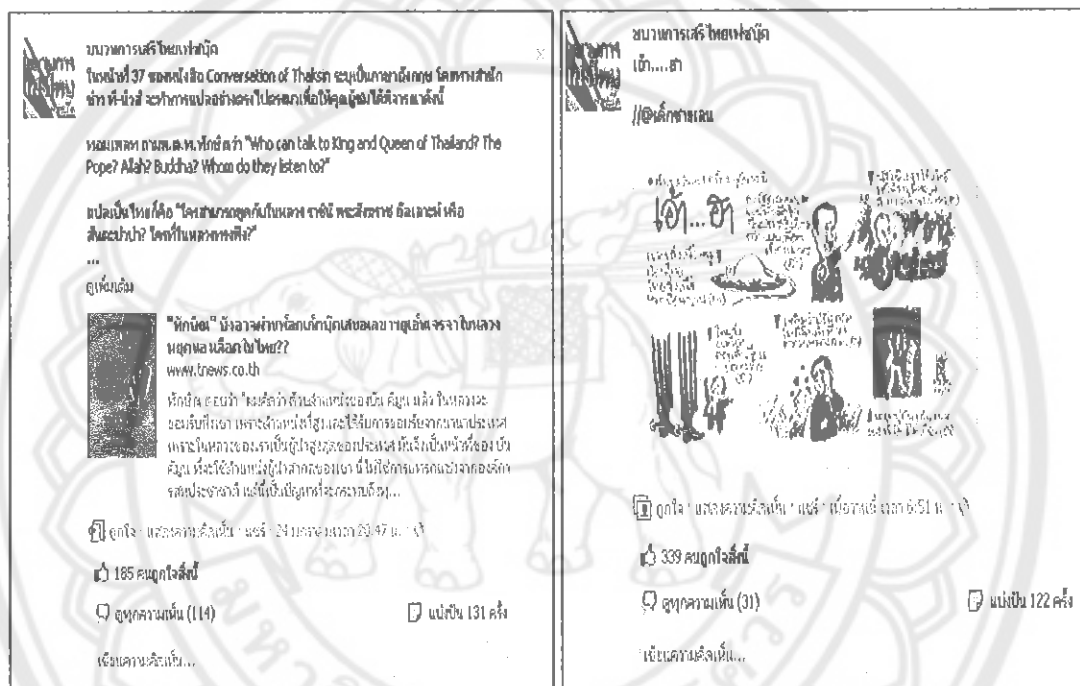
ประเด็นแรก พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นบนเฟซบุ๊กเป็นการแสดงความคิดเห็นบนฐานของความเป็นเหตุมีผล บางความคิดเห็นมีการอ้างอิงข้อเท็จจริงประกอบ แม้ว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่จะเป็นการแสดงออกว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยตามความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว แต่ก็มี การแสดงเหตุผลตามมาด้วยเสมอ อย่างไรก็ตาม ในประเด็นร้อนแรงที่ผู้ดูแลเพจตั้งขึ้นโดยใช้ข้อความในเชิงปลุกเร้าอารมณ์ของสมาชิก การแสดงความคิดเห็นในประเด็นร้อนแรงนั้นก็จะใส่อารมณ์ความรู้สึกเข้าไปด้วย แต่ก็ไม่ได้รุนแรงเกินกว่าที่กฎระเบียบของเพจได้ชี้แจงไว้



ภาพที่ 3.2 พฤติกรรมทางการเมือง

ประเด็นที่สอง พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองพบว่ามีความหลากหลายทางด้านเนื้อหา หรือประเด็นทางการเมือง และมีการใช้รูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย เช่น การนำเสนอประเด็นการเมืองที่กำลังเป็นที่สนใจในปัจจุบันด้วยภาพการ์ตูนล้อเลียนการเมือง เป็นต้น เนื้อหาส่วนใหญ่ที่เผยแพร่จะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมืองขณะนั้น ประเด็นใดที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชนก็จะถูกโพสต์ขึ้นเป็นกระแสร่วมกันให้สมาชิกได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ถกเถียงกัน หรือบางประเด็นก็จะมีกรร่วมกันหาคำตอบ หรือนำข้อเท็จจริงมานำเสนอบนหน้าเพจ

นอกจากนี้ จากการสังเกตยังพบว่าเพจนี้มีผู้ดูแลเพจ(admin) หลายท่าน ผลัดเปลี่ยนกันมาโพสต์ ข้อมูลหรือตั้งกระทู้ทุกวัน โดยใช้นามแฝงในการลงชื่อท้ายกระทู้ที่ตนเป็นผู้โพสต์ อาทิ เช่น แอดมิน M แอดมิน h แอดมินภาม แอดมินพ่อลูกอ่อน แอดมินเด็กชายเลน ซึ่งในการโพสต์ ข้อมูลภาพ คลิปวิดีโอ หรือบทความทุกครั้ง ผู้ดูแลเพจมักจะแสดงความคิดเห็นของตน ตั้ง ประเด็นหรือตั้งคำถาม ประกอบการโพสต์เหล่านั้นเสมอ ทำให้แต่ละกระทู้ได้รับความสนใจจาก สมาชิกในการเข้ามาแสดงความคิดเห็น ตอบโต้หรือถกเถียงในประเด็นที่ผู้ดูแลเพจตั้งขึ้น

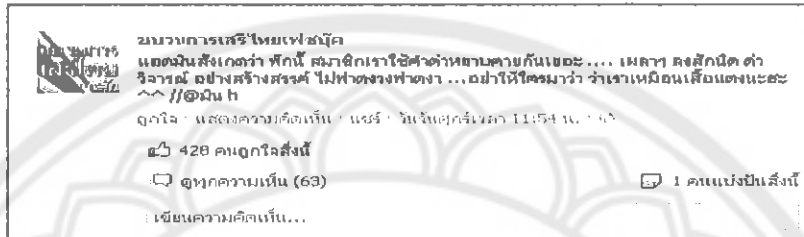


ภาพที่ 3.3 พฤติกรรมทางการเมือง

ประเด็นที่สาม ระดับภาษาที่ใช้ในเพจนี้เป็นภาษาสุภาพที่ใช้กันทั่วไป และภาษาวิชาการ เนื่องด้วยเพจนี้ได้ชี้แจงไว้อย่างชัดเจนแล้วถึงกฎระเบียบของเพจว่าห้ามแสดงความคิดเห็นด้วย ถ้อยคำหยาบคาย สมาชิกส่วนใหญ่จึงใช้ภาษาที่สุภาพ และภาษาที่ใช้ในเชิงวิชาการในการแสดง ความคิดเห็นหรือโพสต์ที่ลงบนหน้าเพจ แต่จากการสังเกตก็มีการใช้คำหยาบคายบ้างเพียง เล็กน้อยตามอารมณ์ความรู้สึกในการแสดงความคิดเห็นที่อยู่ในประเด็นร้อนแรง ซึ่งผู้ดูแลเพจจะ ควบคุมความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ หากหยาบคายเกินไป หรือไม่เหมาะสมก็จะถูกลบข้อความ ออกจากหน้าเพจ

ประเด็นที่สี่ การแสดงตัวตนภายในเพจนี้วัดจากจำนวนสมาชิกที่ทำกิจกรรมภายในเพจ การแสดงความคิดเห็น กดถูกใจ แบ่งปันเนื้อหา หรือกระทู้ที่โพสต์โดยสมาชิกพบว่ามีความ

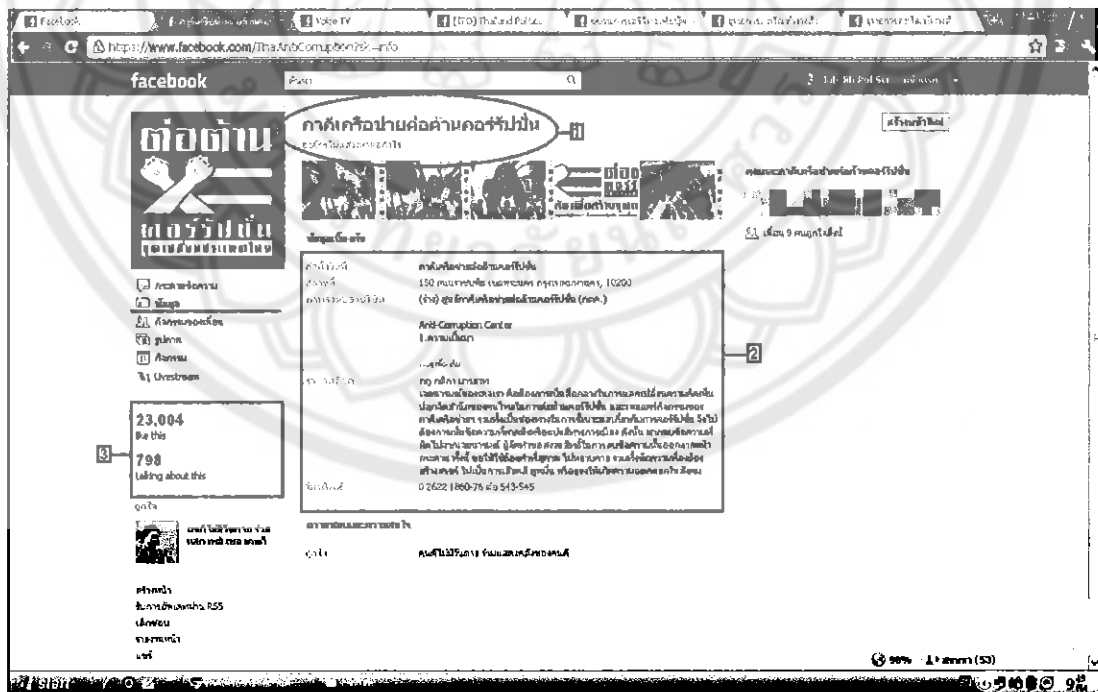
ที่แสดงตัวตนอย่างสม่าเสมอ และเมื่อเทียบกับจำนวนสมาชิกทั้งหมดของเพจแล้วพบว่าสมาชิกจำนวนน้อยมากที่เข้ามาเป็นสมาชิกแต่ไม่ได้แสดงตนหรือทำกิจกรรมร่วมกับเพจ สมาชิกมีทั้งที่ใช้ชื่อ-สกุลจริง และนามแฝง แต่ส่วนใหญ่จะใช้ชื่อ-สกุลจริง และไม่มีการปลอมแปลงข้อมูลในหน้าเพจส่วนตัว



ภาพที่ 3.4 พฤติกรรมทางการเมือง

เพจที่ 4 ภาคิเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน

แหล่งข้อมูล : <https://www.facebook.com/ThaiAntiCorruption>



ภาพที่ 4 ภาคิเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน

(ข้อมูล ณ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2555 เวลา 21.49 น.)

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์

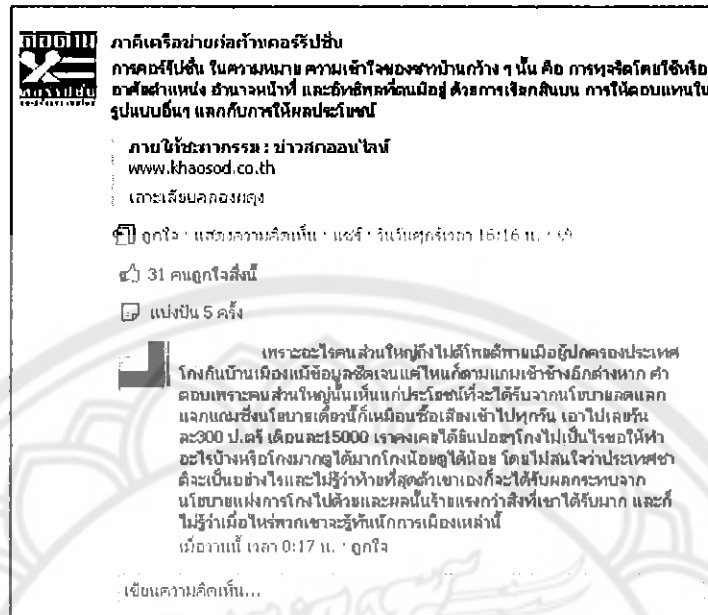
"ภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน" จัดตั้งในประเภทของ "องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร" (ดูหมายเลข 1) เป็นเพจทางการเมืองที่มาจากการสร้างเครือข่ายเพื่อการต่อต้านการคอร์รัปชันหรือ "ศูนย์ภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน (ภตค.)" โดยความร่วมมือขององค์กรสำคัญของประเทศไทย ถึง 23 องค์กร วัตถุประสงค์ของศูนย์ภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน คือ เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานและกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารด้านการทุจริตคอร์รัปชัน ร่วมดำเนินกิจกรรมด้านจิตสำนึกและเปลี่ยนค่านิยม ร่วมกันต่อต้านคอร์รัปชัน จัดทำตัวชี้วัดการต่อต้านคอร์รัปชัน (CSI Index) ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์กิจกรรมขององค์กรเครือข่าย ส่งเสริมสนับสนุนโครงการด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของภาคีที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ประชาชน นักศึกษา เยาวชน ทุกภาคส่วน ซึ่งในการจัดทำเพจภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชันนี้ขึ้นเพราะต้องการเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปลูกจิตสำนึกของคนไทยในการต่อต้านคอร์รัปชัน และเผยแพร่กิจกรรมของภาคีเครือข่ายฯ รวมทั้งเป็นช่องทางในการชี้เบาะแสเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน จึงมีกฎระเบียบในการควบคุมดูแลสมาชิกอย่างชัดเจนว่าไม่ต้องการเห็นข้อความที่พาดพิงหรือแบ่งสีทางการเมือง หากพบข้อความที่ผิดไปจากเจตนารมณ์ของเพจ ผู้จัดทำขอสงวนสิทธิ์ในการลบข้อความนั้นออกจากหน้ากระดาน ทั้งนี้ ขอให้ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ไม่หยาบคาย รวมทั้งข้อความที่ลงต้องสร้างสรรค์ ไม่เป็นการเสียดสี ดูหมิ่น หรือยุยงให้เกิดความแตกแยกในสังคม (ดูหมายเลข 2) นอกจากนี้เพจนี้ยังมีที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์สำหรับการติดต่อกับทางเพจไว้ชัดเจน มีจำนวนสมาชิก 23,004 คน (ดูหมายเลข 3) เป้าหมายที่ทางเพจนี้ต้องการเบื้องต้นคือการมุ่งกระตุ้นจิตสำนึกให้คนไทยรู้สึกถึงภัยของการคอร์รัปชัน และสร้างเครือข่ายการต่อต้านการคอร์รัปชันให้เข้มแข็งขึ้น



ภาพที่ 4.1 พฤติกรรมทางการเมือง

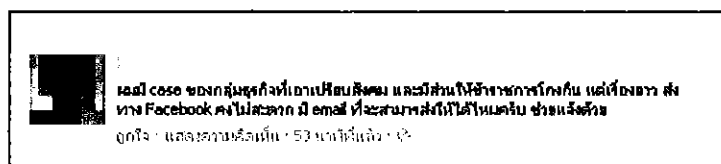
2. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นบนเพจนี้มีค่อนข้างน้อย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเพจนี้เน้นเรื่องการคอร์รัปชันที่หลายคนมองว่าเป็นประเด็นที่น่าเบื่อหน่ายของการเมืองไทย แก้ไขปราบปรามอย่างไรก็ไม่หมดสิ้น ดังนั้นการแสดงความคิดเห็นบนเพจนี้จึงมีทัศนคติที่ใกล้เคียงกัน หรือไปในทิศทางเดียวกัน คือไม่เชื่อว่าปัญหาทุจริตคอร์รัปชันจะหมดไปได้ แต่ก็ยังมีสมาชิกที่เห็นด้วยกับเจตนารมณ์ของเพจ ร่วมแบ่งปันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่ตนเองได้พบเจอมาหรือแจ้งเบาะแสการคอร์รัปชันให้เพจช่วยติดตามหรือเข้าไปตรวจสอบ การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกไม่ค่อยรุนแรงมากนัก ส่วนใหญ่ใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น แต่ก็มีการแสดงความคิดเห็นด้วยอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวบ้างในบางกระทู้ที่บุคคลซึ่งทำการคอร์รัปชันเป็นคนที่ตนเองไม่ชื่นชอบ



ภาพที่ 4.2 พฤติกรรมทางการเมือง

ประเด็นที่สอง พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองบนเพจนี้ส่วนใหญ่เป็นการลิงค์ข้อมูลมาจากเว็บไซต์ข่าวสำนักต่างๆ ซึ่งเป็นข่าวเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน หรือการติดตามความคืบหน้าคดีการคอร์รัปชัน มีการเผยแพร่ผลสำรวจ (poll) จากสำนักต่างๆ ที่ทำการสำรวจข้อมูลการคอร์รัปชันในประเทศไทย มีการประชาสัมพันธ์โครงการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้ดูแลเพจมักจะโพสต์ข้อความที่เป็นการเชิญชวนให้สมาชิกสนใจในการต่อต้านคอร์รัปชัน หรือเป็นข้อความที่ปลุกจิตสำนึกให้สมาชิกหันมาใส่ใจในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรรอบตัวและการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ สมาชิกส่วนใหญ่จะนำเรื่องราวการทุจริตที่ตนเองพบเจอมาโพสต์บนหน้าเพจเพื่อแบ่งปันให้สมาชิกคนอื่นรับรู้และเป็นการแจ้งเบาะแสการคอร์รัปชันให้กับภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชันทราบ และดำเนินการเข้าไปตรวจสอบต่อไป นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ภาพกิจกรรมของเครือข่าย ภาพการทุจริตคอร์รัปชัน และการชุมนุมล้อเลียนการเมืองด้วย



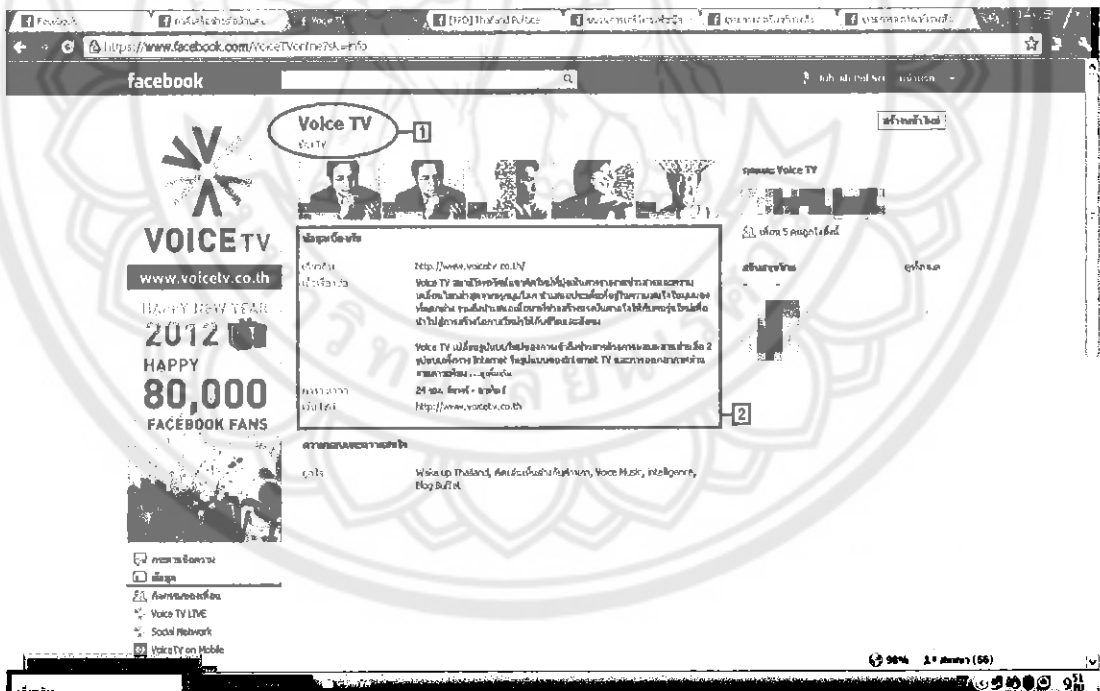
ภาพที่ 4.3 พฤติกรรมทางการเมือง

ประเด็นที่สาม ระดับภาษาที่ใช้เป็นภาษาสุภาพที่ใช้กันทั่วไป มีการใช้คำหยาบคายบ้าง ในกรณีที่กระตุนั้นมีการเปิดโปงพฤติกรรมการทุจริตซึ่งส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของสมาชิกผู้ แสดงความคิดเห็น

ประเด็นที่สี่ การแสดงตัวตนของสมาชิกมีน้อยมาก มีสมาชิกหลักที่ดำเนินกิจกรรมภายใน เพจและแสดงตนบนหน้าเพจบ่อยครั้งไม่กี่คน สมาชิกส่วนใหญ่จะเข้ามาอ่านบทความแล้วกด ถูกใจ หรือแปะปันข้อมูลเท่านั้น มีทั้งการใช้นามแฝงและการใช้ชื่อ-สกุลจริง แต่ไม่มีการปลอมแปลงข้อมูลในหน้าเพจส่วนตัว สมาชิกมีทั้งนักวิชาการ อาจารย์ และนักข่าวร่วมอยู่ด้วย

เพจที่ 5 Voice TV

แหล่งข้อมูล : <https://www.facebook.com/VoiceTVonline>



เกี่ยวกับ
<http://www.voicetv.co.th/>
 80,944
 Like this
 7,511
 Talking about this

3

ภาพที่ 5 Voice TV

(ข้อมูล ณ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2555 เวลา 21.51 น.)

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์

"Voice TV" จัดตั้งขึ้นในประเภทของ "ช่อง TV" (ดูหมายเลข 1) เป็นเพจของสถานีโทรทัศน์ที่ไม่ได้มีเฉพาะกิจกรรมทางการเมืองอย่างเดียว แต่เป็นสถานีโทรทัศน์แนวคิดใหม่ที่มุ่งเน้นการรายงานข่าวสารและความเคลื่อนไหวล่าสุดจากทุกมุมโลก นำเสนอประเด็นที่อยู่ในความสนใจในมุมมองที่แตกต่าง รวมถึงนำเสนอเนื้อหาที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนรุ่นใหม่ เพื่อนำไปสู่การสร้างโอกาสใหม่ๆ ให้กับชีวิตและสังคม เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอข่าวสารและความคิดเห็น เพื่อช่วยกันค้นหาคำตอบที่เป็นประโยชน์สำหรับสังคมไทยด้วยการสื่อสารแบบสองทาง ผ่านระบบเทคโนโลยีออนไลน์ที่ทันสมัยที่สุดของประเทศ (ดูหมายเลข 2) มีจำนวนสมาชิก 80,944 คน (ดูหมายเลข 3) Voice TV ไม่มีกฎระเบียบในการควบคุมดูแลสมาชิก แต่เพจนี้มีการปิดกั้นการโพสต์ข้อมูลจากสมาชิก ทำให้สมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็น กตฤจใจ และแบ่งปันข้อมูลที่ผู้ดูแลเป็นคนโพสต์ได้เท่านั้น ซึ่งการปิดกั้นการโพสต์นี้เป็นเหมือนวิธีการควบคุมและจัดระเบียบภายในเพจนี้



ภาพที่ 5.1 พฤติกรรมทางการเมือง

2. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกภายในเพจ Voice TV เป็นการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกเท่านั้น ผู้ดูแลเพจไม่ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามใดๆ ในหน้าเพจ การแสดงความคิดเห็นเป็นการแสดงทัศนะส่วนต่อเนื้อหาข่าวที่น่าเสนอในเพจ ส่วนใหญ่เป็นการแสดงความคิดเห็นด้วยข้อความสั้นๆ ในลักษณะที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ให้กำลังใจ หรือเหินแสมการทำงานของหน่วยงาน ซึ่งบางความคิดเห็นก็ให้เหตุผล และมีสาระมีประโยชน์ เป็นลักษณะของการวิเคราะห้ข่าวที่ดี

ประเด็นที่สอง พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองเป็นลักษณะของการนำเสนอข่าวในรูปแบบของบทความ กระหู่ข่าว และคลิปวิดีโอ ซึ่งเป็นการดึงข้อมูลมาจากเว็บไซต์ www.voicetv.co.th นอกจากนี้จะเป็นการรายงานข่าวตามรูปแบบของสถานีข่าวทั่วไปแล้ว ยังมี การวิเคราะห้เจาะลึกในประเด็นต่างๆ มีการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ และมีการแสดงทัศนะต่อประเด็นสำคัญๆ ด้วย ซึ่งเมื่อสิ่งเหล่านี้ถูกดึงเข้ามาเผยแพร่บนหน้าเพจแล้วก็จะยิ่งดึงดูดความสนใจของสมาชิกมากยิ่งขึ้น เพราะสมาชิกจะได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นเหล่านั้น หรือวิพากษ์วิจารณ์แนวคิดหรือการวิเคราะห้ข่าวของผู้นำเสนอได้ด้วย แต่ทั้งนี้ ในการเผยแพร่ข้อมูลบนหน้าเพจจะกระทำโดยผู้ดูแลเพจเท่านั้น ซึ่งผู้ดูแลเพจจะทำการโพสต์ข้อมูลลงบนหน้าเพจแต่จะ ไม่มีการตอบโต้ ตั้งกระหู่ หรือแสดงความคิดเห็นใดๆร่วมกับสมาชิก และเนื่องจาก Voice TV เป็นสถานีโทรทัศน์ ข้อมูลที่เผยแพร่จึงไม่ใช่ประเด็นทางการเมืองเท่านั้น ยังมีทั้งประเด็น ต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคม กีฬา บันเทิง เทคโนโลยี รวมไปถึงสาระเกร็ดความรู้ต่างๆด้วย

Voice TV
ปรับ ครม. ยิงลัทธิ 2 กระชับอำนาจในมือใคร?

VOICE TV ปรับ ครม. ยิงลัทธิ 2 กระชับอำนาจในมือใคร?
news.voicetv.co.th

การปรับคณะรัฐมนตรี ยิงลัทธิ 2 ถูกจับตามองว่าเป็นการกระชับอำนาจในมือเนตเวิร์กเดิมให้มากขึ้น โดยเฉพาะการเดินหน้านโยบายที่จะมีผู้รับผิดชอบที่มีคาหลักขั้วชัดเจนขึ้น การปรับคณะรัฐมนตรี ยิงลัทธิ 2 ที่เป็นการปรับใหญ่ ปรับเจ้า ในช่วงเวลาเพียง 5 เดือน นับตั้งแต่เริ่มทำงานเมื่อปลายเดือนสิงหาคม ฤ...

ดูวิดีโอ แสดงความคิดเห็น แชร์ 3 ชั่วโมงที่แล้ว · 0

👍 15 คนถูกใจสิ่งนี้

คิดเร็ว ทำเร็ว หันโลก หันเวลา..ถูกต้องแล้วครับ..
ประมาณ 1 ชั่วโมงที่แล้ว · ถูกใจ · 1

ช่วยกันคิดช่วยกันทำสร้างชาติให้เจริญรุ่งเรือง
ประมาณ 1 ชั่วโมงที่แล้ว · ถูกใจ

พูดเรื่องปลดไปไม่ได้เลยนะ ลมทิศวัน หันมาหักง้างยังหนวดขอย
9 นาทีที่แล้ว · ถูกใจ

ปลดปี 53- ทำไรก่อนแล้วแล้วจ้า ห้ามมันมันเป็นของผู้ถือหุ้นที่ไม่ใช่กระทรวงการคลัง นี่คือทำไม่ปกป้องกันนักไม่ให้ประชัญเรื่อง
7 นาทีที่แล้ว · ถูกใจ

เขียนความคิดเห็น...

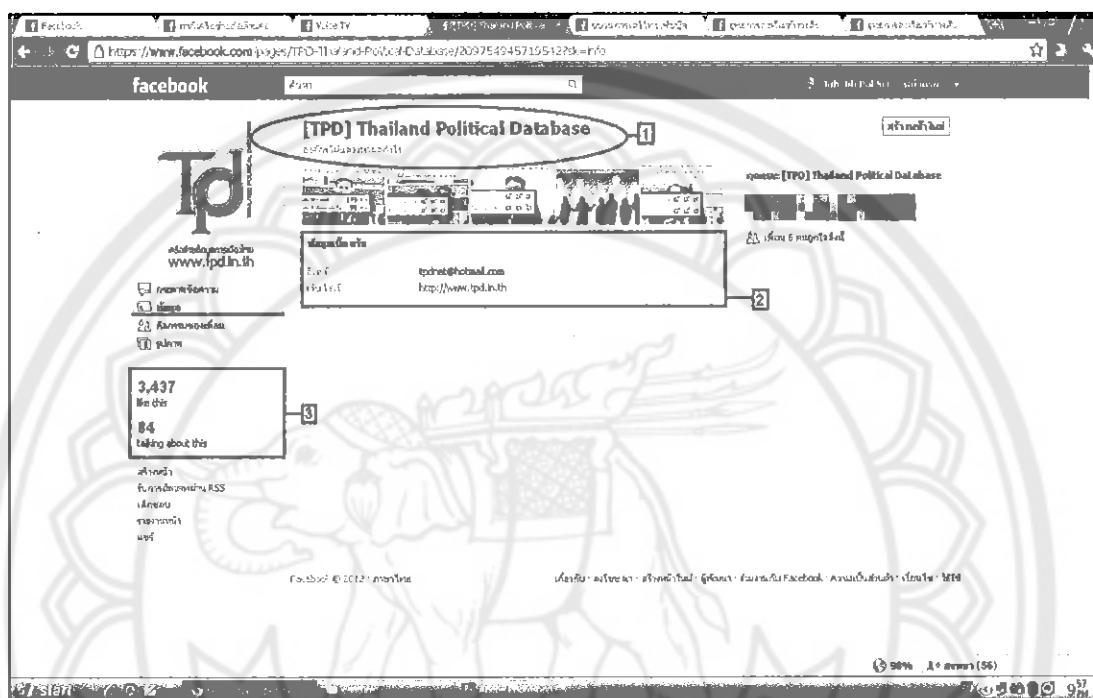
ภาพที่ 5.2 พฤติกรรมทางการเมือง

ประเด็นที่สาม ระดับภาษาที่ใช้ในเพจนี้ส่วนใหญ่เป็นภาษาสุภาพที่ใช้กันทั่วไป แต่ก็มีเพียงเล็กน้อยที่ใช้ด้วยคำหยาบคาย ดูหมิ่น เสียดสี พาดพิงผู้อื่น

ประเด็นที่สี่ การแสดงตัวตนมีทั้งที่ใช้นามแฝงและชื่อ-สกุลจริง หากเทียบจำนวนสมาชิกทั้งหมดกับจำนวนผู้ที่ทำกิจกรรมบนหน้าเพจแล้วพบว่า มีผู้ที่ไม่แสดงตัวตน คือไม่ร่วมแสดงความคิดเห็นแต่เข้ามาเป็นสมาชิกอยู่จำนวนมาก เนื่องด้วยเพจนี้เป็นการรายงานข่าว ผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ก็เพราะต้องการใช้เพจนี้ในการติดตาม เกาะติดสถานการณ์ข่าว ซึ่งได้ข้อมูลข่าวที่รวดเร็ว สะดวก ครอบคลุมทุกประเด็น ทุกรูปแบบ สมาชิกจึงเข้ามาเพื่อติดตามข่าว กดถูกใจ แบ่งปันเนื้อหา แต่ไม่ค่อยมีการแสดงความคิดเห็นมากนัก

เพจที่ 6 [TPD] Thailand Political Database

แหล่งข้อมูล : <https://www.facebook.com/pages/TPD-Thailand-Political-Database/209754945719542>



ภาพที่ 6 [TPD] Thailand Political Database

(ข้อมูล ณ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2555 เวลา 21.57 น.)

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์

"[TPD] Thailand Political Database" จัดตั้งขึ้นในประเภทของ "องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร" (ดูหมายเลข 1) เป็นเพจทางการเมืองที่มาจากเว็บไซต์ "เครือข่ายข้อมูลการเมืองไทย" www.tpd.in.th เป็นเพจที่ไม่แสดงข้อมูลเบื้องต้นใดๆ นอกจากที่อยู่เว็บไซต์ดังกล่าว และอีเมลติดต่อ (ดูหมายเลข 2) มีสมาชิกจำนวน 3,437 คน (ดูหมายเลข 3) แต่จากการที่ผู้ศึกษาได้เข้าไปหาข้อมูลในเว็บไซต์ www.tpd.in.th เพิ่มเติมจึงพบข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายข้อมูลการเมืองไทยดังนี้

"เครือข่ายข้อมูลการเมืองไทย เกิดขึ้นในช่วงต้นปี 2552 จากการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบองค์กรและบุคคลในภาครัฐจำนวนหนึ่ง ที่จะให้มีหน่วยบริหารจัดการข้อมูลการเมืองไทย ทำหน้าที่พัฒนาระบบฐานข้อมูล จัดเก็บ

ข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และให้บริการข้อมูลแก่องค์กรในเครือข่าย อันประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก รวมไปถึงการให้บริการข้อมูลทางการเมืองแก่สาธารณชนทั่วไป โดยยึดหลักความเป็นกลางทางการเมือง”



ภาพที่ 6.1 พฤติกรรมทางการเมือง

2. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นเป็นไปอย่างสุภาพเรียบร้อย ส่วนใหญ่ใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น มีการตั้งคำถามต่อข้อมูลทางการเมืองที่เพจนำเสนอ แสดงทัศนคติในเชิงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เช่น ในกรณีที่เพจนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนผู้ที่ลงชื่อมาประชุมน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนสมาชิกทั้งหมด ภายใต้กรณีนี้ก็จะมีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระเบียบ ส.ส. ที่ไม่มาทำหน้าที่ของตนในสภาฯ หรือแสดงความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการขาดประชุมของ ส.ส. เป็นต้น


ประเด็นที่สอง พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองภายในเพจนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลทางการเมืองทั่วไป เช่น ข้อมูลการประชุมสภาผู้แทนราษฎรแต่ละสมัย ซึ่งแจ้งจำนวน ส.ส. ที่เข้าร่วมประชุมพร้อมภาพประกอบ บทความเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล การจัดสรรงบประมาณ เป็นต้น เป็นการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองที่เป็นกลาง ไม่ได้เน้นไปที่ฝ่ายใดหรือเรื่องใดเป็นพิเศษ หากเข้าไปยังเว็บไซต์ของเครือข่ายข้อมูลการเมืองไทย www.tpd.in.th จะพบว่า มีเนื้อหาสาระข้อมูลทางการเมืองไทยที่น่าสนใจอีกมาก เช่น บทความที่เขียนขึ้นโดยนักวิจัยของเครือข่ายข้อมูลการเมืองไทยทั้งในเชิงวิชาการและเชิงวิพากษ์ ภูมิศาสตร์การเมืองเรื่องผลการเลือกตั้งถาวรที่สนักการเมือง ข้อมูล ส.ส. และการเลือกตั้ง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เครือข่ายข้อมูลการเมืองไทยเพิ่งมีการจัดตั้งขึ้นไม่นาน ข้อมูลที่มีอยู่จึงเป็นข้อมูลในช่วงจัดตั้งเครือข่ายถึงปัจจุบัน ยังไม่มีข้อมูลย้อนหลังที่เก่ากว่าช่วงเวลาดังกล่าว

ประเด็นที่สาม ระดับภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาษาสุภาพที่ใช้กันทั่วไป และภาษาเชิงวิชาการ เนื่องจากเนื้อหาของเพจเป็นการเมืองทั่วไป ไม่ได้เน้นการนำเสนอที่เอนเอียงไปทางฝ่ายใด ไม่มีการโจมตีกลุ่มทางการเมืองใด จึงไม่ค่อยมีการใช้ภาษาที่รุนแรงหรือหยาบคาย แต่ก็มีการต่อว่ากรกระทำของ ส.ส. หรือวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลด้วยข้อความเชิงเสียดสี เหน็บแนม ตามอารมณ์ของผู้ที่แสดงความคิดเห็นที่อาจจะไม่ชื่นชอบการทำงานของรัฐบาลหรือ ส.ส. บางท่าน

ประเด็นที่สี่ การแสดงตัวตนในเพจนี้ค่อนข้างน้อย ในแต่ละกระทู้มีผู้มาแสดงความคิดเห็นไม่ถึง 10 คน แต่มีการกดถูกใจ และแบ่งปันข้อมูลมากพอสมควร ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าข้อมูลที่เพจนี้นำเสนอเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างน่าเชื่อถือ สามารถใช้ในการอ้างอิงได้ และเป็นข้อมูลที่น่าจะใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์การเมืองได้ในหลายๆประเด็นจึงมีการแชร์ข้อมูลต่อกันไปเรื่อยๆ แต่ในทางตรงกันข้ามเพจนี้ไม่ค่อยมีประเด็นทางการเมืองที่ร้อนแรง ไม่ใช่การนำเสนอการเมืองบนกระแสรู้อุดมการณ์ปัจจุบัน จึงไม่ค่อยมีการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก ซึ่งสมาชิกที่แสดงตัวตนบนเพจก็มีทั้งที่ใช้นามแฝงและใช้ชื่อ-สกุลจริง

[TPD] Thailand Political Database

บทความ "นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า" ของสุรวิฑูลา ศาสตร์พ นักวิจัยของเครือข่ายข้อมูลการเมืองไทย จะแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของไทยและชี้ให้เห็นว่านโยบายหลักประกันสุขภาพทำให้องค์กรด้านสุขภาพของไทยเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน อีกทั้งยังนำเสนอข้อถกเถียงในเรื่องของงบโอบาร 30 บาทศึกษาทุกโรค ซึ่งรัฐบาลพรรคเพื่อไทยมีนโยบายที่จะผลักดันมาใช้ในอีกครึ่ง (ผ่านสภามหาวิทยาลัยจะได้จากคลังด้วยซ้ำงั้น) <http://www.tpd.in.th/v2/pdf/ije/article/349article04.pdf>



ดูใจ · เวลาอ่านฉบับนี้ · นารี · 23 พฤศจิกายน 2011 เวลา 18:06 น. · 5

4 คนดูใจสิ่งนี้

แบ่งปัน 4 ครั้ง

อ่านดูแล้วนำดีหรือรับ ทิปไปเอาข้อมูลมาใช้บ้างก็ ประทับใจว่าเป็นการงบประมาณเท่าไรและเพิ่มขึ้นในอัตราเร่งขนาดไหนในรอบสิบปีที่ผ่านมา เพราะตัวเลขที่ขึ้นเร็วมากล้นทุก ประเทศกับ สาธารณสุขของเราน่าจะมั่นคงกับมากขึ้นเรื่อยๆจะเป็นตัวเร่งให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้นไปอีกในอนาคต

23 พฤศจิกายน 2011 เวลา 10:20 น. · ดูใจ

ตรงนี้ต่างหากที่เป็นจุดตายของระบบประกันสุขภาพไทย ที่ให้แบบไม่ฝืดคด ไม่ต้องรับผิดชอบ ทั้งที่ประเทศเราไม่ได้รวยเกินชาติได้ก็แค่แค่เดียว ถ้าปล่อยให้เป็นอย่างนี้ สมเชื่อว่าค่าใช้จ่ายด้านประกันสุขภาพ จะทำให้ประเทศเรามีภาระได้ ลองเดาว่าผมจะดูกันชีวิตกับอีกครึ่งห้าคือค่าใช้จ่ายสุขภาพของข้าราชการไทย นั้นก็บ่กล้าเอากันอีก

23 พฤศจิกายน 2011 เวลา 10:23 น. · ดูใจ · ๑1

ภาพที่ 6.2 พฤติกรรมทางการเมือง

การศึกษาการเมืองไทยในสังคมออนไลน์จากเพจทางการเมืองทั้ง 6 เพจข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ในแต่ละเพจมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องของวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเพจ เป้าหมายที่เพจต้องการ อุดมการณ์หรือแนวคิดของเพจ และกฎระเบียบที่ใช้ควบคุมดูแลสมาชิกภายในเพจ ซึ่งในกรณีเพจที่มีลักษณะทางการเมืองของเพจชัดเจนจะมีพฤติกรรมทางการเมืองที่แสดงออกมากตามเจตนารมณ์ของเพจชัดเจนไปด้วย การแสดงความคิดเห็นในแต่ละเพจขึ้นอยู่กับกฎระเบียบของเพจ ถ้าเพจใดมีกฎระเบียบเข้มงวด ไร้อคติหรือผู้ดูแลเพจมีมาตรการและการจัดการความเรียบร้อยของเพจที่เข้มงวด การแสดงความคิดเห็นหรือโพสต์ข้อความของสมาชิกภายในเพจก็จะอยู่ในระดับที่สุภาพ ใช้เหตุผลและข้อเท็จจริงในการอ้างอิงความคิดเห็นของตน แต่ถ้าในกรณีที่เพจเปิดกว้างไร้กฎระเบียบไร้การควบคุมจากผู้ดูแลเพจ การแสดงความคิดเห็นและโพสต์ข้อความของสมาชิกก็จะรุนแรง และใช้ภาษาที่หยาบคาย ในบางเพจมีการใช้คำศัพท์เฉพาะในการเรียกแทนตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่กล่าวถึงด้วย การแสดงตัวตนของแต่ละเพจไม่มีความแตกต่างกันมากนัก การใช้นามแฝง ชื่อ-สกุล ภาพจริงหรือภาพอื่น

แทนตัวมีปรากฏอยู่ในทุกเพจ แต่ในบางเพจที่เป็นการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมดูหมิ่นสถาบัน กษัตริย์อันเป็นความผิดทางกฎหมายพบว่ามีการปลอมแปลงข้อมูลในหน้าเพจส่วนตัว พฤติกรรม การเป็นสมาชิกแต่ไม่แสดงตัวตนบนหน้าเพจหรือที่เรียกว่านักอ่านเงาพบมากในกรณีของเพจที่มี เนื้อหาทางการเมืองทั่วไป ไม่มีประเด็นที่น่าสนใจหรือไม่ใช่ประเด็นทางการเมืองที่อยู่ใน สถานการณ์ปัจจุบัน

โดยภาพรวมแล้วการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ก็ไม่ต่างจากการเมืองไทยในโลกจริงมากนัก มีทั้งขบวนการที่ตั้งขึ้นจากอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกแยกออกเป็นหลากสี หลายฝ่าย มี ทั้งการแสดงความคิดเห็น การแสดงออกในสิ่งที่ตนเองเกิดหูล รัก ชอบ เกลียด หลง หรือความ เชื่อถือส่วนบุคคล มีทั้งแนวความคิดที่มีเหตุมีผลตามวิธีของนักวิชาการ และแนวคิดของบุคคล ธรรมดาที่คล้อยตามสิ่งที่ตนเองเชื่อและแสดงออกบนฐานของอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวโดยไม่มอง ถึงข้อเท็จจริงอื่นใด แต่สิ่งที่โดดเด่นที่สุดของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ก็คือเสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็น ลักษณะของความเป็นพื้นที่สาธารณะที่บุคคลใดก็ได้ ไม่ว่าจะมีความสามารถ ใดๆก็ตามในโลกจริงอย่างไร แต่ในโลกออนไลน์บุคคลเหล่านั้นก็สามารถแสดงออกในสิ่งที่ตนเองต้องการได้ สามารถแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ หรือแม้แต่ตำหนิด้วยถ้อยคำหยาบคายก็สามารถ กระทำได้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงความสะดวกสบายและง่ายต่อการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง ด้วย

บทที่ 5

บทสรุป

สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าตามวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ และเพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ คือการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นที่เรียบร้อยแล้วตามเนื้อหาที่ปรากฏในบทที่ 4 และในบทนี้ผู้ศึกษาจะสรุปผลการศึกษาทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์
2. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์

1. ลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์

จากการศึกษาค้นคว้าในบทที่ 4 สามารถสรุปได้ว่าการเมืองไทยในสังคมออนไลน์มีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 มีความชัดเจนทางการเมืองทั้งในแง่ของอุดมการณ์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย กล่าวคือ แต่ละเพจที่ก่อตั้งขึ้นเป็นเพจทางการเมืองบนเว็บไซต์ facebook.com มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งที่ชัดเจนทั้งที่ได้ระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในหน้าเพจ และที่ผู้ศึกษาสามารถสังเกตได้ เพจทางการเมืองที่ตั้งขึ้นส่วนใหญ่มีเป้าหมายในการก่อตั้งเพจที่บ่งชี้ชัดเจนออกมาทางพฤติกรรม เนื้อหาหรือข้อมูลที่มีการเผยแพร่ มีการแสดงออกซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองเฉพาะกลุ่มที่สังเกตได้ จากการโจมตีฝ่ายตรงข้ามหรือการสรรเสริญสิ่งที่เป็นเป้าหมายของอุดมการณ์

1.2 เป็นเครือข่าย ขบวนการ และกลุ่มทางการเมือง ซึ่งจากการศึกษาพบว่าทุกเพจทางการเมืองที่เป็นเป้าหมายในการศึกษาการเมืองไทยในสังคมออนไลน์จัดตั้งขึ้นเป็นเครือข่าย เช่นเครือข่ายข้อมูลการเมืองไทย เครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน เป็นต้น เป็นลักษณะของขบวนการทางการเมืองที่ออกมาเรียกร้อง วิจารณ์ ต่อต้านหรือสนับสนุน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม เช่น ขบวนการเสรีไทยเฟซบุ๊ก ขบวนการล้มเจ้าในเพจหมิ่นสถาบันกษัตริย์

เป็นต้น เป็นลักษณะของกลุ่มทางการเมืองที่มีอุดมการณ์ มีเป้าหมาย และมีบทบาททางการเมืองในปัจจุบัน เช่น กลุ่มคนเสื้อแดง กลุ่มคนเสื้อหลากสี กลุ่มไม่เอาทักษิณ เป็นต้น

1.3 **มีกฎระเบียบและการควบคุมดูแลสมาชิกที่ไม่เข้มงวด** ในการศึกษาพบว่าหลายเพจมีการตั้งกฎระเบียบขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรระบุไว้ในหน้าเพจชัดเจน ซึ่งแจงดถึงขอบเขตที่สมาชิกสามารถกระทำได้ แต่ในทางปฏิบัติยังพบว่ามีกรณีฝ่าฝืนกฎระเบียบที่ตั้งไว้ หรือกระทำเกินขอบเขตที่กำหนด ในบางเพจใช้วิธีการในการควบคุมสมาชิกโดยผู้ดูแลเพจเป็นผู้ควบคุมทุกอย่างด้วยตนเองโดยไม่มีการแจ้งให้สมาชิกทราบ นอกจากนี้ยังมีการใช้วิธีการลงโทษสมาชิกด้วยมาตรการทางสังคมต่างๆด้วย แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้เคร่งครัดในกฎระเบียบหรือมาตรการดังกล่าว หรืออาจกล่าวได้ว่า สังคมออนไลน์มีกฎระเบียบแต่ก็ไม่สามารถใช้ควบคุมพฤติกรรมหรือบังคับใช้กับสมาชิกได้ทุกคน ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคลที่จะควบคุมตนเองให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบเหล่านั้นหรือไม่

1.4 **เปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น** จากการศึกษาพบว่าในทุกๆส่วนของสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่ของการแสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นความคิดเห็นที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ขัดแย้ง สนับสนุน ต่อต้าน หรือเป็นการเสนอประเด็นใหม่ๆก็สามารถกระทำลงในสังคมแห่งนี้ได้ทั้งสิ้น นอกจากนี้ความหมายของการเปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็นยังรวมไปถึงการไม่แบ่งชนชั้น เพศ อายุ หรือฐานะใดๆ บุคคลประเภทไหนก็สามารถแสดงความคิดเห็นได้ เช่น ในกระทุ้งทางการเมืองหนึ่งที่ตั้งขึ้นมาในหน้าเพจอาจมีทั้งนักวิชาการ นักข่าว นักศึกษา นักเรียน อาจารย์ พ่อค้า แรงงาน เกษตรกร ดารา หรือแม้แต่บุคคลสำคัญทางการเมืองอย่างรัฐมนตรี ก็สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองร่วมกันได้

1.5 **มีลักษณะของสื่อดั้งเดิม** ที่ผู้ศึกษามองว่าเป็นการเพิ่มช่องทางการสื่อสารระหว่างสื่อกับประชาชน ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น และสื่อเองก็สามารถเข้าถึงประชาชนและดำรงอยู่ได้ในตลาดธุรกิจสื่อได้ต่อไป ลักษณะของสื่อดั้งเดิมที่ปรากฏในสังคมออนไลน์ เช่น การรายงานข่าวทั้งแบบเทปบันทึกภาพและการถ่ายทอดสดที่ไม่ต่างจากการรับชมผ่านโทรทัศน์ มีการนำเสนอเนื้อหาข่าวในรูปแบบเดียวกันกับหนังสือพิมพ์ มีพาดหัวข่าว รายละเอียดและภาพประกอบ แต่สิ่งที่แตกต่างไปจากเดิมคือการวิพากษ์วิจารณ์ การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นข่าวเหล่านั้น สามารถกระทำได้ที่ ทุกสถานที่ทุกเวลา ซึ่งเป็นการสนทนากับบุคคลที่เราไม่รู้จัก เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลทั่วทั้งโลก ไม่ใช่เพียงบุคคลคนที่นั่งอ่านหนังสือพิมพ์ในร้านกาแฟเดียวกันเท่านั้น ทั้งนี้ ความรวดเร็วในการรายงานก็ต่างกัน แต่ความถูกต้องแม่นยำของข้อมูลก็จะต่างกันไปด้วยตามความสามารถในการคัดกรองของแต่ละเพจ

2. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์

จากการศึกษาค้นคว้าในบทที่ 4 สามารถสรุปพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ได้ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่เป็นการแสดงความคิดเห็นบนฐานของอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว ขาดเหตุผลและข้อเท็จจริงซึ่งส่งผลให้การแสดงความคิดเห็นของประชาชนในสังคมออนไลน์เป็นเพียงการพุดคุยทางการเมืองที่ไม่ค่อยน่าเชื่อถือ ต้องได้รับการคัดกรองเสียก่อนจึงจะนำความคิดเห็นทางการเมืองเหล่านั้นมาพิจารณาถึงประโยชน์ต่อไปได้ เช่น บางความคิดเห็นอาจเป็นการเสนอความคิดเห็นที่เป็นทางการใช้ภาษาหรือมีเหตุผลประกอบบ้างแต่ไม่ใช่เหตุผลที่สอดคล้องกับความเป็นจริง หรืออาจจะอ้างอิงข้อมูลที่เป็นเท็จ เป็นต้น

พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ มีหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นข้อมูลภาพ คลิปวิดีโอ บทความ กระทั่งที่ตั้งขึ้นขณะนั้น ซึ่งข้อมูลที่เผยแพร่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และอุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละเพจ และส่วนใหญ่จะเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองที่มีเนื้อหาอยู่ในกระแสการเมืองขณะนั้น โดยมีการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ตามแนวความคิดและลักษณะอุดมการณ์ของเพจ เช่น เพจที่มีแนวคิดปกป้องสถาบันกษัตริย์ก็จะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อต้านการยกเลิกกฎหมายอาญามาตรา 112 โดยสอดแทรกความคิดเห็นของกลุ่มเข้าไปด้วย ซึ่งอาจจะเป็นในเชิงปลุกเร้าให้สมาชิกกลุ่มคล้อยตามมากยิ่งขึ้นและส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกที่จะเริ่มรุนแรงขึ้นด้วย

ระดับภาษาที่ประชาชนใช้สื่อสารถึงกันภายในสังคมออนไลน์ ขึ้นอยู่กับกฎระเบียบของเพจ ถ้าเพจมีกฎระเบียบหรือมาตรการควบคุมที่เข้มงวดระดับภาษาที่ใช้จะค่อนข้างเป็นไปในทางวิชาการหรือใช้ภาษาสุภาพทั่วไป แต่ถ้าเพจใดเปิดกว้างไร้กฎระเบียบควบคุมระดับภาษาที่ใช้ก็จะเป็นไปตามเนื้อหาที่นำเสนอและอารมณ์ความรู้สึกร่วมของผู้แสดงความคิดเห็น เช่น บางเนื้อหาที่นำเสนอมีลักษณะปลุกเร้าหรือกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนมาก ๆ ก็จะมีการใช้ภาษาที่รุนแรงเหยียดหยาม ใช้คำพูดด่าทอ เสียดยี่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการประดิษฐ์คำศัพท์ที่ใช้เรียกกันเฉพาะกลุ่มเกิดขึ้นมากมายจนมีการตั้งเป็น “เพจพจนานุกรมศัพท์การเมืองไทยร่วมสมัย” ขึ้น (ดูเพิ่มเติมในภาคผนวก)

พฤติกรรมการแสดงตัวตนของประชาชนในสังคมออนไลน์ มีทั้งที่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวและปิดบังตัวตนที่แท้จริง ซึ่งในกรณีเพจที่มีพฤติกรรมกระทำผิดทางกฎหมายจะพบการใช้

นามแฝงและการปลอมแปลงข้อมูลในหน้าเพจส่วนตัวมากกว่าเพจทั่วไป แสดงให้เห็นว่าเมื่อกระทำคามผิดใดๆในเครือข่ายสังคมออนไลน์แล้วค่อนข้างยากที่จะเอาผิดต่อผู้กระทำคามผิดตามกฎหมาย เพราะไม่สามารถสืบค้นข้อมูลจริงได้ หรืออาจจะพบเป็นการแอบอ้างข้อมูลของบุคคลอื่นมากระทำคามผิดแทน นอกจากนี้ ในส่วนของการแสดงตนร่วมกิจกรรมของเพจในฐานะสมาชิกของเพจแต่ละเพจยังมีน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละเพจ แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่เลือกที่จะเป็นสมาชิกของเพจด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการเข้ามาศึกษาข้อมูล เพื่อรับรู้ข่าวสาร ฯลฯ แต่ไม่ได้ร่วมแสดงพฤติกรรมทางการเมืองมากนัก เช่น ในเพจทางการเมืองหนึ่งจะมีผู้ที่แสดงตนร่วมทำกิจกรรมบนหน้าเพจเป็นประจำอยู่เพียงไม่กี่คน นอกนั้นจะกระทำเพียงการกดถูกใจหรือแ่บงบ้านข้อมูลเท่านั้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิด "พื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ตามที่ Jurgen Habermas ได้กล่าวไว้ว่า พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ที่ประชาชนสามารถเข้ามาใช้และอภิปรายกันในเรื่องต่างๆได้อย่างเสรีและเป็นประชาธิปไตย เพื่อสังคมประชาธิปไตย เป็นเวทีเสรีภาพทางความคิดที่เน้นการใช้เหตุผล (Jurgen Habermas อ้างใน พินิจรอง รามสูตร, 2550) ในรูปแบบที่ Habermas เรียกว่า "public discourse" ซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารพูดคุยอย่างเสรี ไม่ปิดกั้น เพื่อความเห็นพ้องต้องกัน (Habermas & Arendt อ้างใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร, 2545) กล่าวคือ ลักษณะของสังคมออนไลน์ที่ได้ทำการศึกษาเป็นเสมือนพื้นที่สาธารณะในรูปแบบที่มีการสนทนา อภิปราย และแสดงความคิดเห็นกันอย่างเสรีทั้งการเมือง สังคม และเรื่องทั่วไปในชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งนี้การกระทำที่เกิดขึ้นบนสังคมออนไลน์ยังมีลักษณะเสรี ไม่ถูกปิดกั้น หรือหากมีการปิดกั้นก็สามารถทำได้ยากและทำได้เฉพาะในกรณีที่เป็นกรกระทำผิดตามกฎหมายเท่านั้น อีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นพื้นที่ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมอย่างทั่วถึงของรัฐบาล และไม่ได้ถูกอำนาจครอบงำตามคำกล่าวของ Habermas ที่ว่าพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ส่วนกลางระหว่างความผูกพันส่วนตัวของปัจเจกชนทั้งหลายในครอบครัวของพวกเขา เศรษฐกิจ และชีวิตทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยปากเสียง/เครื่องมือต่างๆ ของข้อมูลข่าวสาร และข้อถกเถียงทางการเมือง การพูดคุยกันทางการเมืองเป็นที่ประชุมพบปะกันทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นอิสระ (Jurgen Habermas อ้างใน สมเกียรติ ตั้งนโม, 2549 : เว็บไซต์)ซึ่งในอีกมุมหนึ่งเราอาจมองสังคมออนไลน์ว่าเป็นเวทีทาง

การเมืองหนึ่งที่กำลังมีบทบาทมากขึ้นในสังคมการเมืองไทย และด้วยบทบาทนี้ก็เป็นช่องทางหรือทางเลือกหนึ่งที่ประชาชนเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมทางการเมืองบนพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ตามวิถีทางของประชาธิปไตย ดังนั้นการมีสังคมออนไลน์ที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ขึ้นจึงเป็นสิ่งที่สมควรตามที่กาญจนา แก้วเทพระบุไว้ว่าการที่ต้องมี "พื้นที่สาธารณะ" ก็เพื่อให้มีเวทีสำหรับนำเสนอข้อมูล (Speech act แบบ constatives) การอภิปรายโต้แย้งกัน(กาญจนา แก้วเทพ, 2543 : 171-173)

นอกจากนี้ การเมืองไทยในสังคมออนไลน์ยังถือได้ว่าเป็นสื่อใหม่อย่างแท้จริงซึ่งเป็นไปตามลักษณะเฉพาะที่ ชูวัส ฤกษ์ศิริสุข ค้นพบในวิกฤตการเมืองไทย คือเป็นการสื่อสารสองทางไม่จำกัดพื้นที่และเวลาในการสื่อสาร ไม่ระบุชื่อ ปิดบังตัวตนหรือไม่แสดงตน มีต้นทุนในการเข้าถึงสูง ไม่สามารถปิดกั้นได้ เป็นกระแสที่ไม่หยุดยั้ง สื่อหลัก รัฐและผู้มีอำนาจต้องปรับตัวให้ทัน และไม่ได้รับการยอมรับในฐานะสื่อ (ชูวัส ฤกษ์ศิริสุข, 2554: 145-158) ดังจะเห็นได้จากลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ที่ไร้กฎระเบียบในการควบคุมที่เข้มงวด เปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น และถึงแม้จะถูกใช้เป็นช่องทางหนึ่งในการเข้าถึงประชาชนของสื่อกระแสหลักแต่ก็ไม่ได้ได้รับการยอมรับในฐานะสื่อ เป็นเพียงกระแสความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทุกฝ่ายในสังคมพยายามเข้าถึงและพัฒนาตามให้ทันเท่านั้น

ในส่วนของแนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ตามที่ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร กล่าวถึงว่าเป็นการลงมือเคลื่อนไหวเรียกร้องด้วยตนเอง เพื่อตอบโต้กับปัญหาและความขัดแย้งใหม่ๆที่หลากหลายกว่าเรื่องชนชั้นและอุดมการณ์ทางการเมือง (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร อ้างในอนุชาติ พวงสำลี และ กฤตยา อาชวนิจกุล, 2542 : 63-92) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ที่ว่า...พฤติกรรมในการเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองไม่ได้มีแต่เพียงเรื่องของอุดมการณ์ทางการเมืองหรือชนชั้นเท่านั้นแต่ยังมีเรื่องการคอร์รัปชัน สถาบันกษัตริย์ การเมืองทั่วไป รวมไปถึงประเด็นปัญหาทางสังคมที่รัฐบาลต้องร่วมรับผิดชอบแก้ไข ซึ่งประเด็นเหล่านี้ถูกยกขึ้นมานำเสนอเนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งในการเรียกของขบวนการทางสังคมนรูปแบบใหม่ในสังคมไทยที่ไม่ได้กระทำผ่านทางตัวแทนทางการเมืองที่เข้าไปทำหน้าที่ในระบบการเมือง แต่เป็นการเรียกร้องโดยตรงจากการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคำกล่าวของพฤติสาณ ชุมพล ที่ว่าขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมนรูปแบบใหม่เป็นขบวนการทางสังคมที่มีจุดหมายอยู่ที่การระดมสังคมประชาซึ่งมีส่วนสำคัญสำหรับการทำกิจกรรมในอาณาบริเวณสาธารณะ (public sphere) เป็นขบวนการทางสังคมนรูปแบบใหม่มีลักษณะของการทำกิจกรรมและ

อุดมการณ์เชิงสัญลักษณ์ (พฤษศิลาณ ชุมพล อ่างใน ปรากฏ ปันตบแต่ง, 2552 : 136-137) กล่าวคือ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ที่พบในสังคมออนไลน์เป็นลักษณะของ ขบวนการทางการเมืองที่พยายามรวบรวมประชาชนที่มีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วทำการเคลื่อนไหวเรียกร้องในสิ่งที่ต้องการ หรือสร้างวาทกรรม เอกลักษณะหรือสัญลักษณ์ เฉพาะกลุ่มขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดยืนที่ชัดเจนในทางการเมืองให้สังคมได้รับรู้ และเป็นฐานหรือ สื่อกลางในการรวมพลเพื่อดำเนินกิจกรรมในโลกจริง (Real World) ต่อไป

การเมืองไทยในสังคมออนไลน์เป็นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตามที่ Nie และ Verba ได้ระบุไว้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการทำกิจกรรมทางการเมือง ตามที่กฎหมายกำหนด โดยการใช้สิทธิในการพูด การชุมนุมและการพิมพ์อย่างอิสระ ทั้งในเชิง เห็นด้วยและต่อต้าน (Nie และ Verba อ่างใน นันทวิช เหล่าวิชา, 2554: 202) ซึ่งผลการศึกษา พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ใช้สิทธิในการ สนทนาทางการเมืองผ่านการพิมพ์ข้อความแสดงความคิดเห็นทางการเมืองบนสังคมออนไลน์ ซึ่งมี ทั้งในเชิงสนับสนุนและต่อต้าน รวมถึงมีการรับส่งข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสังคม ออนไลน์นี้ด้วย แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอีกทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้อง กับคำกล่าวของ เสถียร เศษประทับ ที่กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถกระทำ ได้หลายรูปแบบทั้งการลงนามแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การพังกฎหมายทศการอภิปราย การ ชุมนุมของกลุ่มทางการเมืองหลากหลายกลุ่มซึ่งมีแนวร่วมเป็นจำนวนมาก การเปิดรับข้อมูล ข่าวสารทางการเมือง เป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (เสถียร เศษประทับ อ่างใน นันทวิช เหล่าวิชา, 2554: 202) ทั้งนี้ การรวมกลุ่มทางการเมืองยังเป็น ลักษณะเด่นของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ด้วย แต่ทั้งนี้พฤติกรรมทางการเมืองในสังคม ออนไลน์ก็มิได้มีความต่อเนื่องยาวนาน เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองสั้นๆในประเด็นที่ น่าสนใจในสถานการณ์ขณะนั้น ซึ่งบางครั้งก็มีความรุนแรงและส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทาง การเมืองในโลกจริงที่ค่อนข้างรุนแรง และสร้างความวุ่นวายให้แก่สังคม ดังที่ อลงกรณ์ อรรคแสง กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นการกระทำที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของ รัฐบาลหรือในการเลือกผู้นำรัฐบาล เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ การยื่นข้อเรียกร้อง ซึ่งการมีส่วนร่วม ทางการเมืองไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่อง แต่อาจหมายถึงรวมถึงการกระทำทางการเมืองที่เกิดขึ้น เป็นครั้งคราวและมีความรุนแรงด้วย เช่น จลาจล (อลงกรณ์ อรรคแสง, 2554 : 103-125) นอกจากนี้ผลการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมออนไลน์ยังพบว่าสอดคล้อง กับสิ่งที่ อลงกรณ์ อรรคแสง กล่าวถึงการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมว่าได้ปรับเปลี่ยนจากการสื่อสารใน

แนวคิดมาสู่การสื่อสารแนวระนาบ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารมากขึ้น เป็นกระบวนการสื่อสารสองทางในลักษณะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยดำเนินการบนพื้นฐานของการเคารพความคิดเห็นของกันและกัน และร่วมกันซึ่งน้ำหนักเกี่ยวกับผลได้ผลเสียต่างๆที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจดำเนินการด้านหนึ่งๆอย่างรอบครอบ (อลงกรณ์ อรรคแสง, อ่างแล้ว) ซึ่งเป็นไปตามผลการศึกษาที่พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองบนสังคมออนไลน์มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร มีการแสดงความคิดเห็นที่จำเป็นต้องพิจารณาถึงข้อเท็จจริงของข้อมูลความคิดเห็นเหล่านั้นอย่างถี่ถ้วน และเป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่ทำให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองได้อย่างทั่วถึง และเสรีทางการเมืองแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองต่างๆ ทั้งนี้ยังเป็นการกระตุ้นความสนใจทางการเมืองของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น เช่น การเชิญชวนสมาชิกร่วมกิจกรรมคัดค้านการแก้ไขกฎหมายอาญามาตรา 112 ซึ่งเป็นประเด็นทางการเมืองที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนหันมาตระหนักถึงปัญหาทางการเมืองและกฎหมายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

การศึกษาการเมืองไทยในสังคมออนไลน์เป็นการศึกษาการเมืองไทยในอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งกำลังมีบทบาทมากขึ้นในสังคมการเมืองปัจจุบัน การให้ความสนใจในประเด็นทางการเมืองและแสดงออกผ่านทางสังคมออนไลน์เป็นพฤติกรรมมนุษย์ที่อาจจะกลายเป็นกระแสการแสดงออกทางการเมืองที่ได้รับความนิยมสูงสุดในอนาคต ดังนั้นการศึกษาในประเด็นดังกล่าวจึงเป็นการวางรากฐานของการศึกษาในแนวทางนี้ให้สามารถนำไปสู่การต่อยอดในอนาคตได้ดียิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งงานวิจัยนี้อาจจะนำไปใช้ในการกล่าวถึงภาพรวมของการเมืองไทยในสังคมในสังคมออนไลน์ก่อนที่จะนำไปสู่การศึกษาประเด็นทางการเมืองอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย

2.1 ควรเพิ่มเติมวิธีการดำเนินงานวิจัยในส่วนของวิธีการเก็บข้อมูล จากการใช้เพียงวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ให้มีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเข้ามาร่วมด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่จะส่งผลให้การศึกษาเรื่องการเมืองไทยในสังคมออนไลน์สามารถลงลึกไปถึงรายละเอียดส่วนบุคคลได้มากกว่านี้

2.2 ขยายขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษาไปยังสังคมออนไลน์รูปแบบอื่นๆ เช่น twitter, myspace, google plus เป็นต้น เพื่อให้ครอบคลุมความเป็นสังคมออนไลน์ที่แท้จริง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ เพื่อการศึกษา ลักษณะของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ และเพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในสังคมออนไลน์ เป็นเพียงวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งที่ผู้ศึกษาต้องการหาคำตอบให้กับการเมืองไทย ในสังคมออนไลน์ เป็นเสมือนการศึกษาภาพรวมของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์เท่านั้น หากมีการศึกษาต่อยอดในประเด็นดังกล่าวต่อไปในอนาคตก็ควรที่จะปรับปรุงเนื้อหาหรือประเด็นในการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

3.2 ควรศึกษาแบบเจาะลึกถึงรายละเอียดขององค์ประกอบหรือประเด็นอื่นๆของการเมืองไทยในสังคมออนไลน์ เช่น การรวมกลุ่มทางการเมือง อำนาจ วาทกรรมทางการเมือง ขบวนการทางการเมือง พรรคการเมือง เป็นต้น



บรรณานุกรม

ประเภทสิ่งพิมพ์

- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). **มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่**. กรุงเทพฯ : เอดิชั่น เพรส โปรดักส์.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2523). **การเมือง**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- ชูวิศ ฤกษ์ศิริสุข. (2554). **'สื่อออนไลน์' BORN TO BE DEMOCRACY**. (พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ PRACHATAI BOOKCLUB.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2540). **รัฐศาสตร์ การบริหารรัฐกิจ ทฤษฎี : หนึ่งทศวรรษ
รัฐศาสตร์แนววิพากษ์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิภาษา.
- _____. (2545). **ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่**. กรุงเทพฯ : วิภาษา.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. (2539). **การเมืองไทย : การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา**. (พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ออเรียนแทลสกลอ่า.
- ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. (2552). **รัฐศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธาม เชื้อสถาปนศิริ. (2553). **ปรากฏการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในเครือข่ายสังคมออนไลน์**.
วารสารศาสตร์, 4(1), 3-29.
- นันทวิช เหล่าวิชา. (2554). **สื่อออนไลน์กับอำนาจทางการเมือง**. **วารสารนักบริหาร**, 31(2),
198-204.
- นิรันท์ ยอดแสงรัตน์. (2554). **จะชอบหรือไม่ชอบอนาคตสื่อกระแสหลักก็ต้องมุ่งสู่นิวมีเดีย [พัฒนา
จากงามสมและจิรันท์ หาญอำรงวิทย์, ผู้สัมภาษณ์]. 'สื่อออนไลน์' BORN TO BE
DEMOCRACY**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ PRACHATAI BOOKCLUB.
- ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2552). **กรอบวิเคราะห์การเมืองแบบทฤษฎีขบวนการทางสังคม**.
กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2526). **หลักนิเทศศาสตร์**. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พรรษาสิริ กุหลาบและนิตา หมอชาติ. (2552). **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์การผลิตสื่อ
พลเมืองบนอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย**. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- พิงรอง รามสูตร. (2550). **สถานภาพของสิทธิการสื่อสารในประเทศไทย : การสื่อสารใน
มณฑลสาธารณะ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- มานะ ตริวิยาภิวัดมณี. (2554). โลกอนาคตที่ไม่มีการผูกขาดความจริง [พัฒนา งามสมและ
จิรพันธ์ หาญธำรงวิทย์, ผู้สัมภาษณ์]. 'สื่อออนไลน์' BORN TO BE
DEMOCRACY. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ PRACHATAI BOOKCLUB.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2549). **หลักรัฐศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์.
วารรัตน์ ทักษิณวารจารย์. (2554). การสื่อสารทางการเมืองบนเครือข่ายสังคมออนไลน์. *วารสาร
นักบริหาร*, 31(2), 217-222.
- วิทยากร เชียงกุล. (2545). **อธิบายศัพท์การเมืองการปกครองสมัยใหม่**. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : สายธาร.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2548). **การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา**. (พิมพ์ครั้งที่ 15).
กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- สุพจน์ บุญพิเศษ. (2549). **หลักรัฐศาสตร์**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม.ที.เพรส.
- สุจิต บุญบงการ. (2537). **การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร
สถาบันทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน**. (พิมพ์ครั้งที่
3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุชาติ พวงสำลี และ กฤตยา อาชวนิจกุล. (2542). **ขบวนการประชาสังคมไทย : ความ
เคลื่อนไหวภาคพลเมือง**. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยและพัฒนาประชาสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อลงกรณ์ อรรคแสง. (2554). ประชาธิปไตยที่เดือดร้อนผู้มีอำนาจ : พิจารณาจากแนวความคิดการมี
ส่วนร่วมของประชาชน. *วารสารการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*,
1(2), 103-125.
- อิสริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์. (2554). การใช้อินเทอร์เน็ตทางการเมืองในประเทศไทย. ใน ชูวิศ ฤกษ์ศิริ
สุข (บรรณาธิการ), 'สื่อออนไลน์' BORN TO BE DEMOCRACY, (หน้า 11-16).
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ PRACHATAI BOOKCLUB.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และคณะ. (2547). **สื่อสารมวลชนเบื้องต้น: สื่อมวลชน วัฒนธรรม
และสังคม**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Berlo, David K. (1960). *The Process of communication : an introduction to theory and
practice*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- McKee, Alan. (2005). *The Public Sphere: An Introduction*. Cambridge University
Press.

ประเภทออนไลน์

กติกาสายเสนีย์. (สิงหาคม 2551). Social Network คืออะไร. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554,
จาก <http://keng.com/2008/08/09/what-is-social-networking/>

ชัยฤทธิ์ ยนเปี่ยม. (2553). จุลสารราชดำเนิน. [เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่], สืบค้นได้จาก
[http://www.tja.or.th/index.php?option=com_rokdownloads&view=file&Itemid=27
&id=556:2553-53](http://www.tja.or.th/index.php?option=com_rokdownloads&view=file&Itemid=27&id=556:2553-53)

ชำนาญ จันทร์เรือง. (20 กรกฎาคม 2551). การเมืองคืออะไร. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2555,
จาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1242>

ธีรภัทร วรรณฤมล. (23 ตุลาคม 2550). ความหมายของสื่อใหม่. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม
2554, จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=141490>

วารภรณ์ วนาพิทักษ์. (กรกฎาคม 2554). ทฤษฎีวิพากษ์ของเจอร์เกน ฮาเบอร์มาส : พื้นที่
สาธารณะทางการเมือง และเสรีภาพในการแสดงออกบนอินเทอร์เน็ต. สืบค้น
เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2555, จาก
<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=728311>

สภาองค์การวิชาชีพวิทยุโทรทัศน์ภาคประชาชน. (29 สิงหาคม 2554). แนวคิดพื้นที่สาธารณะ
และเครือข่ายภาคประชาชน. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2555, จาก
[http://www.samakhomwittayu.com/index.php?option=com_content&view=article
&id=1673:2011-08-29-05-49-59&catid=17:ntc-watch](http://www.samakhomwittayu.com/index.php?option=com_content&view=article&id=1673:2011-08-29-05-49-59&catid=17:ntc-watch)

สมเกียรติ ตั้งนโม. ผู้แปลและเรียบเรียง. (2546). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อและสังคม.
สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2555, จาก
<http://www.midnightuniv.org/midarticle/newpage22.html>

_____. (12 สิงหาคม 2549). ฮาเบอร์มาส : พื้นที่สาธารณะที่ถูกรัฐและทุนนิยมปล้นเอา
ไป. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2555, จาก
<http://61.47.2.69/~midnight/midnight2544/0009999927.html>

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. (25 ธันวาคม 2552). ว่าด้วยสารพัดคำเรียกสื่อ. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์
2555, จาก
http://www.tja.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1122:2009-12-25-04-27-23&catid=17:media-store

- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. (25 พฤษภาคม 2554). ทฤษฎีบทบาทสื่อมวลชนกำลังถูกท้าทายโดยสื่อใหม่. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tcijthai.com/column-article/449>
- อิทธิพล ปริดิประสงค์. (17 สิงหาคม 2552). ประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/288469>
- Dk_toM (นามแฝง). (1 มีนาคม 2554). สื่อใหม่ สังคมใหม่ การเมืองใหม่?. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554, จาก <http://prachatai.com/journal/2011/03/33331>
- Naysor. (15 ธันวาคม 2550). การแบ่งประเภทของสื่อ. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=mhajoy&month=15-12-2007&group=2&gblog=2>
- siamintelligence. (21 มิถุนายน 2554). การเมืองกับสื่อออนไลน์ – แนะนำเครื่องมือหาเสียงผ่านอินเทอร์เน็ต. สืบค้นเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.siamintelligence.com/online-social-media-tools-for-politics/>
- socialbakers. (n.d.). Thailand Facebook Statistics. Retrieved September 24, 2011, from <http://www.socialbakers.com/facebook-statistics/thailand>



วิธีสมัครเป็นสมาชิก Facebook

สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนการสมัคร คือ E-mail ใช้ได้ทั้ง Gmail, Hotmail, Yahoo! หรือ E-mail อื่นใดก็ได้ ขั้นตอนในการสมัครใช้งาน facebook มีดังนี้

1. เข้าไปที่เว็บไซต์ <http://www.facebook.com>

The image shows the Thai version of the Facebook homepage. At the top, the word "facebook" is displayed in a dark bar. Below it, there is a navigation menu with options like "หน้าหลัก", "ค้นหา", and "ช่วยเหลือ". The main content area features a large illustration of an elephant and a banner that reads "สมัครเป็นสมาชิก Facebook" (Sign up for Facebook). A callout box with a black border and white text points to the language selection menu at the bottom of the page. The menu includes "English (US)", "ภาษาไทย" (highlighted with a red box), "Español", "Portugués (Brasil)", and "Français (France)".

facebook

Facebook ปามในทุกเดี๋ยวก่อนกับคนที่คุณรู้จัก

ลงทะเบียน
ฟรีและทุกคนสามารถเข้าร่วมได้

สมัครเป็นสมาชิก Facebook

คลิกเลือก
ภาษาไทย

English (US) **ภาษาไทย** Español Português (Brasil) Français (France)

Facebook © 2010 English (US)

2. คลิกที่ ภาษาไทย (ขออนุญาตใช้งาน Facebook ในแบบภาษาไทย)

3. กรอกรายละเอียดของผู้สมัครให้ครบทุกช่อง ถ้าเป็นไปได้ควรกรอกให้ตรงกับความเป็นจริง

โดยเฉพาะ E-mail

สมัครสมาชิก
หน้าระบบ

คลิกที่นี่

ลงทะเบียน
ฟรีและทุกคนสามารถเข้าร่วมได้

ชื่อ: กนก

นามสกุล: 55555

อีเมลของคุณ: kngs@gmail.com

รหัสผ่านใหม่: ●●●●●●●●

ฉันเป็น: ผู้ชาย

วันเกิด: 1 มีนาคม 1979

สร้างหน้าโปรไฟล์ของคุณที่ วามบกริ เว็ลเนเเนเจอร์กริ

4. พิมพ์ตัวอักษรที่มองเห็น จากนั้นให้คลิกปุ่ม ลงทะเบียน

ลงทะเบียน
ฟรีและทุกคนสามารถเข้าร่วมได้

พิมพ์ตัวอักษรที่ปรากฏในภาพ

ป้อนคำทั้งสองคำ ด้านล่างนี้โดยเว้นวรรคหนึ่งเกาะ

อ่านคำด้านล่างไม่ออก? ลองใช้คำอื่นหรือตัวอักษรหรือตัวเลขที่คุณได้ขึ้น

girt his

คำที่อยู่ในกรอบคือ:

พิมพ์ตัวอักษรที่มองเห็นจากด้านบนให้ถูกต้อง

เมื่อคุณคลิก ลงทะเบียน จะถือว่า คุณ ได้อ่านและยอมรับข้อตกลงการ
ตัวแล้ว

5. คลิกที่ ซ้ำม

ลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 ลำดับที่ 3 ลำดับที่ 4
 เพิ่มเพื่อน กับสมาชิก ข้อมูลส่วนตัว Profile Picture

เพิ่มรายการเพื่อน


 คุณกาญจก Ka Pook Guide
 เพิ่มเป็นเพื่อน ไม่รับ

คลิก
ข้าม ดำเนินการต่อ

6. คลิกที่ ซ้ำมขั้นตอนนี้

ลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 ลำดับที่ 3 ลำดับที่ 4
 ค้นหาเพื่อน ค้นหาเพื่อน ข้อมูลส่วนตัว Profile Picture

เพื่อนคุณเล่น Facebook แล้วหรือยัง

Many of your friends may already be here. Searching your email account is the fastest way to find your friends on Facebook.

อีเมลของคุณ:
 รหัสผ่านของคุณ:

ค้นหาเพื่อน
 Facebook จะไม่เก็บรหัสผ่านของคุณไว้ใช้กับครั้งถัดไป

คลิก
ข้ามขั้นตอนนี้

4 Back

7. คลิกที่ข้าม

ลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 **ลำดับที่ 3** ลำดับที่ 4
ข้อมูล ข้อมูล ข้อมูลส่วนตัว Profile Picture

กรอกข้อมูลส่วนตัวของคุณ

ข้อมูลนี้จะช่วยเราให้แนะนำคุณใน Facebook

โรงเรียนมัธยมปลาย: ปีจบการศึกษา: ▾
 วิทยาลัย/มหาวิทยาลัย: ปีจบการศึกษา: ▾
 บริษัท:

Back

คลิก










ข้าม

บันทึกและดำเนินการต่อ

8. คลิกที่ข้าม

ลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 **ลำดับที่ 3** ลำดับที่ 4
ข้อมูล ข้อมูล ข้อมูลส่วนตัว Profile Picture

Add people you know

- | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
|  | Crispycatz Karawagu
Add as friend |  | Theerayuth Ngeesntier
Add as friend |  | Ka Pook Guide
Add as friend |
|  | Nui Nipaporn
Add as friend |  | Chan-er-jai Chan-er-jai
Add as friend |  | Nattacha Phan
Add as friend |
|  | Kaj Janthong
Add as friend |  | Hirun Sawaengkaew
Add as friend |  | Nonglak Ketboot
Add as friend |

Back

คลิก

ข้าม

บันทึกและดำเนินการต่อ

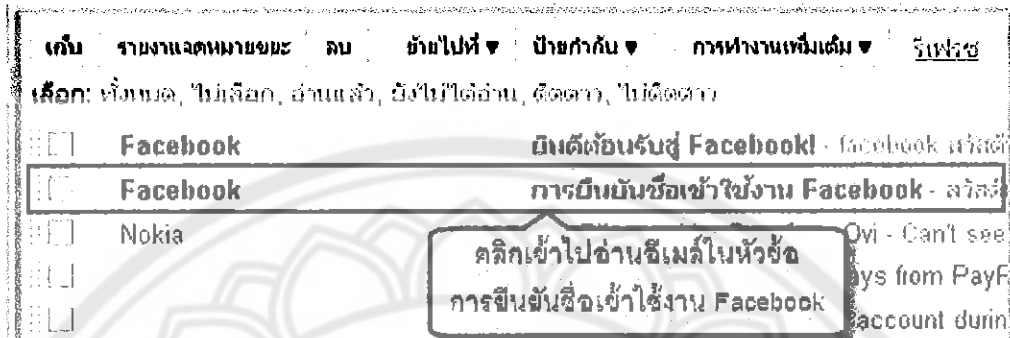
9. คลิกที่ ข้าม

ลำดับที่ 1 **ลำดับที่ 2** ลำดับที่ 3 **ลำดับที่ 4**
 เลือกชื่อ เลือกภาพ เลือกส่วนอื่น **Profile Picture**

Set your profile picture



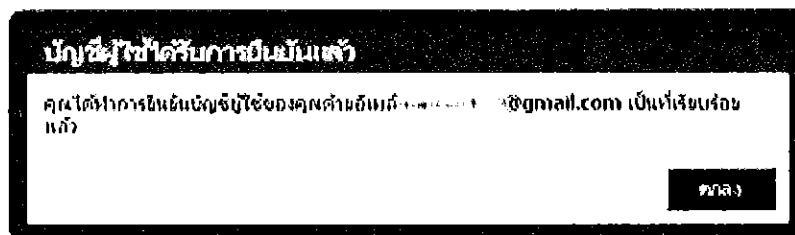
11. เมื่อเปิดเช็ค E-mail ใน Inbox จะพบว่า มี E-mail มาใหม่อยู่ 2 ฉบับ ให้คลิกเปิดอ่าน E-mail หัวข้อ การยืนยันชื่อเข้าใช้งาน Facebook ดังรูป



12. คลิกลิงค์ยืนยันการสมัครได้เลย



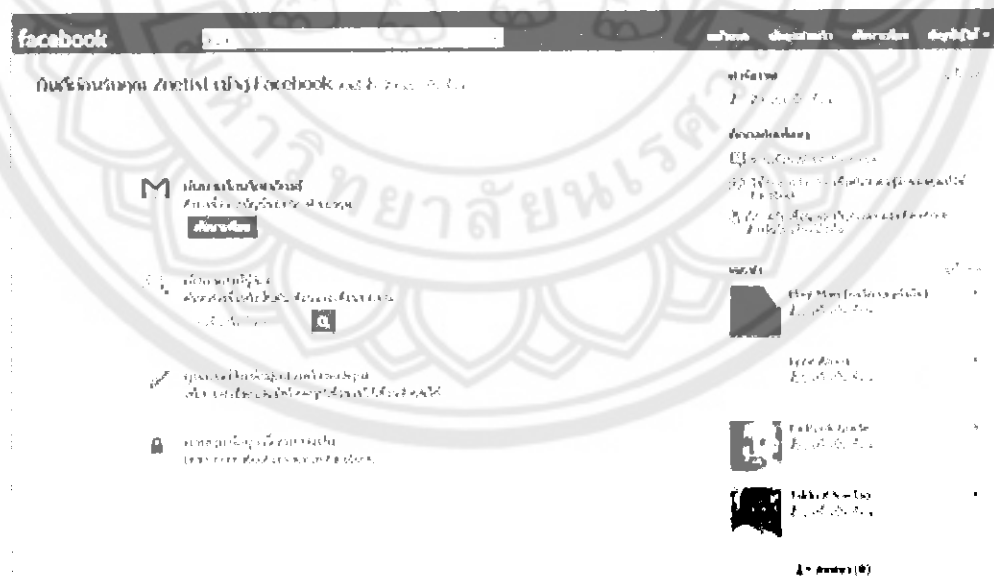
13. การสมัครได้รับการยืนยันแล้ว ให้คลิก ตกลง



14. จะกลับเข้าสู่หน้าเว็บ Facebook อีกครั้ง ซึ่งหน้าตาอาจจะยังดูแปลกๆ เนื่องจากยังไม่มี
การเพิ่มเพื่อนเข้ามายัง Facebook



15. ขั้นตอนสมัคร Facebook เสร็จสิ้นแต่เพียงเท่านี้ และทุกครั้งที่เล่น Facebook เสร็จแล้ว
ควรทำการออกจากระบบ อย่างถูกวิธี ดังรูป

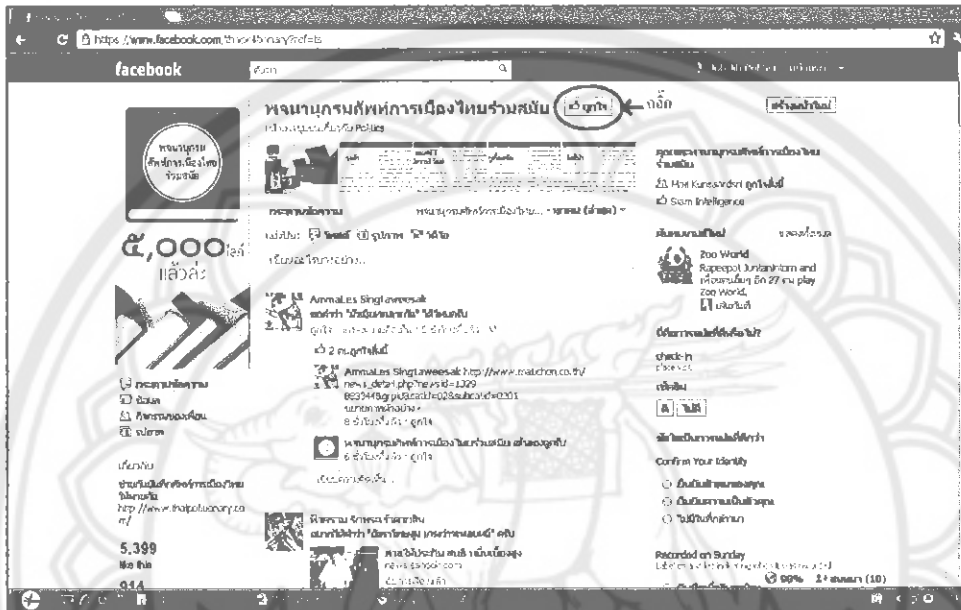


อ้างอิงข้อมูลจากเว็บไซต์ kapook.com (สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2555)

เข้าถึงได้จาก : <http://facebook.kapook.com/howto/signup.php>

วิธีเข้าเป็นสมาชิกเพจ

1. เข้าไปยังหน้าเพจที่ต้องการเป็นสมาชิก รหัสสัญลักษณ์ "ถูกใจ" ดังภาพ แล้วคลิกตรงสัญลักษณ์ดังกล่าว ตามภาพ



2. เมื่อทำตามขั้นตอนแรกแล้วเพจจะประมวลผลและเข้าสู่การเป็นสมาชิก และสัญลักษณ์ "ถูกใจ" จะหายไป เป็นดังภาพ





ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพระนคร

